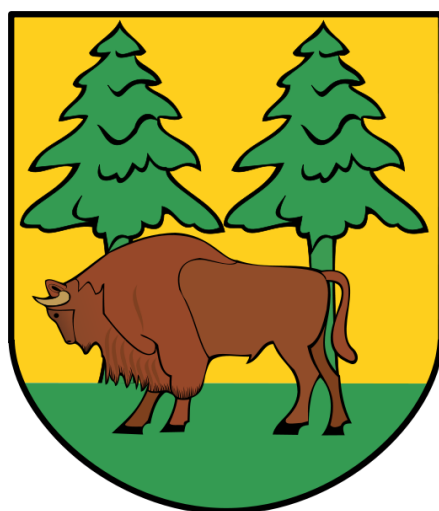

*Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla powiatu
hajnowskiego na lata 2012 – 2015*

WYKONAWCA:

mgr inż. Joanna Sawicka
Agnieszka Tomaszewska

HYDROS
JACEK SAWICKI I JOANNA SAWICKA
SPÓŁKA CYWILNA

Firma konsultingowo - projektowa

CZERWIEC 2012 r.

SPIS TREŚCI

1	INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI.....	4
1.1	Wprowadzenie	4
1.2	Podstawa opracowania.....	4
1.3	Cel i zakres opracowania.....	4
2	METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	6
3	INFORMACJE O PRZEWIDYWANYCH METODACH ANALIZY REALIZACJI POSTANOWIEN PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA..	8
4	ODDZIAŁYWANIA TRANSGRANICZNE	10
4.1.	Oddziaływania transgraniczne ustaleń Programu ochrony środowiska dla powiatu hajnowskiego na lata 2012 - 2015	10
5	STRESZCZENIE	11
6	ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO POWIATU HAJNOWSKIEGO ORAZ POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU WYBORU WARIANTU ZEROWEGO (BRAKU REALIZACJI).....	13
6.1	Ukształtowanie powierzchni, geomorfologia	13
6.2	Warunki klimatyczne.....	13
6.3	Wody powierzchniowe	14
6.4	Wody podziemne.....	18
6.5	Jakość powietrza atmosferycznego	20
6.6	Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne.....	22
6.7	Gospodarka odpadami	24
6.8	Walory przyrodnicze i krajobrazowe	27
6.8.2	<i>Formy ochrony przyrody</i>	<i>29</i>
6.9	Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	39
7	ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY.....	40
8	OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU	52
8.1	Cele wynikające z dokumentów Unii Europejskiej	52
8.2	Cele wynikające z dokumentów istotnych z punktu widzenia ochrony środowiska na poziomie krajowym.....	56
8.2.1.	<i>Cele wynikające z „Programu oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009 – 2032”</i>	<i>56</i>
8.2.2.	<i>Cele wynikające z Polityki Ekologicznej Państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016</i>	<i>56</i>
8.2.3.	<i>Cele wynikające z Krajowego Programu Zwiększania Lesistości.....</i>	<i>60</i>
8.2.4.	<i>Cele wynikające z Narodowej Strategii Gospodarowania Wodami 2030 (z uwzględnieniem etapu 2015)</i>	<i>61</i>
8.2.5.	<i>Cele wynikające z Strategicznych Ram Odniesienia dla Polski 2007 - 2013.....</i>	<i>65</i>
8.2.6.	<i>Cele wynikające z Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych 2009 ...</i>	<i>67</i>
8.3.	Cele wynikające z dokumentów istotnych z punktu widzenia ochrony środowiska na poziomie regionalnym.....	68
8.3.1.	<i>Cele wynikające z Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Podlaskiego na lata 2011 – 2014 z perspektywą do roku 2018.....</i>	<i>68</i>
8.3.2.	<i>Cele wynikające ze Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego dla Województwa Podlaskiego do roku 2020.....</i>	<i>73</i>

8.3.3.	Cele wynikające z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2007- 2013	76
8.3.4.	Cele wynikające z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego.....	77
8.3.5.	Cele wynikające z Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Podlaskiego na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2020.....	79
8.4.	Cele wynikające z dokumentów istotnych z punktu widzenia ochrony środowiska na poziomie lokalnym	79
8.4.1.	Cele ochrony środowiska określone w Planie gospodarki odpadami dla powiatu hajnowskiego na lata 2008 – 2011	79
8.4.2.	Cele wynikające z Programu Usuwania Azbestu i Wyrobów Zawierających Azbest dla Powiatu Hajnowskiego na lata 2008-2032.....	87
8.4.3.	Cele wynikające z Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Hajnowskiego na lata 2008-2011.....	87
8.4.4.	Powiązanie projektowanego dokumentu z dokumentami szczebla niższego (dokumentami strategicznymi obowiązującymi na terenie gmin: Hajnówka- miasto, Kleszczele, Białowieża, Czeremcha, Czyże, Dubicze Cerkiewne, Hajnówka, Narew, Narewka)	87
9	IDENTYFIKACJA I OCENA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO I ZABYTKI ZADAŃ UJĘTYCH W PROJEKCIE DOKUMENTU.....	89
10	ŚRODKI ZAPOBIEGAJĄCE, OGRANICZAJĄCE LUB ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGŁNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY ORAZ INTEGRALNOŚĆ OBSZARU NATURA 2000	106
11	ANALIZA ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAPROPONOWANYCH W PROGRAMIE.....	109
12	WYKAZ MATERIAŁÓW ŹRÓDŁOWYCH.....	110
13	SPIS TABEL.....	112

1 INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI

1.1 Wprowadzenie

Prognoza sporządzana dla potrzeb postępowania w sprawie oddziaływania na środowisko powiatowych programów ochrony środowiska powinna określać i oceniać między innymi skutki wpływu realizacji ustaleń dokumentu na elementy środowiska przyrodniczego oraz dobra materialne a także skutki dla stanu środowiska, które mogą wynikać ze zmian istniejącego przeznaczenia lub wykorzystywania terenów wskutek realizacji ustaleń programu ochrony środowiska.

Ustala się, iż prognoza powinna obejmować obszar powiatu wraz z obszarami pozostającymi w zasięgu oddziaływania wynikającego z realizacji ustaleń programu ochrony środowiska.

1.2 Podstawa opracowania

Podstawą prawną wykonania *Prognozy* są:

- art. 51 ust. 2 oraz art. 52 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 3 października z 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227).

1.3 Cel i zakres opracowania

Celem opracowania jest określenie rodzaju, stopnia oraz zasięgu przestrzennego zmian środowiska, wywołanych przez zakres oraz tempo realizacji zadań i działań, sprecyzowanych w treści powiatowego programu ochrony środowiska.

Zakres *Prognozy* wynika z art. 51 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na Środowisko (Dz.U. z 2008r. Nr 199, poz. 1227 ze zm.) i w związku z tym powinien:

- a. zawierać informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b. określać, analizować i oceniać istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- c. określać, analizować i oceniać stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- d. określać, analizować i oceniać istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów chronionych,
- e. określać, analizować i oceniać cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym albo krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,

- f. określać, analizować i oceniać przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko oraz zabytki, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe,
- g. przedstawiać rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu,
- h. przedstawiać rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru, w tym także wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy,
- i. zawierać informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- j. zawierać informacje o przewidywanych metodach analizy realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- k. zawierać informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- l. zawierać streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

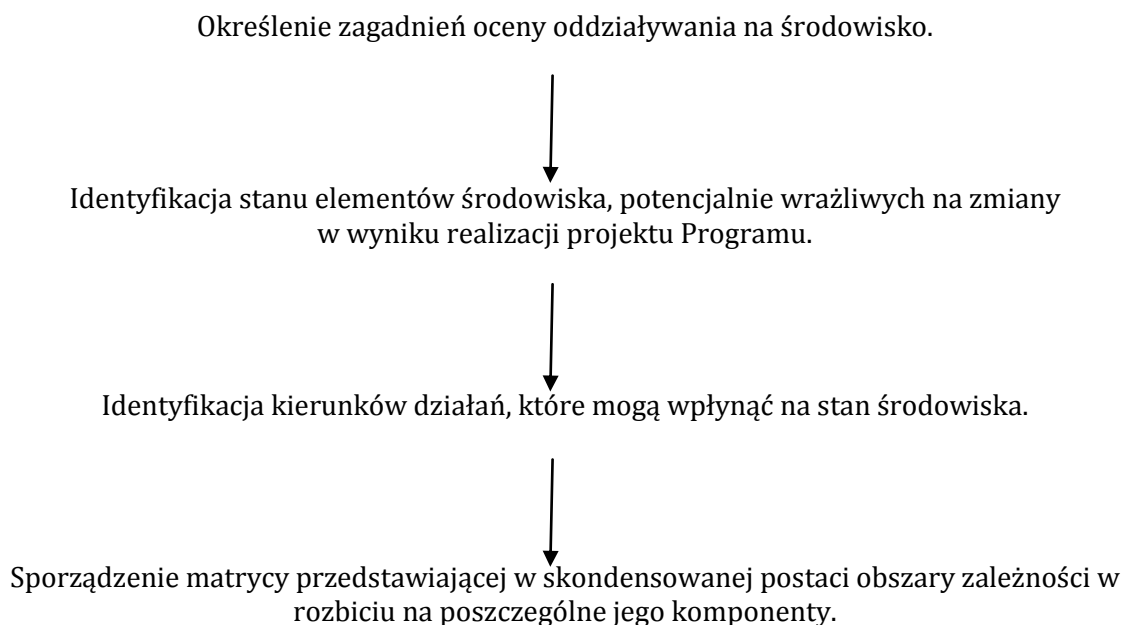
2 METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Procedura tworzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko powinna być równoległa do realizacji dokumentu podstawowego. W myśl tej zasady, prognoza oddziaływania na środowisko realizowana była równoległa z opracowywaniem aktualizacji *Programu...* dla powiatu hajnowskiego.

Prognozę oddziaływania na środowisko wykonano w oparciu o przepisy ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227).

W niniejszym dokumencie dokonano analizy oddziaływań na środowisko w oparciu o dane literaturowe oraz ustalenia własne, które zestawiono z lokalnymi uwarunkowaniami środowiskowymi. W przypadku zapisów *Programu...* zastosowano jakościową analizę macierzową, gdyż obecny stan wiedzy i dostępne narzędzia pozwalają na zastosowanie zaawansowanych analiz ilościowych jedynie w przypadku gospodarki odpadami.

Ocenę oddziaływania na środowisko przeprowadzono według następującego schematu:

W trakcie opracowywania prognozy nie stwierdzono istotnych niedostatków lub braków materiałów, które ograniczyłyby możliwość wykonania prognozy. Pewne utrudnienia stwarzał tylko brak najnowszych materiałów statystycznych, co wynika z ustalonej cykliczności prac Urzędu Statystycznego.

Zakres *Prognozy...* wynika z art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 ze zm.). W związku z tym prognoza:

1) zawiera:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;

2) określa, analizuje i ocenia:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:

- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3) przedstawia:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

3 INFORMACJE O PRZEWIDYWANYCH METODACH ANALIZY REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Wdrażanie w życie rozwiązań przewidzianych w *Programie...* wymaga stałego monitorowania oraz szybkiej reakcji w przypadku pojawiania się rozbieżności pomiędzy projektowanymi rezultatami a stanem rzeczywistym. Monitorowanie to winno stać się stałym zadaniem zespołu odpowiedzialnego za nadzorowanie wdrażania ww. dokumentu.

Podstawą właściwej oceny wdrażania założeń *Programu...*, a także określenia problemów w osiągnięciu założonych celów jest prawidłowy system sprawozdawczości, oparty na zestawie określonych wskaźników. Powinien on zapewnić stałą kontrolę jakości zarządzania środowiskiem, planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych oraz pozwolić regulować działalność podmiotów na rynku odpadów a jednocześnie ułatwić funkcjonowanie systemu wydawania decyzji, udzielania zezwoleń i egzekucji.

Projekt *Programu...* określa zasady oceny i monitorowania efektów ich realizacji. W dokumencie tym zaproponowano wskaźniki ilościowe i jakościowe, które pozwolą określić stopień realizacji poszczególnych działań i związane z tym zmiany w środowisku. Dla wskaźników określono także źródło pozyskiwania danych do weryfikacji, co znacznie ułatwi ich uzyskanie. Ocena realizacji ww. dokumentu na podstawie wyznaczonych wskaźników dokonywana będzie co dwa lata.

Ocena realizacji programu ochrony środowiska przeprowadzona będzie na podstawie poniższych wskaźników monitorowania programu ochrony środowiska:

TABELA NR 1 Wskaźniki monitorowania realizacji programu ochrony środowiska.

Lp.	Wskaźnik	Stan wyjściowy
A. Wskaźniki stanu środowiska i zmiany presji na środowisko		
1	Jakość wód powierzchniowych; udział wód pozaklasowych (wg oceny ogólnej)	IV- V klasa
2	Jakość wód podziemnych; udział wód o bardzo dobrej i dobrej jakości (klasa Ia i Ib)	II- III klasa
3	Ilość wody zużywanej dla celów socjalnych (dam ³ /M/rok)	25,5
4	% wskaźnik zwodociągowania Powiatu (= liczba mieszkańców podłączona do wodociągów / liczba wszystkich mieszkańców)	91
5	% wskaźnik skanalizowania Powiatu (= liczba mieszkańców podłączona do kanalizacji / liczba wszystkich mieszkańców)	57
6	Stosunek długości sieci kanalizacyjnej do sieci wodociągowej	0,32
7	Ilość mieszkańców korzystających z sieci gazowej (osob.)	0
8	Ilość zebranych odpadów komunalnych/1 mieszkańca w roku (kg/M/rok)	10,45
9	Ilość selektywnie zebranych odpadów wyodrębnionych ze strumienia odpadów komunalnych (Mg/rok)	516,84
10	Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych do powietrza z zakładów objętych sprawozdawczością GUS (bez CO ₂) (Mg)	596
11	Jakość powietrza atmosferycznego (klasa)	A
12	Wskaźnik lesistości (%)	53
13	Powierzchnia terenów objętych ochroną prawną (ha)	95 415,4
B. Wskaźniki ekonomiczne		

Lp.	Wskaźnik	Stan wyjściowy
A. Wskaźniki stanu środowiska i zmiany presji na środowisko		
14	Nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska (tys. zł)	2 239,99

stan wyjściowy do wymienionych w tabeli wskaźników przyjęto z danych za 2010 r.,

Źródło: www.stat.gov.pl Informacja o stanie środowiska na terenie powiatu hajnowskiego – WIOŚ Białystok 2010r.

Ocena realizacji programu ochrony środowiska przeprowadzona będzie na podstawie danych z następujących źródeł informacji:

1. Główny Urząd Statystyczny (GUS).
2. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ).
3. Wojewódzki system odpadowy prowadzony przez Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego (informacje podstawowe) (UMWP).
4. Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego.
5. Urząd Wojewódzki.
6. Ankietyzacja gmin.

4 ODDZIAŁYWANIA TRANSGRANICZNE

4.1. Oddziaływania transgraniczne ustaleń Programu ochrony środowiska dla powiatu hajnowskiego na lata 2012 - 2015

Wdrożenie ustaleń projektu *Programu...* nie wywoła negatywnych oddziaływań transgranicznych. Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach *Programu...* ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że *Programu...* nie wskazuje na możliwość negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

Obowiązek rozważania możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć wynika z Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 roku. Specjalnej analizie powinny podlegać inwestycje zlokalizowane blisko granic, a także te realizowane dalej, ale ze względu na rozmiar przedsięwzięcia mogące powodować znaczące emisje lub zmiany w środowisku.

Planowane zadania położone najbliżej granicy polsko-białoruskiej:

- Przebudowa drogi powiatowej Nr 1652B Orzeszkowo- Piaski- Wojnówka- Opaka- Wólka Terechowska wraz dokumentacją projektową, przylega do granicy polsko-białoruskiej,
- Remont istniejącej nawierzchni drogi Nr 1649 B na odcinku Podolany I, odległość od granicy polsko- białoruskiej 18 km,
- Przebudowa drogi powiatowej nr 1649 B st. kol. Białowieża -Podolany -Zastawa (w tym dokumentacja), odległość od granicy polsko- białoruskiej 18 km,
- Przebudowa drogi powiatowej Nr 1769B Zubacze- dr. kr. Nr 66- Czeremcha (wykonanie poszerzenia jezdni), odległość od granicy polsko- białoruskiej 13,2 km,
- Przebudowa drogi powiatowej Nr 1668 B Wojnówka – Górny Gród, odległość od granicy polsko- białoruskiej 21 km,
- Przebudowa drogi powiatowej Nr 1645 B Leśna- Olchówka, odległość od granicy polsko- białoruskiej 72 km,

Realizacja zadań zawartych w *Programie...* którego uciążliwość ma charakter lokalny o stosunkowo niedużym zasięgu, nie będzie powodować znaczących oddziaływań transgranicznych.

5 STRESZCZENIE

Podstawa prawna sporządzenia niniejszej „Prognozy oddziaływania na środowisko Programu ochrony środowiska dla powiatu hajnowskiego na lata 2012 – 2015” jest art. 40 ust. 1 i 2 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. z 2008 r. Nr 25 poz. 150 ze zm.).

Zawartość niniejszej Prognozy wynika z art. 51 ust. 2 ww. ustawy. Celem prognozy jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań skutków wykonania *Programu...* na środowisko i stwierdzenie czy realizacja proponowanych zadań sprzyjać będzie ochronie środowiska i zrównoważonemu rozwojowi.

Analiza celów ustanowionych w *Programie...* wykazała, że są zgodne i realizują cele strategiczne wyznaczone na poziomie regionalnym w:

- Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Podlaskiego na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2020.,
- Programie Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2011 – 2014,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2007-2013,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego,
- Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego dla Województwa Podlaskiego do roku 2020.

Analiza celów ustanowionych w *Programie...* wykazała, że są zgodne i realizują cele strategiczne wyznaczone na poziomie krajowym w:

- Polityce Ekologicznej Państwa na lata 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016,
- Krajowym Planie Gospodarki Odpadami 2010,
- Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych 2009,
- Programie oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009 – 2032,
- Krajowym Programie Zwiększania Lesistości,
- Narodowej Strategii Gospodarowania Wodami 2030,
- Narodowych Strategicznych Ramach Odniesienia 2007 – 2013.

Ocena stanu środowiska na terenie powiatu pozwoliła wskazać następujące problemy ochrony środowiska:

- zanieczyszczenie wód powierzchniowych,
- zbyt niski stopień skanalizowania powiatu w stosunku do zwodociągowania,
- niewłaściwe postępowanie z odpadami komunalnymi, niebezpiecznymi i osadami ściekowymi.

Wskazane problemy środowiskowe na terenie powiatu znajdują rozwiązanie w ramach zaproponowanych w *Programie...* zadań do realizacji. W Prognozie przeanalizowano możliwy wpływ wskazanych do realizacji zadań na następujące elementy: powietrze i klimat, wody, różnorodność biologiczną, powierzchnię ziemi i glebę, krajobraz, zwierzęta i rośliny, zasoby naturalne, dziedzictwo kulturowe, w tym zabytki, populację oraz zdrowie ludzi. Określono oddziaływanie na poszczególne elementy środowiska. Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe było generalne określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych zadań. Ponadto oceny tej dokonano przede wszystkim pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji, zakładając, że uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter przejściowy.

Pozytywne oddziaływania zadań wskazanych w Programie... na środowisko zdecydowanie przeważają nad negatywnymi. Pozytywnym długofalowym oddziaływaniem charakteryzować się będą przedsięwzięcia z dziedziny:

- ograniczanie niskiej emisji na terenie powiatu spowodowanej przez lokalne kotłownie, modernizacje lokalnych kotłowni opalanych paliwem stałym (np. węgiel, drewno) na kotłownie opalane surowcem ekologicznym,
- ochrona mieszkańców przez hałasem komunikacyjnym, modernizacja nawierzchni dróg powiatowych i gminnych itp.,
- uporządkowanie gospodarki odpadowej poprzez scentralizowanie systemów utylizacji i odzysku odpadów ZZO Dubiażyn – Hajnówka - Siemiatycze, likwidacji „dzikich wysypisk”, itp.

Negatywne krótkoterminowe oddziaływania na środowisko mogą być związane z fazą realizacji inwestycji. Jako ewentualne długoterminowe oddziaływania zidentyfikowano głównie inwestycje z dziedziny rozwoju sieci transportowej np.: budowa nowych szlaków komunikacyjnych, są to:

- nieodwracalne przekształcenia terenów,
- nieodwracalne zmiany w krajobrazie,
- pogorszenie jakości powietrza (większa przepustowość dróg),
- podwyższenie poziomu hałasu,
- przerwanie szlaków migracji.

Brak realizacji z proponowanych działań nie pociągnie za sobą transgranicznego oddziaływania na środowisko. Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. W przypadku inwestycji, których oddziaływanie na środowisko może być negatywne należy rozważać warianty alternatywne tak aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie niekorzystnie oddziaływać na środowisko.

W przypadku, gdy projekty nie zostaną wdrożone prowadzi to będzie do pogłębiania się problemów w zakresie ochrony środowiska co negatywnie wpływać będzie na zdrowie mieszkańców.

Przeprowadzona analiza i ocena wszystkich priorytetów pozwala na stwierdzenie, że ich realizacja generalnie spowoduje poprawę jakości środowiska, zachowanie różnorodności biologicznej oraz dziedzictwa przyrodniczo - kulturowego, a także wpłynie na ograniczenie zużycia zasobów środowiskowych.

6 ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO POWIATU HAJNOWSKIEGO ORAZ POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU WYBORU WARIANTU ZEROWEGO (BRAKU REALIZACJI)

Powiat hajnowski położony jest w dorzeczu rzeki Bug i Narew, w południowo-wschodniej części województwa podlaskiego. Siedzibą władz powiatowych jest miasto Hajnówka położone w odległości 65 km od Białegostoku. Z powiatem hajnowskim graniczą powiaty: od północy – białostocki, od zachodu - bielski, od południa - siemiatycki. Wschodnia granica Polski oddziela powiat hajnowski od Białorusi.

Ogólna powierzchnia powiatu wynosi 1624 km². W jego granicach znajduje się 9 gmin: Białowieża, Czeremcha, Czyże, Dubicze Cerkiewne, Hajnówka, Hajnówka - miasto, Kleszczele – miasto i gmina, Narew i Narewka.

6.1 Ukształtowanie powierzchni, geomorfologia

Powiat jest położony w całości na Nizinie Północnopodlaskiej i swoimi granicami obejmuje rejon fizyczno-geograficzny Doliny Górnej Narwi od północy, Równiny Bielskiej w centralnej części i Wysoczyzny Drohiczyńskiej na południu.

Nizina Północnopodlaska, obejmuje północno-wschodnią Polskę i północno-zachodnią Białoruś. Jej powierzchnia w granicach administracyjnych Polski wynosi około 15,6 tys. km². Nizina Północnopodlaska cechuje się bardziej chłodnym – kontynentalnym klimatem od Nizin Środkowopolskich. Obszar ten stanowi także rubież geobotaniczną działu północnego stanowiącego część subborealnej strefy leśnej Europy Wschodniej.

Region ma charakter pofałdowanej równiny poprzeplatanej różnego rodzaju formami polodowcowymi z okresu zlodowacenia środkowopolskiego. Część północna niziny oddzielona dorzeczem Narwi ma, w odróżnieniu od części południowej, bardziej wyraźny charakter polodowcowy.

Granica północna Niziny Północnopodlaskiej została wyznaczona przez zasięg zlodowacenia bałtyckiego. Zachodnią granicę stanowi dolina Pisy, południową dolina Bugu. Szerokie doliny rzeczne Narwi i Biebrzy podzieliły obszar na kilka wysoczyzn. W dnach dolin rzek i różnego rodzaju zagłębień terenu występują liczne tereny bagienne. Dużą część niziny pokrywają lasy.

6.2 Warunki klimatyczne

Obszar powiatu hajnowskiego cechuje się elementami klimatu kontynentalnego umiarkowanego ciepłego i umiarkowanego wilgotnego. Nizina Północnopodlaska cechuje się najniższymi temperaturami powietrza spośród wszystkich nizinnych obszarów Polski. Powiat hajnowski, znajduje się w dominacji zachodniej cyrkulacji mas powietrza. Z kierunku zachodniego napływa około 36% mas powietrza, a z kierunku wschodniego około 29%. W latach 1961-1995 przeważały w skali roku cyrkulacje antycyklonowe (prawie 41%) nad cyklonowymi (32%) oraz przejściowymi (27%). Z napływem mas powietrza wiąże się ciśnienie atmosferyczne. Pomiar ciśnienia prowadzone w punkcie pomiarowym Białowieża oddają, w dużym stopniu, stan występujący na terenie powiatu hajnowskiego. Ciśnienie wynosiło średnio 997 hPa i wahało się w przedziale od 954 hPa do 1031 hPa.

Zachmurzenie na terenie powiatu hajnowskiego jest zróżnicowane przestrzennie. Tereny położone na wschodzie mają większe zachmurzenie. Największe średnie zachmurzenie występuje od listopada do lutego, a najmniejsze od maja do września. Na terenie powiatu odnotowuje się średnio w roku około 160 dni pochmurnych i około 30 dni pogodnych. W okolicach Białowieży średnie zachmurzenie na przestrzeni ostatnich lat wynosiło 6,8 oktanów. Powoduje to, że powiat jest pod tym względem powyżej średniej wojewódzkiej. Powiat zaś cechuje się mniejszym usłonecznieniem o około 7% w porównaniu do średniej wojewódzkiej. Powiat pod względem usłonecznienia są porównywalne do terenów nadmorskich i pogórza. W miesiącach od listopada do stycznia wyniosło ono średnio 1,2 h, a w okresie od maja do sierpnia 7,3 h. Średnio w skali roku docierało około 3512 MJ/m² energii słonecznej. Na miesiące grudzień-styczeń przypadało 6%-7% energii całkowitej, na miesiące letnie: czerwiec-sierpień przypadało 47% całkowitej energii docierającej.

Średnia temperatura powietrza na terenie powiatu hajnowskiego w okresie roku wahała się od 6,5°C na terenach leśnych położonych na wschodzie powiatu do 6,8°C na obszarach zachodnich niezalesionych. Skrajne temperatury odnotowane w skali roku wahały się od -34°C do +35°C dając amplitudę wahań temperatury 69°C. W okolicach Białowieży odnotowuje się w ciągu roku około 144 dni z przymrozkami. Dni letnich, o temperaturze równej i większej od 25°C odnotowuje się w skali roku od 25 do 31. Okres zimy (temperatura ≤0°C) trwa średnio około 120 dni. Dni mroźnych w okolicy Białowieży odnotowuje się około 66 (temperatura <0°C) w skali roku. Pokrywa śnieżna zalega średnio 92 dni w roku, a jej głębokość dochodzi do 95 cm na terenach leśnych Puszczy Białowieskiej. Opady śniegu stanowią około 21%-23% wszystkich opadów. Pierwsze przymrozki odnotowuje się między 5 a 13 października, a ostatnie między 2 a 7 maja. W skali roku około 154 dni są to dni bez przymrozku. Termiczny okres wegetacji roślin trwa około 180 dni. Ilość opadów na terenie powiatu jest zróżnicowana. Tereny zachodnie powiatu mają opady na poziomie 500 mm. Okolice Białowieży cechują się opadami powyżej 650 mm, a w niektórych latach przekraczają one 700 mm. Najwięcej opadów przypada na miesiące letnie (od maja do sierpnia). Stanowią one 47% wszystkich opadów rocznych. W okolicach Białowieży odnotowuje się około 23 dni z burzami. Jest to jeden z najwyższych wskaźników w województwie. Dni mglistych w skali roku odnotowuje się 45-47, głównie późną jesienią i wczesną wiosną.

Średnia roczna prędkość wiatru na terenie powiatu hajnowskiego wyniosła 2,2 m/s. Na sierpień przypada najwyższa średnia wartość wiatru, a w marcu jest notowana najniższa. Na terenie powiatu hajnowskiego dominują wiatry wiejące z kierunku południowo-zachodniego.

Ogół przedstawionych czynników opisujących klimat powiatu hajnowskiego powoduje, że warunki te są charakterystyczne dla klimatu kontynentalnego cechującego się długą zimą i krótkim przedwiośniem. Warunki klimatyczne kształtują faunę i florę występującą na terenie powiatu hajnowskiego.

6.3 Wody powierzchniowe

Powiat hajnowski jest zlokalizowany w zlewni rzeki Narew i jej dopływów. Południowe tereny powiatu znajdują się w zlewni Bugu i dorzeczu rzeki Nurzec. Badania poszczególnych rzek na terenie powiatu są wykonywane w 1-, 3-, i 5- letnich cyklach. Według informacji WIOŚ w Białymstoku za 2010 rok , wody głównych rzek: Narwi, Nurca, Leśnej Prawej płynące na terenie powiatu zostały zaliczone do wód V klasy czystości, czyli do wód o złej jakości.

Rzeka Narew wypływa ze zbiornika Siemianówka płynąc na terenie powiatu hajnowskiego tworzy malowniczą dolinę górnej Narwi o urozmaiconym krajobrazie nizinnym. Brzegi porośnięte licznym sitowiem i zaroślami tworzą dogodne warunki dla ptactwa wodnego żyjącego w sąsiedztwie rzeki. Zlewnia Narwi na terenie Polski liczy około 53 873 km², z czego około 6,6% przypada na powiat hajnowski. Całkowita długość rzeki wynosi 484 km, z tego 455

km odcinek znajduje się na terenie Polski. Odcinek rzeki przepływającej przez teren powiatu hajnowskiego liczy około 39 km.

Rzeka Nurzec przepływa przez południowe tereny powiatu hajnowskiego- dopływ Bugu. Rzeka należy do rzek typowo nizinnych przepływających przez tereny bagienne i podmokłe. Całkowita długość rzeki wynosząca 100 km i powierzchnia zlewni rzędu 2 082,6 km² stawiają rzekę w pierwszej grupie największych rzek Makroregionu Północno-Wschodniego i jednocześnie kwalifikują do jednej z większych zlewni dopływów Bugu.

Rzeka Leśna Prawa (132,7 km) bierze początek na północ od miasta Hajnówka. Na 105,0 km swego biegu opuszcza granice Polski i uchodzi do rzeki Bug po stronie Białorusi. Przepływając przez Hajnówkę rzeka przyjmuje ścieki komunalne i przemysłowe z miasta, a następnie wpływa na teren Puszczy Białowieskiej. Zlewnia ma charakter typowo leśny.

Rzeka Narewka wypływa z terytorium Białorusi i jest lewobrzeżnym dopływem Narwi. W górnym biegu rzeka przepływa przez teren Puszczy Białowieskiej, a w zlewni rzeki znajduje się Białowieski Park Narodowy. W roku 2006 badaniami objęty został cały 39,4 kilometrowy odcinek rzeki od granicy państwa do ujścia do rzeki Narew.

Zbiornik Siemianówka

Zbiornik Siemianówka położony jest na terenie gmin Michałowo i Narewka. Został utworzony w wyniku spiętrzenia rzeki Narew w 367 km jej biegu, a 57 km od jej źródeł. Brzeg wschodni zbiornika przy maksymalnym napełnieniu oddalony jest od granicy z Białorusią o ok. 0,5 km.

Zbiornik usytuowany jest w nizinnej, płaskiej dolinie rzecznej, wypełnionej osadami czwartorzędowymi w postaci torfów i namulów, zalegających na piaskach z glinami zwałowymi w spągu.

Powierzchnia maksymalna zbiornika (w fazie maksymalnego piętrzenia) osiąga 32,5 km², minimalna 11,7 km². Głębokość średnia przy napełnieniu całkowitym wynosi 2,5 m, maksymalna 7,0 m; przy napełnieniu minimalnym odpowiednio: 1,5 i 4,1 m. Długość zbiornika osiąga 13,5 km przy szerokości 1,4 km. Pojemność zbiornika przy maksymalnym piętrzeniu wynosi 79,5 mln m³.

Obszar zlewni zbiornika Siemianówka po stronie polskiej zajmują przede wszystkim tereny gruntów ornych i użytków zielonych, tereny leśne z dużym udziałem drzewostanów iglastych. Znaczne połacie zajęte są przez nieużytki i podmokłe, trudno dostępne szuwarowiska na terenach przygranicznych.

Zbiornik Siemianówka zasilany jest wodami rzek: Narwi, Kołonnej i Pszczółki biorących początek na terenie Białorusi. Po stronie polskiej dopływy pochodzą z polderów: Cisówka, Budy, Babia Góra, Siemianówka oraz zlewni rzeki Łuplanki.

Zbiornik jest obecnie wykorzystywany do zwiększenia niskich przepływów i łagodzenia deficytów wody w Narwi. Istnienie zbiornika wpłynęło na pojawienie się i rozwój turystyki, wypoczynku (wykup działek rekreacyjnych) i sportu, a szczególnie wędkarstwa. Użytkownikiem rybackim zbiornika jest Polski Związek Wędkarski. Wód dopływów zasilających zbiornik nie wykorzystuje się do celów gospodarczych i przemysłowych, stąd nie są one narażone na dopływ ścieków lub wód zanieczyszczonych.

W wodach zbiornika obserwowany jest, corocznie, cyklicznie występujący masowy zakwit glonów z rodzaju sinic. Jego przyczyną są występujące w zbiorniku warunki morfometryczno – zlewniowe zbiornika oraz skład podłoża zlewni o dużej zawartości rud darniowych zawierających związki biogenne.

WNIOSKI Z BADAŃ RZEKI NAREW PRZEPROWADZONYCH W 2010 ROKU

- 1) **Ogólna ocena jakości wód** w profilach pomiarowych zlokalizowanych na terenie powiatu odpowiadała: IV klasie - w m. Babia Góra (446,0 km),
- 2) **Ocena przydatności do bytowania ryb** wykazała, że wody rzeki w żadnym z wyżej wymienionych profili nie spełniają kryteriów bytowania ryb w warunkach naturalnych.
- 3) **Ocena podatności na eutrofizację** wykazała przekroczenia wartości granicznych wskaźników kryterialnych w punktach pomiarowych: w m. Babia Góra i Narew oraz w punkcie Bondary poniżej zbiornika Siemianówka podobnie jak latach 2007 – 2009, wystąpiło przekroczenie wartości chlorofilu „a” - jednego z podstawowych wskaźników eutrofizacji wód. Przyczyną jest występowanie (od wielu lat) sezonowych zakwitów w zbiorniku Siemianówka i spływ glonów do koryta rzeki.

WNIOSKI Z BADAŃ RZEKI NURZEC PRZEPROWADZONYCH W 2007 ROKU

- 1) **Ogólna ocena jakości wód** w 1 profilu pomiarowym zlokalizowanym na terenie powiatu odpowiadała IV klasie czystości (m. Nurzec).
- 2) **Ocena przydatności do bytowania ryb** wykazała, że wody rzeki w żadnym z wyżej wymienionych profili nie spełniają kryteriów bytowania ryb w warunkach naturalnych.
- 3) **Ocena podatności na eutrofizację** wykazała przekroczenia wartości granicznych wskaźników stosowanych przy ocenie eutrofizacji wód powierzchniowych, wystąpiło przekroczenie wartości chlorofilu „a” - jednego z podstawowych wskaźników eutrofizacji wód.

WNIOSKI Z BADAŃ RZEKI LEŚNA PRAWA PRZEPROWADZONYCH W 2010 ROKU

- 1) **Ogólna ocena jakości wód** w profilu pomiarowym zlokalizowanym na terenie powiatu odpowiadała V klasie - poniżej Hajnowki w m. Topiło.
- 2) **Ocena przydatności do bytowania ryb** wykazała, że wody rzeki Leśnej nie spełniają kryteriów, jakim powinny odpowiadać wody do bytowania ryb w warunkach naturalnych
- 3) **Ocena podatności na eutrofizację**, wykazała przekroczenie wartości kryterialnych wskaźników OWO, azotu Kiejdahla i fosforu ogólnego oraz fosforanów w punkcie pomiarowym w m. Topiło.

WNIOSKI Z BADAŃ RZEKI NAREWKA PRZEPROWADZONYCH W 2010 ROKU

- 1) **Ogólna ocena jakości wód** w profilu pomiarowym zlokalizowanym na terenie powiatu odpowiadała V klasie - profil graniczny Białowieży
- 2) **Ocena przydatności do bytowania ryb** wykazała, że wody rzeki nie spełniają kryteriów bytowania ryb w warunkach naturalnych.
- 3) **Ocena podatności na eutrofizację** wykazała przekroczenia wartości kryterialnych wskaźników fitobentos, OWO oraz fosforany.

TABELA NR 2 Klasyfikacja jednolitych części wód (JCW) rzek województwa podlaskiego za 2010 rok (stan na 31.06.2011r.).

Lp.	Nazwa jcw klasyfikowanej i KOD	Nazwa pkt pomiarowo- kontrolnego	Typ abiotyczny	Silnie zmieniona lub sztuczna jcw	Ppk zamyka jcw (T/N)	Wskaźniki decydujące o klasie	Klasyfikacja wskaźnika	STAN/ POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	Wskaźniki decydujące o klasie	Klasyfikacja wskaźnika	STAN CHEMICZNY	STAN WÓD
1.	Leśna do Przewłoki PLRW2000232665249	Leśna- profil graniczny Topiło	23	N	T	Fitobentos	II	III	Benzo, inden	dobry	PSD	ZŁY
						Tlen rozp.	poniżej II					
						OWO	poniżej II					
						A.Kjeldahla	poniżej II					
						Fosfor org.	poniżej II					
2.	Narewka od granicy państwa do Jelonki bez Jelonki PLRW200024261253	Narewka- profil graniczny Białowieża	24	N	T	IFPL	I	III	Benzo, inden	poniżej dobrego	PSD	ZŁY
						OWO	poniżej II					
3.	Narew od granicy państwa do wpływu do zb. Siemianówka PLRW200024261119	Narew- profil graniczny Babia Góra	24	T	T	IFPL	I	III	Antracen	dobry	DOBRY	ZŁY
						Tlen rozp.	poniżej II		Fluoranten	dobry		
						OWO	poniżej II		Naftalen	dobry		
									Benzo(a)	dobry		
									2benzo	dobry		
Benzo,inden	dobry											
4.	Prosty rów PLRW2000172611398	Prosty Rów- Siemianówka	17	N	T	Fitobentos	III	III	Benzo,inden	poniżej dobrego	PSD	ZŁY
						Tlen rozp.	poniżej II					

PSD- poniżej stanu dobrego

T, N – tak, nie

OWO-ogólny węgiel organiczny

IFPL- wskaźnik fitoplanktonowy

Źródło: Raport o stanie środowiska województwa podlaskiego w latach 2009-2010

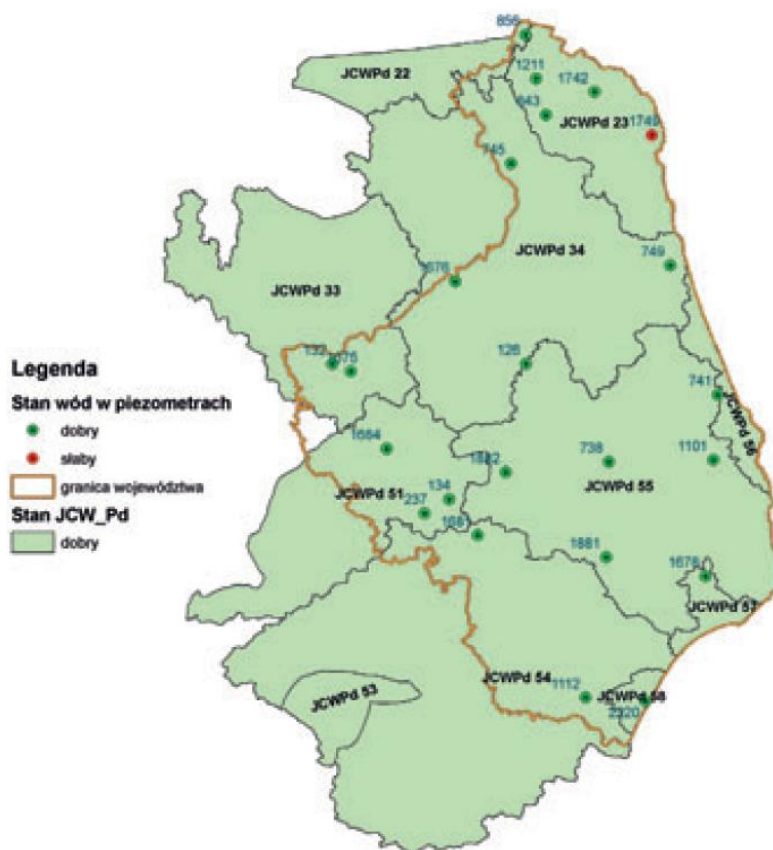
W 2010 roku badania Siemianówki przeprowadzono w 3 punktach pomiarowo-kontrolnych położonych w jednej jcw. Na podstawie wyników z trzech profili wykonano ocenę końcową potencjału ekologicznego, stanu chemicznego i stanu wód zbiornika. Wyniki ocen są następujące:

- **Ocena potencjału ekologicznego** odpowiada potencjałowi słabemu (IV klasa). Zdecydowała o tym wartość wskaźnika fitoplanktonowego i fitobentosu zaliczone do IV klasy – stanu umiarkowanego. Uzyskane wartości wskaźników fizykochemicznych także nie osiągnęły potencjału dobrego. O ocenie parametrów fizykochemicznych zdecydowały ponadnormatywne stężenia BZT₅, ogólnego węgla organicznego (OWO), azotu Kjeldahla, fosforu ogólnego, za wysoka temperatura wody i pH.
- **Ocena stanu chemicznego** wód zbiornika odpowiadała stanowi poniżej dobrego, o czym zdecydowały podwyższone zawartości benzo(a)piranu oraz sumy benzo(g,h,i)teryleny i indeno(1,2,3-cd)pirenu.
- **Stan wód w jcw**, będący wypadkową ocen potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oceniono jako zły.
- **Warunki tlenowe.** Od marca do września 2010r. prowadzono badania warunków tlenowych w poszerzonym zakresie w punkcie Basen główny poprzez sporządzanie tzw. profili tlenowych (do głębokości 8 m- warstwa przydenna) z dokładnością co 1 m. Na tej podstawie stwierdzono, iż w profilu tlenowym z marca w całym przekroju pionowym zawartość tlenu rozpuszczonego odpowiada stanowi poniżej dobrego. Analiza profilu pomiarowego z czerwca wykazała: w warstwie do 3m zawartość tlenu rozpuszczonego w II klasie (stan dobry), natomiast od 4 do 7 m obniżenie natlenienia poniżej stanu dobrego. W profilu tlenowym z lipca do głębokości 1metra zawartość tlenu rozpuszczonego mieściła się w I klasie (stan bardzo dobry), na 2 metrze głębokości natlenienie wskazało na II klasę (stan dobry), a od 3 metra głębokości na stan poniżej dobrego (od 4 metra zawartość tlenu wynosiła <0,2 mgO₂/l). W profilu tlenowym z sierpnia zawartość tlenu rozpuszczonego mierzona bezpośrednio pod zwierciadłem wody mieściła się w I klasie (stan bardzo dobry), na głębokości 1-2 metry wskazała II klasę (stan dobry), od 3 metra zawartość tlenu rozpuszczonego wskazywała na stan poniżej dobrego (od 4 metra zawartość tlenu wynosiła < 0,2 mgO₂/l). Analiza profilu pomiarowego z września wykazała: w warstwie do 4 m zawartość tlenu w I klasie (stan bardzo dobry), natomiast od 5 do 7 m zawartość tlenu w II klasie (stan dobry). Największe natlenienie obserwowano w lipcu przy zwierciadle wody- 9,2 mgO₂/l, natomiast najniższe w lipcu i sierpniu na głębokości od 4 do 8 metrów < 0,2 mgO₂/l.

Kontrola stanu eutrofizacji wód powierzchniowych wynika z wdrażania do prawodawstwa polskiego *Dyrektywy Rady 91/676/EWG w sprawie ochrony wód przed zanieczyszczeniami spowodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego*. Kryteria oceny eutrofizacji zostały ustalone rozporządzeniem wykonawczym Ministra Środowiska z dnia 23 grudnia 2002r. w sprawie kryteriów wyznaczania wód wrażliwych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych (Dz. U. nr 241, poz. 2093). W rozporządzeniu tym podano wartości graniczne dla: azotu ogólnego, fosforu ogólnego, chlorofilu „a”.

6.4 Wody podziemne

Obszar powiatu hajnowskiego cechuje się odpowiednimi zasobami wód podziemnych. Większość zasobów wód podziemnych na terenie powiatu hajnowskiego nadaje się do bezpośredniego wykorzystania na cele gospodarcze, a po uzdatnieniu (usunięciu naturalnych pierwiastków, jakimi są żelazo i mangan) na cele konsumpcyjne.

RYSUNEK NR 1 Klasyfikacja stanu chemicznego wód podziemnych w 2010r.

Źródło: <http://www.wios.bialystok.pl/pdf/raport2009-2010.pdf>

TABELA NR 3 Klasyfikacja elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych w województwie podlaskim w 2010r. wg badań PiG.

Nr otworu	Miejscowość	Gmina	JCWPd	głębokość do stropu warstwy wodonośnej [m]	Użytkowanie	Klasa jakości (stan na listopad 2010)	Wskaźnik i w klasie III jakości	Wsk. w kl.IV	Wsk. w kl.V
1678	Hajnówka	Hajnówka	57	133	Użytki rolne	III	Fe		

Klasyfikacja elementów fizykochemicznych:

I – wody bardzo dobrej jakości

II - wody dobrej jakości

III - wody zadowalającej jakości

IV - wody niezadowalającej jakości

V – wody złej jakości

Źródło: <http://www.wios.bialystok.pl/pdf/raport2009-2010.pdf>

Wyniki przeprowadzonych w roku 2010 badań na terenie powiatu hajnowskiego, wykazały dominację wód reprezentujących dobry stan chemiczny (wody zaliczane do II klasy). O zaliczeniu do klasy III decydowały głównie podwyższone wartości Wskaźników naturalnych, niezwiązanych z antropopresją tj. żelaza i twardości wody.

Prawo ochrony środowiska w art. 98 stanowi, że wody podziemne i obszary ich zasilania podlegają ochronie polegającej na zmniejszeniu ryzyka zanieczyszczenia tych wód poprzez ograniczenie oddziaływania na obszary ich zasilania oraz utrzymywaniu równowagi zasobów tych wód. W tych celach tworzone są między innymi obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych, na zasadach określonych Prawem wodnym.

Najczęściej wody podziemne zanieczyszczone są lokalnie lub na większych obszarach różnymi substancjami chemicznymi, głównie są to azotany, fosforany, chlorki, siarczany i bardzo często substancje ropopochodne. Zanieczyszczenia siarczanami występują przede wszystkim na terenach uprzemysłowionych, azotanami i fosforanami na terenach rolniczych, są one także przyczyną degradacji zbiorników wodnych. Najpowszechniej występującymi przyczynami zanieczyszczeń wód podziemnych są wycieki z niezolowanych wysypisk odpadów, z baz paliwowych i stacji sprzedaży paliw do pojazdów samochodowych.

6.5 Jakość powietrza atmosferycznego

Na poziom stężeń zanieczyszczeń w powietrzu mają wpływ: wielkość napływowej i lokalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza, warunki klimatyczne i topografia terenu.

Powiat hajnowski charakteryzuje się zróżnicowaną rzeźbą terenu i warunkami klimatycznymi, co ma istotny wpływ na rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń. Powiat, podobnie jak województwo, znajduje się pod wpływem dominującej zachodniej cyrkulacji mas powietrza. Sprzyja to napływowi zanieczyszczeń z dalszych odległości, w tym z terenów uprzemysłowionych zachodniej i południowej Polski. Napływ mas powietrza z zachodu ma duży udział w ładunkach wnoszonych z opadami do podłoża na terenie powiatu. Na stan czystości powietrza powiatu hajnowskiego rzutują punktowe źródła emisji zanieczyszczeń. Duży udział w tym mają: ciepłownia miejska w Hajnówce, zakłady przemysłowe, paleniska indywidualne (domowe), a także zanieczyszczenia komunikacyjne związane z ruchem pojazdów, głównie na trasie Białystok – Hajnówka, Białystok – Bielsk Podlaski – Kleszczele – przejście graniczne Połowce oraz Hajnówka – Bielsk Podlaski – Białowieża.

Największy udział w zanieczyszczeniach mają substancje pochodzące z procesów energetycznego spalania paliw. Należy do nich dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla i pyły. Pozostałe zanieczyszczenia emitowane z zakładów przemysłowych zlokalizowanych na terenie powiatu wynikają z rodzaju produkcji i stosowanej technologii. Wśród najczęściej występujących zanieczyszczeń technologicznych są: węglowodory alifatyczne, aromatyczne, benzyna, alkohole alifatyczne, węglowodory pierścieniowe, kwas octowy, butanol, ketony, formaldehyd, ksylen, amoniak oraz w mniejszej ilości inne zanieczyszczenia związane ze specyfiką produkcji zakładów.

Na terenie powiatu największa emisja zanieczyszczeń powietrza pochodzi z miast gdzie głównymi źródłami zanieczyszczeń są miejskie przedsiębiorstwa energetyki cieplnej i zakłady przemysłowe.

Do zakładów kontrolowanych przez WIOŚ należą m.in.:

- Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Hajnówce,
- RINDIPOL S.A. w Chojnicach Ciepłownia w Hajnówce,
- "Gryfskand" sp. z o.o. w Gryfinie Oddział w Hajnówce - Zakład Produkcji Węgla Aktywnych,
- Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Hajnówce,
- Ceramika Budowlana LEWKOWO Sp. z o.o. w Lewkowie Starym.

TABELA NR 4 Wielkość emisji w strefie hajnowskiej woj. podlaskiego [Mg/rok].

strefa	Wielkość emisji (Mg/rok)				
	dwutlenek azotu	dwutlenek siarki	tlenek węgla	dwutlenek węgla	pył ogółem
hajnowski	68,0	87,1	346,8	70701,1	123,5

Źródło: Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacja stref województwa podlaskiego w 2010 r. WIOŚ 2011r.

Oceny jakości powietrza wykonywane są w odniesieniu do obszaru strefy. W ustawie o zmianie ustawy – prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw, Dyrektywie 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy) od stycznia 2011 r. dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnianych w ocenach jakości powietrza obowiązuje nowy podział kraju na strefy. Ocena za rok 2010 wykonana została również w nowym układzie stref.

Strefę stanowią:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tys.,
- miasto (nie będące aglomeracją) o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys.,
- pozostały obszar województwa, nie wchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

Mając powyższe na uwadze, w województwie podlaskim, zgodnie z nowymi wytycznymi, występują dwie strefy: aglomeracja podlaska (powiat miasto Białystok) oraz strefa podlaska (pozostały obszar województwa podlaskiego do której zaliczany jest powiat hajnowski).

W przypadku SO₂ i pyłu widoczny jest wyraźny sezonowy rozkład stężeń w roku kalendarzowym – wyższe wartości odnotowano w sezonie zimowym (grzewczym). Prowadzony na terenie powiatu monitoring jakości powietrza wykazuje, że jakość powietrza ulega stałej poprawie. Uzyskane wyniki w horyzoncie kilkuletnim wykazują wprawdzie niewielki, ale stały spadek stężeń dwutlenku siarki i pyłu. Powiat Hajnowski należy do obszarów o średnim poziomie zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego. Jest to wynik zrealizowanych przedsięwzięć proekologicznych, zwłaszcza przez sektor energetyczny.

Ze względu na niski poziom substancji w powietrzu zakwalifikowano powiat hajnowski do strefy o klasie A, gdzie głównym celem działań jest utrzymanie jakości powietrza na tym samym lub lepszym poziomie.

TABELA NR 5 Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy											
		SO ₂	NO ₂	PM10	Pb	C ₆ H ₆	CO	O ₃ ¹⁾	As	Cd	Ni	BaP	PM2,5
strefa podlaska	PL2002	A	A	C	A	A	A	A	A	A	A	A	A

1)- wg poziomu docelowego

Źródło: Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacja stref województwa podlaskiego w 2010 r. WIOŚ 2011r

Na terenie powiatu hajnowskiego, do tej pory w poszczególnych zakładach kontrole nie wykazały przekroczenia dopuszczalnych wielkości emisji do powietrza. Zagrożenie występuje w stopniu niewielkim, czyli lokalnym i jest spowodowane niską emisją z ogrzewania indywidualnego.

6.6 Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne

6.6.1 Hałas

Do podstawowych czynników mających wpływ na klimat akustyczny powiatu zaliczyć należy komunikację drogową oraz w znacznie mniejszym stopniu hałas przemysłowy, którego uciążliwość ma charakter lokalny o stosunkowo niedużym zasięgu. Skala zagrożeń hałasem przemysłowym nie jest zbyt duża, a zasięg jego oddziaływania ma zwykle charakter lokalny.

Hałas komunikacyjny jest obecnie najpowszechniejszym i najbardziej uciążliwym źródłem hałasu w środowisku zurbanizowanym. Ciągły wzrost ilości pojazdów mechanicznych, przy jednoczesnym braku właściwych rozwiązań drogowych, braku obwodnic miejskich, złej jakości nawierzchni znacząco powiększa obszar środowiska o ponadnormatywnym hałasie drogowym.

Dopuszczalny poziom hałasu określa rozporządzenie Ministra Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 120 poz. 826 ze zm.)

W roku 2010 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku przeprowadził analizę uciążliwości hałasu przemysłowego. Po przeprowadzonych przez WIOŚ kontrolach w zakładach i stwierdzeniu przekroczeń hałasu, Starosta wydał dwie decyzje określające dopuszczalny poziom hałasu, a mianowicie:

1. Firmie Forte S.A. w Hajnówce, decyzja RŚ.7638/1/2010 z dnia 16.02.2010 roku, badania wykazały przekroczenie hałasu na terenach mieszkalnych o 6,2 dB w porze dziennej.
2. Przedsiębiorstwu Produkcyjno Handlowemu „Narmet”, Andrzej Ostaszewski w Narwi, decyzja RŚ. 7638/2/2010 z dnia 19.02.2010 roku, przekroczenie hałasu o 4,3 dB w porze dziennej.

Brak jest natomiast informacji na temat badań poziomu hałasu drogowego w latach 2010-2011, przy drodze krajowej nr 66.

Przez obszar powiatu hajnowskiego przebiegają następujące linie kolejowe:

- Białystok - Bielsk Podlaski - Kleszczele - Czeremcha - granica państwa,
- Warszawa - Siedlce - Siemiatycze- Czeremcha - Hajnówka - Cisówka - granica państwa.

Stan techniczny tych linii jest niezadowolający. Występują ograniczenia prędkości przejazdu pociągów nawet do 30 km/h. Linie te ze względu na połączenia z ośrodkami administracji wojewódzkiej i powiatowej, a także za stolicą, mają istotne znaczenie w zakresie obsługi komunikacyjnej.

Kolejowe przejście graniczne (osobowe i towarowe) w Czeremsze ma znormalizowany tor do Brześcia na Białorusi. Na kolejnym przejściu towarowym w Siemianówce w kierunku Wołkowyska na Białorusi wymagane jest dostosowywanie wagonów do tzw. „szerokich” torów.

6.6.2 Promieniowanie elektromagnetyczne

Wśród zidentyfikowanych, szkodliwych dla środowiska, rodzajów promieniowania powodowanego działalnością człowieka, wyróżnia się :

- **promieniowanie jonizujące**, pojawiające się w wyniku użytkowania zarówno wzbogaconych, jak i naturalnych substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych,
- **promieniowanie niejonizujące**, pojawiające się wokół linii energetycznych wysokiego napięcia, radiostacji, pracujących silników elektrycznych oraz instalacji przemysłowych, urządzeń łączności, domowego sprzętu elektrycznego, elektronicznego itp.

Promieniowanie jonizujące

Ogólną sytuację radiacyjną w środowisku charakteryzują obecnie następujące wielkości podstawowe:

- Poziom promieniowania gamma, obrazujący zagrożenie zewnętrzne naturalnymi i sztucznymi źródłami promieniowania jonizującego, istniejące w środowisku lub wprowadzone przez człowieka,
- Stężenia naturalnych i sztucznych izotopów promieniotwórczych w komponentach środowiska, a w konsekwencji w artykułach spożywczych, obrazujące narażenie wewnętrzne ludzi w wyniku wchłonięcia izotopów drogą pokarmową.

Wymienione wielkości charakteryzuje naturalna zmienność, są one także w poważnym stopniu uzależnione od wprowadzonych do środowiska substancji promieniotwórczych w wyniku wybuchów jądrowych oraz katastrofy w Czarnobylu.

Promieniowanie niejonizujące

Głównymi źródłami promieniowania niejonizującego w środowisku są:

- Elektroenergetyczne linie napowietrzne wysokiego napięcia,
- Stacje radiowe i telewizyjne,
- Łączność radiowa, w tym CB radio, radiotelefony i telefonia komórkowa,
- Stacje radiolokacji i radionawigacji.

Znaczenie tego oddziaływania w ostatnich latach rośnie. Powodowane jest to przez rozwój radiokomunikacji oraz powstawanie coraz większej liczby stacji nadawczych radiowych i telewizyjnych (operatorów publicznych i komercyjnych). Dodatkowymi źródłami promieniowania niejonizującego są stacje bazowe telefonii komórkowej, systemów przywoławczych, radiotelefonicznych, alarmowych komputerowych itp., pokrywających coraz gęstszą siecią obszary dużych skupisk ludności, jak również coraz powszechniej stosowane radiotelefony przenośne.

Zagrożenie promieniowaniem niejonizującym może być stosunkowo łatwo wyeliminowane lub ograniczone pod warunkiem zapewnienia odpowiedniej separacji przestrzennej człowieka od pól przekraczających określone wartości graniczne.

W przepisach obowiązujących w Polsce ustalone są dopuszczalne poziomy elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego na terenach dostępnych dla ludzi. Szczególnej ochronie podlegają obszary zabudowy mieszkaniowej, a także obszary, na których zlokalizowane są szpitale, żłobki, przedszkola, internaty.

Głównymi potencjalnymi źródłami zanieczyszczenia środowiska promieniowaniem elektromagnetycznym są:

- elektroenergetyczne linie napowietrzne wysokiego napięcia;
- stacje radiowe i telewizyjne;
- łączność radiowa, telefonia komórkowa itp.
- stacje radiolokacji i radionawigacji;
- obecność w środowisku radionuklidów naturalnych /jonizujące/;
- radionuklidy pochodzenia sztucznego, powstałe w wyniku działalności człowieka np. diagnostyce medycznej, przemyśle /jonizujące/.

Praktycznie cały obszar powiatu (poza nielicznymi wyjątkami) objęty jest zasięgiem wszystkich funkcjonujących w Polsce operatorów sieci komórkowej (GSM/GPRS). Dynamicznie zwiększa się ilość osób korzystających z Internetu (modemowy, ISDN (cyfrowy), DSL (stałe łącze), dostarczanego zarówno poprzez tradycyjne łącza, jak i drogą radiową. Gorzej sytuacja wygląda na wiejskim obszarze powiatu, gdzie dominuje modemowy dostęp do Internetu. Urzędy, szkoły, instytucje, przedsiębiorstwa itp. mają dostęp do szerokopasmowego internetu oferowanego przez między innymi TP S.A.. Trudno dokładnie oszacować liczbę osób korzystających z internetu, ale biorąc pod uwagę dosyć wysokie opłaty abonamentowe, należy sądzić, że jest to ciągle niewielki odsetek mieszkańców.

W chwili obecnej w miejscach dostępnych dla ludności, zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie źródeł promieniowania elektromagnetycznego, nie stwierdzono przekraczania dopuszczalnych poziomów

Na terenie powiatu prócz stacji telefonii komórkowej, zlokalizowane są następujące źródła promieniowania elektromagnetycznego:

- elektroenergetyczne linie napowietrzne NN, WN 110 kV
- stacje elektroenergetyczne (GPZ 110/15 kV);
- stacje transformatorowe SN 15 kV;
- cywilne stacje radiowe CB o mocy około 10 W
- urządzenia nadawcze, diagnostyczne i inne, będące w posiadaniu policji, straży pożarnej, pogotowia i zakładów przemysłowych.

Biorąc pod uwagę fakt, że w Powiecie Hajnowskim znajdują się tereny o szczególnych walorach krajobrazowych, szczególną uwagę należy zwrócić na dodatkowy aspekt budowy linii elektroenergetycznych i obiektów radiokomunikacyjnych i radiowych, jakim jest wpływ wysokich konstrukcji wsporczych na krajobraz. W celu ochrony krajobrazu przed negatywnym oddziaływaniem linie elektroenergetyczne, stacje nadawcze radiowo-telewizyjne, stacje bazowe telefonii komórkowej i inne obiekty radiokomunikacyjne, należy lokalizować poza miejscami objętymi szczególną ochroną, z uwzględnieniem zakazów wynikających z aktów prawa miejscowego powołujących określone formy ochrony przyrody i w taki sposób aby ich wpływ na krajobraz był jak najmniejszy. Należy także wprowadzić zasadę, że jeśli w bliskim sąsiedztwie planowana jest lokalizacja kilku obiektów radiowo telewizyjnych lub obiektów radiokomunikacyjnych, to muszą one być lokalizowane na jednej konstrukcji wsporczej.

6.7 Gospodarka odpadami

Na terenie powiatu zauważono systematyczny wzrost liczby mieszkańców objętych zorganizowanym systemem zbierania odpadów komunalnych. Największy wzrost odnotowano w gminie Dubicze Cerkiewne z 41% na 48% oraz w gminie Kleszczele z 50 % na 65%. Przyczyniła się do tego kontrola umów zawieranych przez właścicieli nieruchomości z podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych

i podejmowanie działań przez gminy zmierzające do nakłaniania mieszkańców do zawierania umów.

W największym stopniu selektywną zbiórką odpadów w latach 2009, 2010 objęci byli mieszkańcy gmin Czeremcha i Kleszczele – 100% oraz miasta Hajnówka – odpowiednio 87% i 88%. Na zwiększenie skuteczności selektywnej zbiórki miały wpływ inwestycje umożliwiające selektywną zbiórkę odpadów „u źródła” (ogólnodostępne pojemniki, zaopatrywanie mieszkańców w worki do selektywnej zbiórki).

Na terenie powiatu następuje rozwój systemów zbierania odpadów niebezpiecznych ze źródeł rozproszonych, z uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych wytwarzanych w gospodarstwach domowych. W mieście Hajnówka zorganizowano zbiórkę przeterminowanych leków w aptekach prywatnych. Zebrano 32 kg odpadów.

W latach 2009-2010 nastąpił rozwój zorganizowanego systemu zbierania odpadów wielkogabarytowych, odpadów w postaci zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych organizuje zbiórki odpadów wielkogabarytowych w sposób akcyjny. W 2009 roku zebrano 25,45 Mg, w 2010 roku - 10,58 Mg. W gminach Czyże, Kleszczele i Czeremcha również organizowane są zbiórki zużytego sprzętu RTV i AGD oraz odpadów wielkogabarytowych.

W latach 2009-2010 zwiększyła się aktywność gmin w zakresie działań związanych z utylizacją azbestu. Miasto Hajnówka oraz gminy Białowieża, Kleszczele i Narewka korzystały z dofinansowania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W 2009 roku usunięto z terenu gminy miejskiej Hajnówka 33,99 Mg wyrobów zawierających azbest, natomiast w 2010 roku – 55,96 Mg. Ilość unieszkodliwionych odpadów w gminie Białowieża w 2009 roku - 142,91 Mg. W gminie Kleszczele w 2010 roku usunięto łącznie 198,98 Mg azbestu, z czego: 149,02 Mg azbestu ze składowiska odpadów w Kleszczelach oraz 49,96 Mg wyrobów zawierających azbest od osób fizycznych. W gminie Narewka w 2009 roku z obiektów budowlanych zdjęto 1491 m² azbestu na wyłączny koszt właścicieli budynków. W 2010 roku unieszkodliwiono 20,315 Mg wyrobów zawierających azbest.

Żadne z eksploatowanych na terenie powiatu składowisk komunalnych, nie jest przystosowane do składowania odpadów niebezpiecznych. Na terenie powiatu brak jest również wyznaczonego miejsca do wywożenia produktów zneutralizowanych w wyniku przeprowadzonych akcji ratowniczych o znamionach poważnych awarii np. skażonej gleby itp.

TABELA NR 6 Zestawienie czynnych składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne- stan na dzień 31.12.2010r.

Lp	Nazwa i adres składowiska	Współrzędne geograficzne	Pojemność całkowita [m ³]	Pojemność wypełniona łącznie z warstwami izolacyjnymi [m ³]	Pojemność pozostała [m ³]	Masa odpadów do przyjęcia [Mg]	Masa składowanych odpadów [Mg]	Czy składowisko spełnia wymagania w zakresie posiadania decyzji* [T/N]	Czy składowisko spełnia wymagania w zakresie budowy i eksploatacji* [T/N]	Czy składowisko spełnia wymagania w zakresie lokalizacji* [T/N]	Czy są składowane odpady komunalne przetworzone termicznie lub biologicznie [T/N]
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Olchówce, gmina Narewka	N52°50'22.99" E23°48'11.55" N52°50'17.55" E23°48'19.13" N52°50'20.57" E23°48'22.07" N52°50'25.43" E23°48'15.09"	48 000	13 000	35 000	1 228,6	3 727,0	Tak	Tak	Tak	Nie
2	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Narwi, gmina Narew	PN52°53'17.00" W23°29'22.30" PN52°53'15.66" W23°29'21.11" PN52°53'19.52" W23°29'19.44" PN52°53'19.67" W23°29'17.75"	35 932	3 500	32 432	1 433,0	2 550,62	Tak	Tak	Tak	Nie
3	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Starym Berezowie, gmina Hajnówka	Brak danych	11 250	7 144	4 106	33,3	472,6	Tak	Tak	Tak	Nie
4	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Czeremsze, gmina Czeremcha	N52°31'072" E23°20'530" N52°51'658" E23°34'068"	25 000	12 600	12 400	1 729,2	3 497,9	Tak	Tak	Tak	Nie
5	Składowisko odpadów obojętnych w Poryjewie	52°706191' 23°545074'	33 000	0	33 000	300,0	0	Tak	Tak	Tak	Nie

T, N- Tak, Nie

Źródło: Sprawozdanie z realizacji powiatowego planu gospodarki odpadami za lata 2009-2010.

6.8 Walory przyrodnicze i krajobrazowe

Charakterystyka ogólna flory i fauny

Powiat hajnowski jest bardzo ciekawym miejscem ze względu na bogactwo występującej fauny i flory. Obok dużego kompleksu leśnego, który tworzą: Puszcza Białowieska i Ładzka, istnieje kompleks wodno-bagienny tworzony przez zbiornik Siemianówka i Dorzecze Górnej Narwi, które wytycza naturalną północną granicę powiatu. Ogół tych warunków stworzył sprzyjające warunki dla środowiska przyrodniczego, które jest zachowane w dużym stopniu w stanie naturalnym lub bardzo zbliżonym do naturalnego.

Flora roślin naczyniowych Puszczy Białowieskiej reprezentowana jest przez ponad 1000 gatunków. Spośród 61 gatunków prawnie chronionych wiele jest tu dość pospolitych (wawrzynek wilczełyko, widłak jałowcowaty, lilia złotogłów, orlik pospolity), ale znajdują się też gatunki ginące wpisane do Polskiej Czerwonej Księgi Roślin (wierzba borówkolistna, fiołek torfowy, turzycza luźnokwiatowa, kukuczka kapturkowata, miódokwiat krzyżowy). Bogactwo roślin zarodnikowych jest tu wyjątkowo duże. Ich liczbę szacuje się na prawie 4000 gatunków, w tym: ponad 350 gat. porostów, 250 gat. mchów oraz przeszło 3000 gat. grzybów. W Puszczy stwierdzono występowanie 26 gatunków drzew i 55 gatunków krzewów.

Świat zwierzęcy Puszczy reprezentowany jest przez występowanie: 58 gat. ssaków, 250 gat. ptaków (239 w części polskiej, w tym 177 gat. lęgowych), 7 gat. gadów, 12 gat. płazów, 24 gat. ryb. Liczbę gatunków owadów szacuje się na ok. 10000, w tym ponad 2400 gat. Chrząszczy i około 1100 gat. motyli.

Środowisko naturalne i świat zwierzęcy związany z Narwią i jej dorzeczem jest odmienny. Cały obszar dorzecza Narwi na terenie powiatu hajnowskiego wraz ze zbiornikiem Siemianówka są objęte ochroną krajobrazu. Największym spotykanym zwierzęciem na tych terenach jest łosź znajdujący dogodne warunki naturalne.

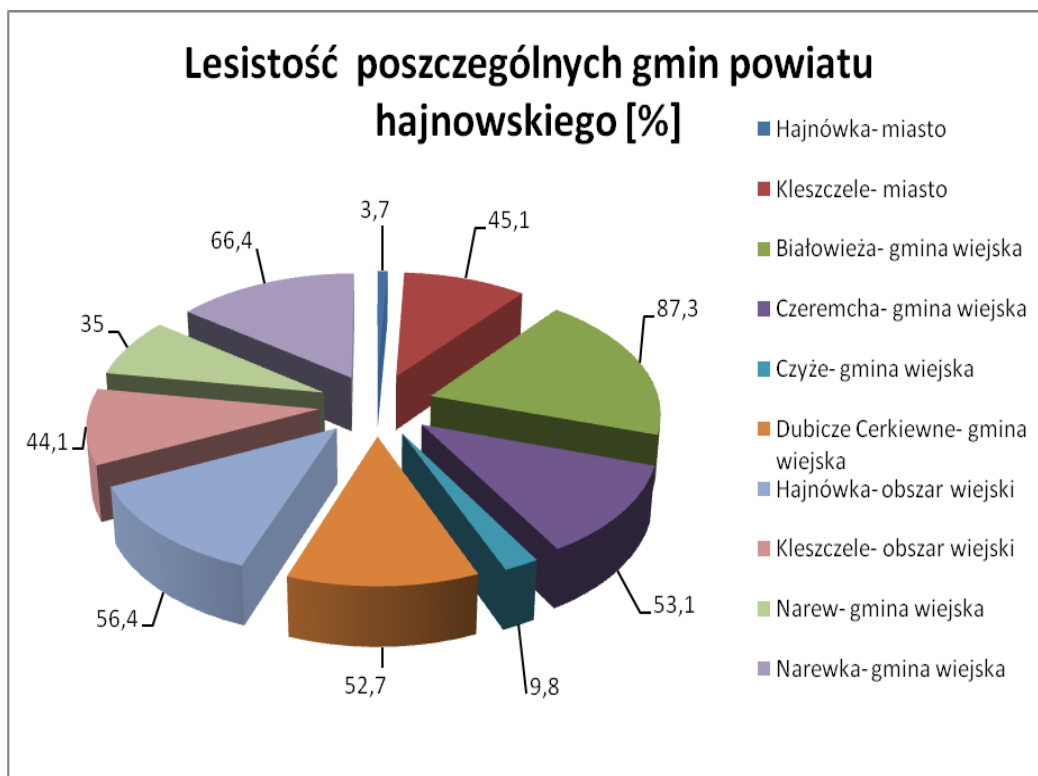
6.8.1 Lasy

Lasy spełniają wielorakie funkcje, wynikające z potencjału biotycznego ekosystemów leśnych i preferencji społecznych. Są to funkcje ekologiczne (ochronne), gospodarcze (produkcyjne) i społeczne (socjalne). Funkcje lasu mają charakter współzależny, a płynące z użytkowania lasów korzyści dla społeczeństwa są wielkościami nieograniczonymi.

Lasy zajmują około 49% powierzchni powiatu hajnowskiego. Lasy pozostałej części Puszczy są lasami państwowymi, zarządzanymi przez nadleśnictwa Browsek, Białowieża i Hajnowka. Ponadto, poza Puszcza Białowieską, około 6,2 tys. ha powierzchni zajmują lasy państwowe nadleśnictwa Bielsk i nadleśnictwa Browsek, 8,1 tys. ha – lasy prywatne oraz 0,2 tys. ha – lasy gminne. Ogólna powierzchnia gruntów leśnych powiatu wynosi 85,85 tys. ha. Średnia lesistość powiatu wynosi 53 %.

Lasy występują w jednym zwartym kompleksie Puszcza Białowieska oraz oddzielonych od siebie kompleksach. Najliczniej występują tu bory sosnowe, spotykane na ubogich i średnio żyznych siedliskach świeżych, wilgotnych i bagiennych. Sosna zwyczajna jest podstawowym gatunkiem lasotwórczym, posiada tu optymalne warunki rozwojowe i wykształca bardzo wartościowe ekotypy znane szeroko jako sosna mazurska i sosna supraska. Kolejnym gatunkiem o zasadniczym znaczeniu w Krainie II jest świerk pospolity, występujący jako gatunek panujący w niektórych drzewostanach, tworząc zespoły niżowych świerczyn borealnych. W Puszczy

Białowieskiej osiąga on wysokość do 51 m. Procentowy udział lasów do gruntów ogółem w poszczególnych gminach przedstawia poniższy wykres

WYKRES NR 1 Lesistość poszczególnych gmin powiatu hajnowskiego [%].

Źródło: www.stat.gov.pl – ostatnie dane za 2010r.

TABELA NR 7 Zbiorcze zestawienie powierzchni lasów i lesistości [ha].

Jednostka terytorialna	Ogółem	Lasy ogółem	Grunty leśne publiczne ogółem	Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	Grunty leśne prywatne	Lesistość
							[ha]
Hajnówka-miasto	100,3	79,4	77,6	67,8	67,8	22,7	3,70
Kleszczele-miasto	2 126,2	2 107,7	1 689,7	1 688,3	1 675,3	436,5	45,10
Białowieża-gmina wiejska	18 034,0	17 726,3	17 995,9	17 995,9	12 226,3	38,1	87,30
Czeremcha-gmina wiejska	5 206,3	5 140,4	3 910,4	3 879,4	3 849,4	1 295,9	53,10
Czyże-gmina wiejska	1 326,4	1 323,2	336,5	333,3	315,3	989,9	9,80
Dubicze Cerkiewne-gmina wiejska	8 081,8	7 977,6	6 016,9	6 002,9	5 968,9	2 064,9	52,70
Hajnówka-obszar wiejski	16 920,8	16 506,9	16 532,8	16 530,7	16 513,7	388,0	56,40

Jednostka terytorialna	Ogółem	Lasy ogółem	Grunty leśne publiczne ogółem	Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	Grunty leśne prywatne	Lesistość
	[ha]						[%]
Kleszcze- obszar wiejski	4 264,4	4 239,1	2 496,7	2 488,8	2 455,8	1 767,7	44,10
Narew- gmina wiejska	8 551,9	8 460,3	6 013,8	5 963,8	5 880,8	2 538,1	35,00
Narewka- gmina wiejska	23 090,3	22 511,6	21 301,1	21 246,1	16 930,7	1 789,2	66,40
POWIAT	87 702,40	86 072,5	76 371,4	76 197,0	65 884,0	11 331,0	53,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.stat.gov.pl – ostatnie dane z 2010r

WYKRES NR 2 Lasy ogółem w poszczególnych gminach powiatu hajnowskiego [ha].

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.stat.gov.pl – ostatnie dane z 2010r.

6.8.2 Formy ochrony przyrody

Ważnym elementem polityki ekologicznej państwa są obecnie wieloprzestrzenne obszary chronione, które łącznie obejmują już ponad 30 % powierzchni kraju. Na system obszarów chronionych składają się: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe i obszary chronionego krajobrazu.

Zgodnie z art. 6 ust 1 obowiązującej ustawy o ochronie przyrody poddanie pod ochronę następuje przez:

- tworzenie parków narodowych

- uznawanie określonych obszarów za rezerваты przyrody
- tworzenie parków krajobrazowych
- wyznaczenie obszarów chronionego krajobrazu
- wprowadzanie ochrony gatunkowej roślin i zwierząt
- wprowadzanie ochrony w drodze uznania za:
 - pomniki przyrody
 - stanowiska dokumentacyjne
 - użytki ekologiczne
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe
- obszary NATURA 2000

Tereny chronione występujące na obszarze powiatu hajnowskiego obejmują 95 415,4 ha, czyli ok. 59% jego powierzchni. Składa się na nie: park narodowy zajmujący obszar 10 517,3 ha, 2 obszary chronionego krajobrazu o wartości 84 492,8 ha, 23 rezerваты przyrody, które zajmują 12 662,4 ha terenu oraz 114 użytków ekologicznych.

Powiat hajnowski jest terenem o wyjątkowych walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Cenne przyrodniczo tereny objęte są ochroną obszarową. Na terenie powiatu wyróżniono następujące obszary chronione:

1. park narodowy:
 - Białowiecki Park Narodowy
2. rezerваты:
 - „Rezerwat Krajobrazowy im. prof. W. Szafera”,
 - „Rezerwat Olszanka Myśliszcze”,
 - „Rezerwat Michnówka”,
 - „Rezerwat Jelonka”
3. obszary chronionego krajobrazu:
 - Obszar Chronionego Krajobrazu Puszczy Białowieckiej,
 - część terenów Chronionego Krajobrazu Doliny Górnej Narwi.

Szczegółowy rejestr tzw. małych form ochrony przyrody obejmujących pomniki przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne oraz zespoły przyrodniczo – krajobrazowe, prowadzony jest przez RDOŚ w Białymstoku, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2004 r. Nr 92, poz. 880 ze zm.).

TABELA NR 8 Gminy i powierzchnie o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronione.

Jednostka terytorialna	Ogółem	Paki Narodowe	Rezerваты przyrody	Obszary chronionego krajobrazu	Pozostałe formy ochrony przyrody	Użytki ekologiczne
	[ha]					
Białowieża-gmina wiejska	27773,7	6055,7	4305,1	12975,0	4358,1	79,8
Czeremcha-gmina wiejska	550,0	0	0	550,0	0	0
Czyże-gmina wiejska	60,0	0	0	60,0	0	0

Jednostka terytorialna	Ogółem	Paki Narodowe	Rezerwy przyrody	Obszary chronionego krajobrazu	Pozostałe formy ochrony przyrody	Użytki ekologiczne
	[ha]					
Dubicze Cerkiewne	11056,0	0	155,3	10634	211,0	55,7
Hajnówka- gmina miejska	22,6	0	0	0	0	22,6
Hajnówka- gmina wiejska	29775,9	0	5688,1	17691,0	5871,9	524,9
Kleszczele- gmina miejsko-wiejska	3728,0	0	227,0	3274,0	227,0	0
Narew- gmina wiejska	10134,6	0	0	10130,0	0	4,6
Narewka- gmina wiejska	37639,4	4461,6	1964,8	29178,8	1994,4	39,8
Ogółem	120740,2	10517,3	12340,3	84492,8	12662,4	727,4

Źródło: www.stat.gov.pl – ostatnie dane za 2010 r.

PARKI NARODOWE

Białowiecki Park Narodowy

Na terenie powiatu hajnowskiego znajduje się najstarszy park narodowy w Polsce. Początki jego sięgają 1921 roku, kiedy na tym terenie zostało utworzone leśnictwo „Rezerwat”, które w 1932 roku przemianowano na „Park Narodowy w Białowieży”. W roku 1947 obiekt ten reaktywowano jako Białowiecki Park Narodowy. W 1977 roku UNESCO włączyło Białowiecki Park Narodowy w poczet światowych rezerwatów biosfery, a w 1979 r. uznano go za pierwszy i jedyny w Polsce przyrodniczy Obiekt Dziedzictwa Światowego. W 1997 roku przyznano Parkowi Dyplom Europy.

Białowiecki Park Narodowy leży w centralnej części Puszczy Białowieckiej, przy granicy z Białorusią, w widłach rzek Narewki i Hwoźnej, które stanowią jego granice od zachodu i północnego-wschodu. Powierzchnia Parku (powiększonego o ponad 5 000 ha w 1996 r.) wynosi 10 517,3 ha, w tym najstarsza część Obszar Ochrony Ścisłej zajmuje 4 747 ha, Park Pałacowy 48 ha i Ośrodek Hodowli Żubrów 274 ha. Ekosystemy leśne zajmują ponad 90% obszaru Parku. Otulina parku zajmuje obszar o powierzchni 3224,3 ha.

W Parku nie ma jezior i większych rzek. Na tym terenie ma swoje źródła rzeka Orłówka. Przez obszar przyłączony do Parku przepływają dopływy Narewki: Łutownia, Przedzielna i Braszcza.

Puszcza Białowiecka to rozległy kompleks leśny, który mimo działalności człowieka zachował charakter naturalny, a liczne jego fragmenty posiadają cechy lasu pierwotnego. Dzisiejszy kompleks leśny określany nazwą Puszcza Białowiecka to pozostałości dawnej Puszczy Białowieckiej oraz sąsiadujących z nią puszczy: Świsłockiej, Szereszewskiej i Bielskiej, zwanej Ładzka. Łącznie z leżącymi wewnątrz kompleksu leśnego polami osadniczymi obszar puszczy wynosi 149 230 ha. Część zachodnia licząca 61 864 ha znajduje się w Polsce i stanowi 41%, zaś wschodnia o powierzchni 87 367 ha znajduje się na terenie Białorusi i obejmuje 59%. Teren leśny polskiej puszczy zajmują lasy zagospodarowane, administrowane przez 3 nadleśnictwa (Białowieża, Browsek, Hajnówka).

REZERWATY PRZYRODY

Na terenie powiatu hajnowskiego zlokalizowanych jest 25 rezerwatów przyrody o łącznej powierzchni 12 340,3 ha. Wśród rezerwatów wyróżniono część o charakterze faunistycznym, chroniących rzadkie gatunki motyli (Dębowy Grąd, Starzyna, Olszanka - Myśliszcze, Berezewo, Przewłoka, Podcerkwa). Jeden z rezerwatów (Szczekotowo) jest o charakterze archeologicznym. Obejmuje skupiska kurhanów. Największym jest Rezerwat Lasy Naturalne Puszczy Białowieskiej, o powierzchni 8 575,47 ha, utworzony przez Ministra Środowiska w 2003 roku. Obejmuje on swym zasięgiem najlepiej zachowane stare drzewostany puszczańskie. Pozostałe rezerwaty to: Lipiny, im. Wł. Szafera, Nieznanowo, Głębokki Kąt, Sitki, Michnówka, Kozłowe Borki, Podolany, Pogorzelce, Wysokie Bagno, Gnilec, Dolina Waliczówki, Siemianówka, Jelonka, Czechy Orlańskie. Stanowią one typowe rezerwaty leśne lub leśno-florystyczne (chroniące rzadkie gatunki flory dna lasu).

„**Rezerwat Krajobrazowy im. prof. W. Szafera**” powołany w 1921 r., reaktywowany w 1969 r., (1355,8 ha), usytuowany wzdłuż szosy Hajnówka - Białowieża. Część zachodnia - płaska, zdominowana przez grądy, część wschodnią, z wydmowymi wzniesieniami, zajmują bory mieszane. W okolicach Czerlonki występuje zbiorowisko świetlistej dąbrowy z rzadkimi gatunkami roślin. Na obszarze rezerwatu na niewielkich powierzchniach występują bory świeże, bagienne, olsy i łęgi. Spotkać tu można prawie wszystkie występujące w Puszczy zwierzęta.

Spośród rezerwatów faunistycznych największym jest „**Rezerwat Olszanka Myśliszcze**” (276,76 ha). Zbiorowiska nieleśne w torfowej dolinie rzeki Leśnej Prawej. Najciekawsza ostoja występowania reliktovej fauny motyli odznaczającej się dużym bogactwem gatunków i występowaniem form endemicznych w południowej części Puszczy.

W grupie rezerwatów torfowych największym jest „**Rezerwat Michnówka**” (84,92 ha). Zbiorowisko boru bagienno w zagłębieniu międzywydmowym, w południowej części doliny rzeki Perebel. Obejmuje on torfowisko wysokie oraz otaczające je lasy reprezentujące szereg dobrze zachowanych zbiorowisk leśnych borowych i grądowych.

OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Obszar chronionego krajobrazu tworzony jest na mocy rozporządzenia wojewody (lub rady gminy) i uwzględniany jest przy opracowywaniu planów przestrzennego zagospodarowania. Obszary te obejmują tereny o wysokich walorach środowiska przyrodniczego o łącznej powierzchni 84 492,8 ha na terenie powiatu. Stosowana forma ochrony ma zapewnić zachowanie równowagi ekologicznej środowiska i zabezpieczyć tereny cenne przyrodniczo

i krajobrazowo przed dewastacją. Tereny chronionego krajobrazu obejmują kompleks leśny wokół Puszczy Białowieskiej o powierzchni 78 538 ha i część terenów chronionego krajobrazu Doliny Górnej Narwi przepływającej przez teren powiatu o powierzchni 5 954,8 ha.

Na obszarach chronionego krajobrazu przepisy prawne wprowadzają m.in. zakaz lokalizacji zakładów przemysłowych i obiektów uciążliwych dla środowiska, zakaz prowadzenia działalności niekorzystnie wpływających na krajobraz, dbałość o styl budownictwa dostosowany do lokalnych tradycji.

Obszary chronionego krajobrazu pełnią różnorodne funkcje m. in.: otulinową (dla parków narodowych i krajobrazowych), rekreacyjną (tereny dla turystyki i wypoczynku, odciążające obszary o wyjątkowych walorach przyrodniczych) oraz są naturalnymi korytarzami ułatwiającymi migracje zwierząt.

POZOSTAŁE FORMY OCHRONY PRZYRODY

Spośród pozostałych form ochrony przyrody na terenie powiatu hajnowskiego spotyka się pomniki przyrody i użytki ekologiczne. Pomnikiem przyrody jest obiekt chroniony prawnie stanowiący twór przyrody żywej (pomnik przyrody ożywionej) lub nieożywionej (pomnik przyrody nieożywionej), bądź ich zespoły, charakteryzujące się niepowtarzalnymi wartościami naukowymi, krajobrazowymi, historyczno-pamiętkowymi, kulturowymi lub estetycznymi. Do pomników przyrody zalicza się m.in.: okazałe zabytkowe drzewa i ich skupiska, parki, aleje, głązy narzutowe, ciekawe formy skalne, jaskinie, źródła, wywierzyska, wodospady. Obiekty tego typu w dawnych czasach pełniły często rolę miejsc kultu religijnego i obiektów kultu religijnego.

Na terenie powiatu hajnowskiego jest zaewidencjonowanych 1 268 pomników przyrody. Spośród tej liczby 1 145 jest drzewami, 35 pomników to grupa drzew, 9 pomników to pomniki nieożywione będące głązami narzutowymi. Spośród drzew pomników najczęściej spotyka się sosen zwyczajnych, których wysokość przekracza 30 m, a obwód pnia 250 cm, dębów szypułkowych przekraczających wysokość 32 m i obwód pnia 350 cm, świerków pospolitych o wysokości ponad 36 m i obwodzie pnia 280 cm. Pomnikiem przyrody jest również topola biała w osadzie Stary Kornin, której wiek został określony na 130 lat, a obwód pnia osiągnął 600 cm przy wysokości 27 m. Do grupy pomników przyrody nieożywionej należą głązy zlepierce znajdujące się w nieczynnych zwirowniach mające obwód 720-890 cm i wysokość 120-170 cm na terenie gminy Dubicze Cerkiewne.

Znajdujące się na terenie powiatu użytki ekologiczne zajmują obszar 727,4 ha. Użytek ekologiczny jest to jedna z form ochrony przyrody polegająca na zabezpieczeniu fragmentu ekosystemu mającego znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i siedlisk, np.: naturalnych zbiorników wodnych, śródpolnych i śródleśnych "oczek wodnych", kęp drzew i krzewów, bagien, torfowisk, wydm, starorzeczy, wychodni skalnych, skarp, kamieńców i nie użytkowanych gospodarczo płątów roślinności. Użytek ekologiczny uwzględnia się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego i uwidacznia w ewidencji gruntów. Może być wprowadzony w drodze rozporządzenia wojewody lub uchwały rady gminy.

SIEĆ NATURA 2000

Natura 2000 to sieć obszarów chronionych na terenie państw członkowskich Unii Europejskiej. Celem wyznaczania tych obszarów jest ochrona cennych pod względem przyrodniczym i zagrożonych składników różnorodności biologicznej w państwach Unii Europejskiej. W skład sieci Natura 2000 wchodzi:

- obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) – wyznaczone na podstawie Dyr. Rady 79/409/EWG w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, tzw. Dyrektywa Ptasia,
- specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO) – wyznaczone na podstawie Dyr. Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, tzw. Dyrektywa Siedliskowa.

Na terenie powiatu hajnowskiego wyznaczono obszary OSO i zgłoszone do KE obszary SOO obszary objęte już wcześniej innymi formami ochrony przyrody. Na terenie powiatu znajdują się następujące kompleksy ochronne wyznaczone w ramach Natura 2000:

➤ Obszary SOO (zgłoszone do KE)

- PLC 200004 – Puszcza Białowieska – 63 147,6 ha
- PLH 200010 – Ostoja w Dolinie Górnej Narwi – 20 308,8 ha
- PLH 200021 – Ostoja w Dolinie Górnego Nurca – 5 524 ha

- PLH 200019 – Rezerwat Jelonka – 2 479,9 ha
- Obszary OSO (wyznaczone rozp. MŚ z dnia 21.07.2004r. – Dz.U. Nr 229, poz. 2 313 ze zm.)
 - PLC 200004 – Puszcza Białowieska – 63 147,6 ha (w całości położony w powiecie hajnowskim),
 - PLB 200007 – Dolina Górnej Narwi – 18 384,1 ha (z czego w powiecie hajnowskim 7 424,7 ha – ok. 40% powierzchni ogólnej)

Puszcza Białowieska

Powierzchnia : 63147.6 ha

Kod obszaru : PLC200004

Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000: OSO + SOO (na mocy obu dyrektyw)

Status obszaru : obszar wyznaczony [Rozporządzeniem Ministra Środowiska]

Ostoja obejmuje zwarty kompleks leśny, w którym dominują lasy liściaste o dużym stopniu naturalności i wysokiej różnorodności biologicznej. Stwierdzono w niej 44 gatunki ptaków umieszczonych w załączniku I Dyrektywy Ptasiej oraz 12 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. W przypadku niektórych, jak muchołówka białoszysza czy orzełek, Puszcza Białowieska stanowi miejsce bytowania przynajmniej połowy krajowej populacji gatunków. Dla wielu innych, np.: dzięcioła biało-grzbiatego, średniego czy trójpalczastego, a także lelka, sóweczki i włochatki, jest jedną z najważniejszych ostoi w kraju. Ogółem w puszczy stwierdzono gniazdowanie 240 gatunków ptaków, co stawia tę ostoję wśród najważniejszych europejskich ostoi ptasich. Niezwykle jest całe bogactwo przyrodnicze puszczy. Dotychczas stwierdzono w niej ok. 11 tys. gatunków zwierząt, 1020 gatunków roślin naczyniowych, 260 gatunków mchów, 325 gatunków porostów oraz ok. 1200 gatunków grzybów wielkoowocnikowych. Pod wieloma względami, przyroda puszczańska stanowi unikat na skalę krajową, europejską, a nawet światową. To tutaj żyje największa na świecie populacja żubrów, tu spotkany jest kompletny zestaw gatunkowy ssaków kopytnych Polski, a także niemal pełny skład krajowych gatunkowy ssaków i ptaków drapieżnych. Dzięki obecności w lesie dużej ilości obumarłej martwej materii, puszcza stanowi ostoję wielu rzadkich gatunków bezkręgowców, a w przypadku niektórych gatunków jest to jedyne znane ich stanowisko w Polsce. Aż 36 gatunków zwierząt występujących w puszczy, znajduje się w załączniku II Dyrektywy Siedliskowej. W tym samym załączniku znalazło się jeszcze 6 gatunków roślin naczyniowych, obecnych w tej ostoi. Niemal połowę obszaru tworzą grądy, czyli lasy, w których drzewostan tworzą głównie dęby, lipy i graby. Obniżenia terenu oraz doliny puszczańskich rzek Narewki, Hwoźnej, Orłówki i in. porastają lasy łęgowe z dominującym jesionem i olszą, a zatorfionych ich fragmentach wykształciły się subborealne świerczyny na torfie, olsy, brzeziny bagienne i bagienne lasy sosnowo-brzozowe. Z kolei na terenach wywyższonych, szczególnie na glebach piaszczystych i żwirowych dominują bory mieszane, a gdzieś tam spotykane są reliktove grądy wysokie i świetliste dąbrowy. Ubogie piaski eoliczne i wydmy porastają bory brusznicowe i czernicowe, miejscami również chrobotkowe. W mokrych obniżeniach terenu pomiędzy wydmami wykształciły się bory bagienne i bezleśne torfowiska wysokie. W pozbawionych lasu częściach dolin rzecznych spotyka się zarośla wierzbowe, wilgotne łąki, ziołorośla, a czasem również łąki kośne, zaś w rejonach podtopionych - szuwały trzcinowe i turzycowe. W przekształconych fragmentach puszczy - przy drogach i nasypach kolejek wąskotorowych - wytworzyły się murawy kserotermiczne. Łącznie ok. 80% ostoi zajmują lasy porastające siedliska wymienione w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej. Oprócz nich, na bezleśnych obszarach ostoi występują dalsze siedliska z tego załącznika. W sumie, na terenie ostoi, odnotowano 17 typów siedlisk z załącznika I.

Dolina Górnej Narwi

Powierzchnia : 18384.1 ha

Kod obszaru : PLB200007

Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000: obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa Ptasia)

Status obszaru : obszar wyznaczony [Rozporządzeniem Ministra Środowiska]

Obszar obejmuje dolinę Narwi na odcinku od zapory wodnej w Bondarach do Suraza, z przylegającym do niej kompleksem stawowym, zasilanym w wodę z systemu rzeczki Lizy (dopływu Narwi), usytuowanym w pobliżu Suraza. Koryto Narwi ma tu naturalny charakter, z meandrami i starorzeczami, jej dolina ma 0,3-3,0 km szerokości. Większość powierzchni doliny zajmują zbiorowiska szuwarowe, których występowanie uzależnione jest od corocznych wylewów rzeki. Dominują tu turzycowiska i szuwały mannowe, a wokół starorzeczy - trzcinowiska. Około 60% obszaru jest użytkowane rolniczo (przeważają pastwiska i łąki kośne). Występuje co najmniej 20 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej. W okresie lęgowym obszar zasiedla: cyranka 10%-16% populacji krajowej, krwawodziób 9-11% populacji krajowej, co najmniej 7% populacji krajowej błotniaka łąkowego. Występuje tu 13 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej (m.in. starorzeczka i łągi) oraz 12 gatunków zwierząt z Załącznika II tej Dyrektywy, m.in. wydry, bobry i europejski gatunek priorytetowy: wilk.

Dolina Górnego Nurca

Powierzchnia : 5 524 ha

Kod obszaru : PLH200021

Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000: specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)

Status obszaru : obszar wyznaczony [Decyzja Komisji Europejskiej]

Na obszarze występują niewielkie kompleksy leśne Nadleśnictw Bielsk i Nurzec. Na całym badanym terenie zdecydowanie dominują łąki i pastwiska, zajmujące około 75% areału. Znakomita większość z nich jest wykaszana jedno- lub dwukrotnie w sezonie. Nierzadko po sianokosach prowadzony jest wypas. Poprzecinane są one licznymi rowami melioracyjnymi, w większości porośniętymi brzożami i krzaczastymi wierzbami. Około 15% terenu nie jest w ogóle użytkowana lub użytkowana jest nieregularnie. Miejsca takie porośnięte są głównie pokrzywą i podlegają bardzo powolnej sukcesji roślinności drzewiastej. W miejscach bardziej podmokłych występują turzycowiska i trzcinowiska. Nie pokrywają one jednak więcej niż 3% powierzchni doliny. Większość łąk jest koszona dwa razy w roku. Lasy Doliny Górnego Nurca zajmują około 5% powierzchni i występują w dużym rozproszeniu. Znajdują się w granicach Nadleśnictw Bielsk i Nurzec. Są to w większości drzewostany gospodarcze, głównie olsy i bory mieszane wilgotne. Zróżnicowanie wiekowe drzewostanów jest bardzo duże - najstarsze olsy mają 95 lat. O wartości przyrodniczej Doliny Górnego decydują przede wszystkim rozległe wielkoprzestrzenne użytki zielone, zajmujące ponad 90% powierzchni całego obiektu. Najcenniejsze fitocenozy tych ekstensywnie użytkowanych łąk, lokują się w przykrawędziowej strefie doliny, zwłaszcza w jej części północnej i wschodniej. Są to siedliska zasilane głównie wodami soligenicznymi, co warunkuje względnie dobre uwilgotnienie przez większą część sezonu wegetacyjnego. Cennym uzupełnieniem krajobrazu Doliny Górnego Nurca są zbiorowiska zajmujące wyniesienia wśród gruntów hydrogenicznych, a także siedliska mineralne przy krawędzi doliny: murawy napiaskowe, wrzosowiska oraz murawy bliźniczkowe. Są to wprawdzie siedliska drobnopowierzchniowe, ale w ich składzie florystycznym notuje się gatunki rzadkie dla rodzimej flory.

Rezerwat Jelonka

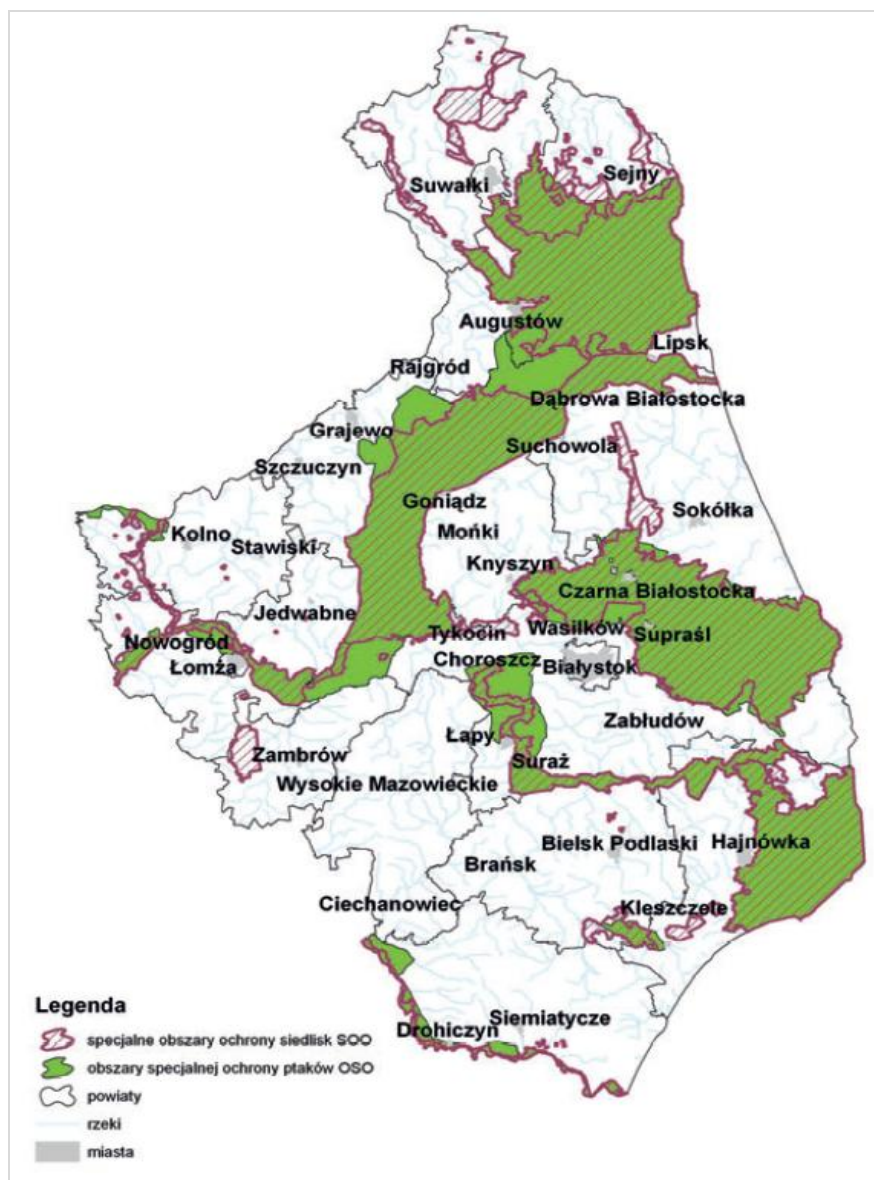
Powierzchnia : 5 524 ha

Kod obszaru : PLH200019

Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000: specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)

Status obszaru : obszar wyznaczony [Decyzja Komisji Europejskiej]

Obszar obejmuje rezerwat przyrody Jelonka utworzony na piaszczystych nieużytkach porolnych w gminie Kleszczele na południowym skraju Puszczy Białowieskiej, wraz z otoczeniem oraz rez. Czechy Orlańskie, stanowiący pozostałość dawnej Puszczy Bielskiej (gmina Dubicze Cerkiewne). Trzy czwarte obszaru obejmują lasy iglaste, pozostałą część: siedliska rolnicze, łąkowo-zaroślowe i pozostałe leśne. Teren jest lekko pochylony w kierunku południowo-wschodnim. Pokrywają go utwory zlodowacenia środkowopolskiego. Są to głównie piaski i żwiry z głazami. Pomimo ubogich gleb szata roślinna jest dość bogata i urozmaicona. W części wokół rez. Jelonka występują głównie murawy napiaskowe z rzadkimi gatunkami roślin. W samym rezerwacie stwierdzono występowanie ponad 150 gatunków roślin naczyniowych, ok. 40 gatunków mszaków i ponad 60 gatunków porostów. Wśród roślin naczyniowych jest szereg gatunków rzadkich i zanikających w związku z powszechnym zalesieniem tego typu siedlisk. Są to m.in. goździk piaskowy, łyszczec baldachogronowy, strzęplica sina, mącznica lekarska, chroszcz nagołodygowy. Dużą powierzchnię, głównie na terenie rezerwatu zajmuje zbiorowisko murawy napiaskowej z udziałem jałowców. We wschodniej części rezerwatu występują trzy, nieckowate płytkie obniżenia o płaskim dnie z wodą utrzymującą się często przez cały rok. Przez okoliczną ludność zwane są ługami. Występują tu w układzie koncentrycznym, trzy typy zbiorowisk. Na obrzeżach wykształca się zbiorowisko trzęślicy modrej, za nim występuje zbiorowisko niskich turzyc: siwej i pospolitej. Całe dno nieckowatych obniżień zajmuje zbiorowisko turzycy nitkowatej. Ostoja jest niezwykle cenna ze względu na bezkręgowce. Występuje tu stabilna populacja szlaczkonii szafrańca oraz przepłatki aurinii. Ponadto jest ona obecnie jednym z dwóch miejsc w województwie podlaskim (i w Polsce) rzeczywistego występowania modraszka eroidesa. Częste stwierdzanie obecności wilka w tym rejonie sugeruje, iż obszar ten stanowi ostoję dla tego gatunku.

RYSUNEK NR 2 Obszar Natura 2000 na terenie województwa podlaskiego.
Źródło: <http://www.wios.bialystok.pl/pdf/raport2009-2010.pdf>

SIEĆ ECONET

Sieć ECONET-POLSKA pokrywa 46 % kraju. Składa się ona z obszarów węzłowych i łączących je korytarzy ekologicznych, wyznaczonych na podstawie takich kryteriów, jak naturalność, różnorodność, reprezentatywność, rzadkość i wielkość. Wyznaczono ogółem 78 obszarów węzłowych (46 międzynarodowych i 32 krajowe, które razem obejmują 31 % powierzchni kraju) oraz 110 korytarzy ekologicznych (38 międzynarodowych i 72 krajowe, które razem obejmują 15 % powierzchni kraju). Na terenie Powiatu Hajnowskiego do sieci ECONET – POLSKA został włączony obszar wschodniej części gminy Hajnówka, określony jako obszar węzłowy o znaczeniu międzynarodowym o symbolu 29 M. Powierzchnia obszaru wynosi 1059 km². W obrębie obszaru znajduje się park narodowy i 13 rezerwatów.

Za obszar węzłowy uznano całą Puszcę Białowieską z przyległymi terenami bagiennymi i leśnymi, w której zachowały się liczne fitocenozy o charakterze zbliżonym do naturalnego, najczęściej o charakterze subborealnym, ale także (nie występujące na terenie parku

narodowego) świetliste dąbrowy *Potentilla albae-Quercetum*, występujące tu na granicy zasięgu. Obszar ten ma kontynuację po stronie białoruskiej, przy czym jest tam w całości objęty ochroną.

Sieć ECONET-POLSKA zawiera w sobie również obszary prawnie chronione (parki narodowe i krajobrazowe oraz rezerваты), ostoje przyrody CORINE lub ważne ostoje ptaków, które najczęściej są "wbudowane" w najcenniejsze fragmenty obszarów węzłowych jako tzw. biocentra (regionalne i lokalne). Większość z wytyczonych w sieci ECONET-PL korytarzy ekologicznych nawiązuje do dolin rzecznych.

Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach *Programu...* mają na celu poprawę stanu środowiska na terenie powiatu zgodnie z misją:

„ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ POWIATU HAJNOWSKIEGO PRZY POPRAWIE I PROMOCJI ŚRODOWISKA NATURALNEGO”.

W związku z rozwojem gospodarczym regionu, wzrostem inwestycji, poziomu życia mieszkańców, presji na obszary cenne przyrodniczo i nieurbanizowane, zwiększeniem zapotrzebowania na surowce doprowadzenie do sytuacji w której nastąpiłby brak realizacji zapisów *Programu...* prowadzi do znaczącego pogorszenia wszystkich komponentów środowiska.

Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji *Programu...*

- pogorszenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych w związku ze zwiększonym niekontrolowanym zrzutem nieoczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych,
- zmniejszanie się zasobów wodnych,
- postępująca degradacja gleb w związku z intensyfikacją rolnictwa,
- utrata różnorodności biologicznej i cennych przyrodniczo terenów,
- pogorszenie jakości powietrza w związku z fatalnym stanem nawierzchni dróg, emisji spalin oraz emisji z indywidualnych źródeł ciepła na terenach wiejskich,
- zwiększająca się liczba mieszkańców narażonych na ponadnormatywne natężenie hałasu,
- zwiększająca się liczba mieszkańców narażonych na promieniowane elektromagnetyczne,
- wzrost zużycia surowców, wody i nadmierna eksploatacja kopalni,
- zwiększona emisja pyłów i gazów do atmosfery,
- pogorszenie jakości powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych, gleby, zasobów leśnych w wyniku powstawania nielegalnych miejsc składowania odpadów komunalnych,
- spalanie odpadów w paleniskach domowych,
- niewłaściwie postępowanie z odpadami zawierającymi azbest,

Taki stan środowiska będzie negatywnie wpływał na zdrowie i standard życia ludzi.

6.9 Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Na obecnym etapie rozpoznania nie stwierdzono znaczącego negatywnego oddziaływania na cele, przedmioty ochrony i integralność obszarów Natura 2000 zapisów projektu aktualizacji „Programu ochrony środowiska dla powiatu hajnowskiego na lata 2012-2015”. Nie stwierdzono również znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, ludzi, dobra materialne i zabytki projektów przewidzianych do realizacji w analizowanym projekcie Programu ochrony środowiska dla powiatu hajnowskiego.

W zależności od skali przedsięwzięcia może zaistnieć konieczność przeprowadzenia procedury oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w tym na obszary Natura 2000 (cel, przedmiot i integralność obszaru).

7 ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY

7.1 Zasoby przyrodnicze

Powiat hajnowski jest bardzo ciekawym miejscem ze względu na bogactwo występującej fauny i flory. Obok dużego kompleksu leśnego, który tworzą: Puszcza Białowieska i Ładzka, istnieje kompleks wodno-bagienny tworzony przez zbiornik Siemianówka i Dorzecze Górnej Narwi, które wytycza naturalną północną granicę powiatu. Ogół tych warunków stworzył sprzyjające warunki dla środowiska przyrodniczego, które jest zachowane w dużym stopniu w stanie naturalnym lub bardzo zbliżonym do naturalnego.

Tereny chronione występujące na obszarze powiatu hajnowskiego obejmują 95 415,4 ha, czyli ok. 59% jego powierzchni. Składa się na nie: park narodowy zajmujący obszar 10 517,3 ha, 2 obszary chronionego krajobrazu o powierzchni 84 492,8 ha, 23 rezerваты przyrody, które zajmują 12 662,4 ha terenu oraz 114 użytków ekologicznych.

Na terenie Powiatu Hajnowskiego do sieci ECONET – POLSKA został włączony obszar wschodniej części gminy Hajnówka, określony jako obszar węzłowy o znaczeniu międzynarodowym o symbolu 29 M . Powierzchnia obszaru wynosi 1059 km². W obrębie obszaru znajduje się park narodowy i 13 rezerwatów.

Za obszar węzłowy uznano całą Puszcze Białowieską z przyległymi terenami bagiennymi i leśnymi, w której zachowały się liczne fitocenozy o charakterze zbliżonym do naturalnego, najczęściej o charakterze subborealnym, ale także (nie występujące na terenie parku narodowego) świetliste dąbrowy *Potentilla albae-Quercetum*, występujące tu na granicy zasięgu. Obszar ten ma kontynuację po stronie białoruskiej, przy czym jest tam w całości objęty ochroną. W projekcie tym priorytetem stały się korytarze ekologiczne ciągnące się wzdłuż cieków wodnych. Kolejny projekt zakładał powiązanie sieci ECONET-PL z Krajowym Systemem Obszarów Chronionych, ze szczególnym uwzględnieniem spójności terenów Natura 2000 i inne projekty.

Korytarze ekologiczne pełnią swoje funkcje tylko wtedy, gdy są ciągłe i drożne na całej swej długości. Podstawowe zagrożenia dla funkcjonowania korytarzy migracyjnych:

- rozwój sieci transportowej-budowa nowych autostrad i dróg ekspresowych które wymagają grodzienia (fizyczna bariera ekologiczna); modernizacja infrastruktury komunikacyjnej i w następstwie zwiększenie natężenia ruchu, wraz z tym zwiększenie śmiertelności zwierząt na drogach,
- budowa obiektów przemysłowych, centrów handlowych, logistycznych, warsztatów, magazynowe poza obszarem zabudowanym, wzdłuż głównych dróg – rozciągnięcie strefy zurbanizowanej, powstanie przewężeń korytarza ekologicznego,
- chaotyczna zabudowa obszarów wiejskich – szczególnie wzdłuż głównych dróg, powoduje powstanie wielokilometrowej bariery z przylegających do siebie ogrodzonych posesji,
- budownictwo w bezpośredniej bliskości cieków wodnych – coraz dłuższe odcinki cieków wodnych znajdują się w obrębie gęstej zabudowy, brzegi są degradowane, a cieki wodne poddane regulacji,
- rozwój budownictwa rekreacyjnego i hałaśliwych form rekreacji – przeznaczanie pod budownictwo rekreacyjne (domki letniskowe) coraz większych obszarów, wykorzystanie lasu do hałaśliwych form rekreacji (jazda motorami crossowymi i samochodami terenowymi po drogach leśnych, szlakach turystycznych)

Ochrona korytarzy ekologicznych w powiecie:

- uwzględnienie korytarzy ekologicznych w planach zagospodarowania przestrzennego gmin,
- budowa przejść dla zwierząt – dotyczy miejsc gdzie przecinają się drogi i linie kolejowe już istniejące (o najwyższym natężeniu ruchu) z korytarzami ekologicznymi; jednoczesna budowa przejść dla zwierząt wraz z budową nowych dróg; na drogach już istniejących o mniejszym natężeniu ruchu w miejscach przecięcia korytarzy migracyjnych, umieszczenie odpowiednich znaków informujących o tym oraz ograniczenie prędkości
- ochrona dolin rzecznych – poprzez zaniechanie zabudowy brzegów, regulacji koryt rzecznych ; rewitalizacja najbardziej zdegradowanych odcinków rzek,
- zalesienia – dotyczy korytarzy migracyjnych, gdzie płaty lasu w obrębie takiego korytarza są oddalone od siebie na odległość powyżej 1 km (z wyłączeniem cennych przyrodniczo siedlisk nieleśnych)
- ochrona przed dalszą zabudową odcinków korytarzy ekologicznych o znacznych przewężeniach spowodowanych bezpośrednim sąsiedztwem terenów zurbanizowanych.

W ramach ochrony przyrody na terenie powiatu hajnowskiego proponuje się:

- optymalne i racjonalne wykorzystywanie przestrzeni przyrodniczej;
- kształtowanie obszarów zieleni urządzonej;
- ochronę lasów i bioróżnorodności;
- kształtowanie systemu obszarów chronionych powiatu w ciągłości z terenami otaczającymi (defragmentacja ekosystemów).
- ochronę dziko żyjących gatunków zwierząt i roślin oraz ich siedlisk
- tworzenie sieci ścieżek rowerowych i tras turystycznych
- zrównoważony rozwój turystyki

W tabeli poniżej przedstawiono oddziaływanie skutków realizacji Programu w postaci grupy przedsięwzięć na wartości przyrodnicze dla następujących form ochrony przyrody: Obszaru Chronionego Krajobrazu „Puszcza Białowieska”, Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Narwi”, Ostoja w Dolinie Górnej Narwi, Dolina Górnej Narwi pomników przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych a także na chronione gatunki roślin, zwierząt i grzybów, uwzględniające zakazy odnoszące się do tych form ochrony przyrody.

TABELA NR 9 Oddziaływanie na wartości przyrodnicze form ochrony przyrody.

Lp.	Wyszczególnienie	Zakazy mogące odnosić się do planowanych inwestycji	Projekty w zakresie gospodarki drogowej i termomodernizacji
1.	Obszar Chronionego Krajobrazu „Puszcza Białowieska”	1) zakaz zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką; 2) zakaz likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa	Przedsięwzięcia z zakresu gospodarki drogowej nie będą oddziaływać negatywnie na Obszar Chronionego Krajobrazu „Puszcza Białowieska” ze

Lp.	Wyszczególnienie	Zakazy mogące odnosić się do planowanych inwestycji	Projekty w zakresie gospodarki drogowej i termomodernizacji
		<p>ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;</p> <p>3) zakaz wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;</p> <p>4) zakaz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;</p> <p>5) zakaz dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;</p> <p>6) zakaz likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;</p> <p>7) zakaz lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.</p> <p>2. Zakazy określone w ust. 1 pkt 3 i 4 nie dotyczą części Obszaru, na których położone są złoża kopalin:</p> <p>1) udokumentowane do dnia 31 grudnia 2004 r., których dokumentacje zostały zatwierdzone przez właściwy organ administracji geologicznej;</p> <p>2) udokumentowane na podstawie koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie, udzielonych do dnia 31 grudnia 2004 r.;</p> <p>3) udokumentowane na podstawie informacji geologicznych zawartych w dokumentacjach sporządzonych i zatwierdzonych przez właściwy organ administracji geologicznej do dnia 31 grudnia 2004 r.</p> <p>3. Zakaz określony w ust. 1 pkt 7 nie dotyczy części Obszaru, stanowiących:</p> <p>1) tereny, dla których obowiązują plany zagospodarowania przestrzennego;</p> <p>2) tereny, które były przeznaczone na cele zabudowy w planach zagospodarowania przestrzennego uchwalonych przed dniem 1 stycznia 1995 r., które utraciły moc z dniem 31 grudnia 2003 r.;</p> <p>3) tereny ogólnodostępnych plaż i kąpielisk.</p>	<p>względu na poprawę jakości powierza</p>
2.	Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Narwi”	<p>1) zakaz zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;</p> <p>2) zakaz likwidowania i niszczenia zadrzewień</p>	<p>Przedsięwzięcia z zakresu gospodarki drogowej nie będą oddziaływać negatywnie na Obszar Chronionego</p>

Lp.	Wyszczególnienie	Zakazy mogące odnosić się do planowanych inwestycji	Projekty w zakresie gospodarki drogowej i termomodernizacji
		<p>śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;</p> <p>3) zakaz wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;</p> <p>4) zakaz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;</p> <p>5) zakaz dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;</p> <p>6) zakaz likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;</p> <p>7) zakaz lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.</p> <p>2. Zakaz określony w ust. 1 pkt 7 nie dotyczy części Obszaru, stanowiących:</p> <p>1) tereny, dla których obowiązują plany zagospodarowania przestrzennego;</p> <p>2) tereny, które były przeznaczone na cele zabudowy w planach zagospodarowania przestrzennego uchwalonych przed dniem 1 stycznia 1995 r., które utraciły moc z dniem 31 grudnia 2003 r.;</p> <p>3) tereny ogólnodostępnych plaż i kąpielisk.</p>	<p>Krajobrazu „Dolina Narwi” ze względu na poprawę jakości powietrza</p>
3.	pomniki przyrody	zakaz niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru,	Inwestycje muszą być zlokalizowane poza obszarami występowania pomników przyrody, poza stanowiskami dokumentacyjnymi, użytkami ekologicznymi i zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi.
4.	stanowiska dokumentacyjne	zakaz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych,	
5.	użytki ekologiczne	zakaz uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby,	
6.	zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	<p>zakaz dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej,</p> <p>zakaz likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych,</p>	

Lp.	Wyszczególnienie	Zakazy mogące odnosić się do planowanych inwestycji	Projekty w zakresie gospodarki drogowej i termomodernizacji
		zakaz zmiany sposobu użytkowania ziemi,	
7.	Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów	-	Na obecnym etapie rozpoznania nie przewiduje się niszczenia siedlisk chronionych roślin, zwierząt i grzybów. Zachodzi konieczność wykonania inwentaryzacji chronionych gatunków i w przypadku ich stwierdzenia konieczne jest przeniesienie gatunków lub ich siedlisk po uprzednim uzyskaniu odpowiedniego zezwolenia w myśl art. 51 i 52 ustawy o ochronie przyrody.

Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach *Programu...* mają na celu poprawę stanu środowiska na terenie powiatu i nie będą kolidowały z przewidywanymi kierunkami ochrony środowiska z ustalonymi normami i zakazami określonymi w powiązanych dokumentach lub z przepisami prawa:

- Rozporządzenia Nr 7/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Puszcza Białowieska” (Dz.U.Nr 54, poz. 720 ze zm.)
- Rozporządzenia Nr 9/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Narwi” (Dz.U.Nr 54, poz.722 ze zm.)

Działania przewidziane do realizacji w ramach *Programu...* nie będą powodować kolizji z zakazami obowiązującymi dla tych obszarów. Określone w SDF-ach dla Specjalnych Obszarów Ochrony:

- Ostoja w Dolinie Górnej Narwi (PLH 200010),
- Puszcza Białowieska (PLC 200004),
- Jelonka (PLH 200019),
- Obszarów Specjalnej Ochrony: Puszcza Białowieska (PLC 200004),
- Dolina Górnego Nurca (PLB 200004),
- Dolina Górnej Narwi (PLB 200007)

w kontekście zagrożeń dla środowiska.

7.2 Powierzchnia ziemi

Gleby powiatu hajnowskiego cechują się niską zawartością składników pokarmowych (azot, fosfor, potas) w glebie. Ocenia się, że niedobory tych składników występują na 35% - 65% powierzchni użytków rolnych, w zależności od gminy.

- 69% powierzchni gleb charakteryzuje odczyn bardzo kwaśny i kwaśny (zakwaszenie gleb);
- 45% gleb odznacza się wysoką i bardzo wysoką zawartością fosforu;
- 49% gleb odznacza się niską i bardzo niską zawartością potasu;
- 36% gleb charakteryzuje niska i bardzo niska zawartość magnezu.

Głównymi i potencjalnymi przyczynami zanieczyszczeń gleby na terenie powiatu są składowiska odpadów komunalnych oraz tzw. „dzikie” wysypiska śmieci. Część składowisk odpadów na terenie powiatu zostało już zamkniętych. W roku 2012 zamknięte zostaną 2 składowiska: w Starym Berezowie gm. Hajnówka i w Czeremsze gm. Czeremcha. Pozostaną dwa funkcjonujące składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne: Olchówka w gminie Narewka i Narew w gminie Narew. Na terenie powiatu nie ma zlokalizowanych przemysłowych składowisk odpadów. Brak też jest tzw. mogilników. Na terenie powiatu działa Zakład Pomocniczy w Hajnówce dla Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Dubiażynie.

Innymi potencjalnymi źródłami zanieczyszczeń gleby na terenie powiatu są:

- wprowadzane do gleby nieczyszczone ścieki komunalne, w szczególności z nieszczelnych szamb;
- chemizacja rolnictwa /nawozy sztuczne, pestycydy/;
- emisje do atmosfery zanieczyszczeń gazowych i pyłowych;
- urbanizacja i osadnictwo;
- zlokalizowane na terenie powiatu stacje paliw, magazyny substancji chemicznych itp.;
- zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych;
- degradacja gleb, erozja, zakwaszenie

Działania, które ukierunkowane są na poprawę stanu jakości gleb:

- prowadzenie rekultywacji terenów zdegradowanych lub zdewastowanych;
- eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalin,
- ochrona gruntów rolnych (ochrona gleb);
- prowadzenie działalności rolniczej zgodnie z wytycznymi zawartymi w Kodeksie Dobrej Praktyki Rolniczej.
- weryfikacja obszarów zagrożonych zanieczyszczeniem azotanami ze źródeł rolniczych,
- zabezpieczenie dalszych ruchów masowych

7.3 Wody podziemne i powierzchniowe

Obszar powiatu hajnowskiego cechuje się odpowiednimi zasobami wód podziemnych. Większość zasobów wód podziemnych na terenie powiatu hajnowskiego nadaje się do bezpośredniego wykorzystania na cele gospodarcze, a po uzdatnieniu (usunięciu naturalnych pierwiastków, jakimi są żelazo i mangan) na cele konsumpcyjne.

Powiat jest zlokalizowany w zlewni rzeki Narew i jej dopływów. Południowe tereny powiatu znajdują się w zlewni Bugu i dorzeczu rzeki Nurzec. Badania poszczególnych rzek na terenie powiatu są wykonywane w 1-, 3-, i 5- letnich cyklach. Według informacji WIOŚ

w Białymstoku za 2010 rok , wody głównych rzek: Narwi, Nurca, Leśnej Prawej płynące na terenie powiatu zostały zaliczone do wód V klasy czystości, czyli do wód o złej jakości.

Główne problemy w zakresie ochrony wód podziemnych i powierzchniowych w powiecie hajnowskim to:

- spływy powierzchniowe – związane z rolniczym charakterem niektórych obszarów,
- ścieki socjalno-przemysłowe, często zrzucone bezpośrednio do rzek bez oczyszczenia,
- braki w rozwoju infrastrukturalnym gmin w zakresie gospodarki wodno-ściekowej (niskie skanalizowanie obniżające atrakcyjność gmin),
- zanieczyszczenie wód powierzchniowych i głębinowych, w tym wody pitnej poprzez odprowadzanie słabo oczyszczonych ścieków komunalnych,
- przestarzałe i nieszczelne zbiorniki bezodpływowe zwiększające możliwości przedostania się zanieczyszczeń do wód powierzchniowych,
- nieodpowiednia struktura użytkowania gruntów w sąsiedztwie zbiorników wodnych,
- występowanie nieprawidłowości sanitarno-technicznych dotyczących instalacji wodociągowych (w obrębie ujęć wód),
- ograniczenie możliwości wykorzystania walorów środowiska naturalnego gmin,
- pogarszająca się jakość środowiska naturalnego, co ogranicza szanse rozwoju gmin,

Działania na rzecz poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych:

- rozwój gospodarki wodno-ściekowej (zwodociągowanie i skanalizowanie gmin oraz modernizacja istniejącej infrastruktury);
- ochrona wód (w tym m. in.: monitoring wód podziemnych i powierzchniowych, kontrola podmiotów gospodarczych i mieszkańców pod względem wywozu ścieków; prowadzenie działalności rolniczej zgodnie z KDPR);
- ochrona wód rzek Narwi, Nurca i Leśnej Prawej i ich dopływów poprzez prowadzenie monitoringu wód,
- rozwój bezpiecznej dla środowiska infrastruktury rekreacyjnej (w tym w obrębie zalewu Siemianówka).

7.4 Zagrożenia powodziowe

Przez Powiat Hajnowski przepływa rzeka Narew, na której monitorowany jest poziom wody. Stan pogotowia powodziowego ogłaszany jest przy osiągnięciu stanu 161 cm odczytu na łacie wodomierza, zaś stan alarmowy przy osiągnięciu 191 cm odczytu na łacie. Drugą z rzek jest Narewka, która nie stwarza zagrożenia powodzią.

Na terenie powiatu miejscowości zagrożone powodzią to:

- Siemianówka – 346 osób do ewakuacji
- Odrynki – 62 osoby do ewakuacji;
- Bruszkowszczyzna – 11 osób do ewakuacji;
- Rybaki – 4 osoby do ewakuacji;
- Cimocho Hajdukowszczyzna – 9 osób do ewakuacji;
- Słobódka – 41 osób do ewakuacji;
- Eliaszuki – 16 osób do ewakuacji.

Ogółem zagrożonych jest 7 miejscowości, w których na zalanie narażonych jest 130 gospodarstw, do ewakuacji przewidzianych jest 489 osób oraz 425 zwierząt. Miasta na terenie powiatu nie są zagrożone powodzią.

Działania zmierzające do ochrony przed powodzią:

- uwzględnienie zagrożenia powodzią i suszą w planach reagowania kryzysowego opracowywanych na wszystkich szczeblach administracji;
- sporządzenie planów zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego,
- podejmowanie przedsięwzięć z zakresu modernizacji i odbudowy systemów melioracji wodnych podstawowych i szczegółowych;
- stosowanie odpowiednich zabiegów rolniczych ograniczających skutki suszy (KDPR).

Zagrożenie powodziowe transgraniczne nie występuje.

7.5 Zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego

Do najważniejszych niekorzystnych zjawisk wymuszających działania w zakresie ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem zalicza się:

- emisję zorganizowaną pochodzącą ze źródeł punktowych (przemysł, usługi, lokalne kotłownie, z ogrzewania budynków mieszkalnych tzw. niska emisja),
- emisję niezorganizowaną, tj. emisję substancji wprowadzanych do powietrza bez pośrednictwa przeznaczonych do tego celu środków technicznych np. spawanie czy lakierowanie wykonywane poza obrębem warsztatu czy spalanie na powierzchni ziemi jak wypalanie traw, itp.,
- emisję ze źródeł liniowych i powierzchniowych (drogi, parkingi);
- zanieczyszczenia transgraniczne powietrza.

Działania, które ukierunkowane są na poprawę stanu jakości powietrza atmosferycznego:

- poprawa infrastruktury transportowej- powoduje poprawę płynności ruchu, przyspieszenie przejazdów, co wiąże się także z redukcją emisji spalin i oszczędnością w zużyciu paliw. Określenie stopnia redukcji zanieczyszczeń do powietrza uzależniona będzie od wielu czynników, m.in.: natężenia ruchu, stanu pojazdów, wprowadzonego systemu zarządzania ruchem (synchronizacja świateł);
- modernizacja systemu energetycznego;
- eliminacja niskich źródeł emisji oraz zmniejszenie emisji pyłu ze środków transportu leżąca w kompetencji władz samorządowych,
- zapobieganie spalania odpadów w domowych paleniskach.

W celu zmniejszenia emisji zanieczyszczeń pochodzącej z ogrzewania budynków zalecana jest:

- termomodernizacja budynków poprzez, którą rozumiemy nie tylko bezpośrednie docieplenie budynków, ale także modernizację systemów ogrzewania zarówno u odbiorców indywidualnych, jak i w zbiorczych źródłach ogrzewania – kotłowniach,
- wymiana źródeł energii cieplnej zasilanych paliwem nieodnawialnym na urządzenia o mniejszym stopniu negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym zastosowanie odnawialnych źródeł energii;
- ograniczenie zużycia energii poprzez wdrażanie systemów efektywnych energetycznie.

7.6 Hałas

Na terenie powiatu hajnowskiego występują:

- droga krajowa nr 66 - przebiegająca w relacji Bielsk Podlaski - Kleszczele - Czeremcha - granica państwa z międzynarodowym przejściem granicznym w Połowcach; posiada nawierzchnię bitumiczną, ale wymagającą remontu;
- drogi wojewódzkie - nr 691 Hajnówka - Kleszczele, nr 693 Kleszczele - Siemiatycze, nr 685 - Zabłudów - Hajnówka, nr 687 Nowosady - Narewka - Michałowo i nr 689 Bielsk Podlaski - Hajnówka - Białowieża - granica państwa; mimo utwardzonej nawierzchni wymagają one gruntownych remontów i modernizacji, gdyż nie są dostosowane

do szybko zwiększającego się nasilenia ruchu drogowego; nie są też wyposażone w parkingi i zatoki autobusowe, co ogranicza w znacznym stopniu możliwości manewrowe w ruchu samochodowym; trwa remont drogi na odcinku Dubiny -Nowosady

- drogi powiatowe - o długości 510 km, w tym około 17 km o nawierzchni brukowcowej, 83 km o nawierzchni powierzchniowo utwardzonej, 166 km o powierzchni mineralnoasfaltowej, 85 km o nawierzchni mineralno-smołowej, 146 km o nawierzchni żwirowej i 13 km o nawierzchni gruntowej;
- drogi gminne - o długości 337 km, w tym 200 km dróg utwardzonych;
- drogi lokalne (miejskie) - o długości 90 km, w tym 38 km dróg utwardzonych.

Przez obszar powiatu hajnowskiego przebiegają następujące linie kolejowe:

- Białystok - Bielsk Podlaski - Kleszczele - Czeremcha - granica państwa,
- Warszawa - Siedlce - Siemiatycze- Czeremcha - Hajnówka - Cisówka - granica państwa

Wg Programu Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2011- 2014, analiza klimatu akustycznego województwa podlaskiego wykazała brak dotrzymania standardów w zakresie utrzymania odpowiedniego poziomu hałasu. Głównym źródłem przekroczeń przede wszystkim przez transport (osobowy i ciężarowy, w mniejszym stopniu kolejowy) i przemysł. Przyczyną niedotrzymania odpowiednich wartości hałasu w środowisku jest między innymi: brak obwodnic w miastach, gdzie ruch tranzytowy nakłada się z ruchem lokalnym, duża ilość skrzyżowań i wąskie ulice zmniejszające płynność jazdy (częste zatrzymywanie i ruszanie pojazdów) oraz nieprzystosowanie nawierzchni do występującego obecnie natężenia ruchu i obciążenia.

Szczególnie istotny wpływ na wzrost poziomu hałasu drogowego w środowisku ma wzrost ilości samochodów. Według szacunków Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad wielkość średniego dobowego ruchu pojazdów silnikowych dla województwa podlaskiego w 2010 r. wyniosła 6702 poj./dobę.

Hałas drogowy na terenie powiatu hajnowskiego można zmniejszyć przez zapewnienie odpowiedniego stanu technicznego dróg oraz poprzez:

- ograniczenie prędkości na określonych odcinkach dróg;
- poprawę płynności ruchu – budowa skrzyżowań bezkolizyjnych typu rondo, wprowadzanie sygnalizacji świetlnych;
- ograniczenie możliwości wjazdu pojazdów ciężkich,
- budowa obwodnic miast - przebieg trasy w terenie niezabudowanym, jest korzystny ze względu na poprawienie płynności ruchu, ograniczenie liczby skrzyżowań, a co za tym idzie zwiększenie poziomu bezpieczeństwa ruchu zarówno drogowego jak i pieszego,
- modernizacja istniejących dróg,
- budowę ekranów akustycznych wzdłuż dróg, na których stwierdzono podwyższony poziom hałasu;
- stosowanie specjalnej „cichej nawierzchni” wygłuszającej przejazd samochodów;
- prowadzenie nasadzeń roślinności ochronnej wzdłuż tras komunikacyjnych.

W zakresie ograniczenia hałasu podstawowe cele to:

- 1) Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców powiatu na ponadnormatywny hałas
 - monitoring hałasu komunikacyjnego,
 - zwiększenie kontroli jednostek gospodarczych w zakresie emitowanego hałasu.
- 2) Eliminacja narażenia mieszkańców na hałas
 - remont nawierzchni dotychczasowych odcinków dróg,
 - opracowanie i wdrożenie zasad organizacji ruchu sprzyjających obniżeniu emisji hałasu do środowiska,
 - utworzenie obszarów ograniczonego użytkowania (w przypadku braku technicznych możliwości),

- interwencyjna działalność organów kontroli środowiska w przypadku poważnych naruszeń zasad przestrzegania emisji hałasu przemysłowego do środowiska.

7.7 Promieniowanie elektromagnetyczne

Mimo wieloletnich badań w celu ustalenia czy długotrwała, chroniczna ekspozycja na pola o natężeniach nie wywołujących istotnych zmian krótkoterminowych może wpływać na stan zdrowia ludzi, wciąż brak ostatecznych rozstrzygnięć w tej sprawie. W związku z tym konieczne jest przeprowadzanie okresowej kontroli warunków ekspozycji oraz jej ograniczenie.

Pomiary natężenia pól elektromagnetycznych na terenie powiatu hajnowskiego nie wykazały przekroczeń dopuszczalnych poziomów emisji tego rodzaju energii.

7.8 Gospodarka odpadami

Wszystkie gminy powiatu hajnowskiego wywiązały się z obowiązku wynikającego z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach art. 3 pkt 3, który mówi o konieczności prowadzenia przez gminy ewidencji umów zawartych na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Prowadzenie powyższej ewidencji jest rodzajem monitoringu w stosunku do odsetka mieszkańców objętych zorganizowaną zbiórką, a także przyczynia się do faktu, iż na terenie powiatu hajnowskiego w gminach, które przekazały informacje nie występują dzikie wysypiska.

W m. Hajnówka firmy MPO i Astwa odbierają odpady selektywnie zbierane za odpłatnością. PUK każdemu właścicielowi, z którym ma podpisaną umowę rozdaje worki do selektywnej zbiórki odpadów. Odpady zbierane selektywnie są odbierane bezpłatnie. Na osiedlach wielorodzinnych ustawione są kontenery do selektywnego zbierania odpadów. Na terenie gm. Białowieża ustawione są 52 pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów. W każdym sołectwie gm. Czeremcha ustawione są kontenery KP-7S do selektywnej zbiórki surowców.

Na terenie gm. Kleszczele selektywna zbiórka została zorganizowana w 2010 roku i przedsiębiorstwem obsługującym jest PUK w Hajnówce. Rozstawiono 7 kompletów pojemników na szkło i butelki PET w Kleszczelach i po 1 komplecie w 15 wsiach gminy.

Na terenie gm. Czyże we wszystkich sołectwach ustawiono 58 szt. pojemników PA-1100 do selektywnej zbiórki opakowań szklanych i butelek PET.

TABELA NR 10 Ilość i rodzaje odpadów komunalnych zebranych i zagospodarowanych na terenie powiatu w latach 2009-2010.

kod	Odpady odebrane ¹⁾		Odpady zebrane ²⁾		Oznaczenie procesu	Odzysk		Oznaczenie procesu	Unieszkodliwienie	
	Masa [Mg]		Masa [Mg]			Masa [Mg]			Masa [Mg]	
	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2009	Rok 2010		Rok 2009	Rok 2010		Rok 2009	Rok 2010
20 02 01	5,000	0	0	0	bd	bd	bd	bd	bd	bd
20 03 01	5 046,050	4 525,150	40,000	98,000	R 15	0	615,240	D 5	1 919,97 0	1 238,900
20 03 03	101,500	32,100	0	0	bd	bd	bd	bd	bd	bd
20 03 07	45,950	11,830	0	0	R 15	45,950	11,830	-	-	-
suma ogółem	5 198,50 0	4 569,08 0	40,000	98,000	-	45,950	627,070	-	1 919,9 70	1 238,90 0

Proces odzysku R15- przetwarzanie odpadów, w celu ich przygotowania do odzysku, w tym do recyklingu

Proces unieszkodliwiania D5- składowanie na składowiskach odpadów niebezpiecznych lub na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne

20 02 01 – odpady ulegające biodegradacji

20 03 01 – niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne

20 03 03 – odpady z czyszczenia ulic i placów

20 03 07 – odpady wielkogabarytowe

Źródło: Sprawozdanie z realizacji powiatowego planu gospodarki odpadami za lata 2009-2010.

Na terenie powiatu zauważono systematyczny wzrost liczby mieszkańców objętych zorganizowanym systemem zbierania odpadów komunalnych. Największy wzrost odnotowano w gminie Dubicze Cerkiewne z 41% na 48% oraz w gminie Kleszczele z 50 % na 65%. Przyczyniła się do tego kontrola umów zawieranych przez właścicieli nieruchomości z podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych i podejmowanie działań przez gminy zmierzające do nakłaniania mieszkańców do zawierania umów.

W największym stopniu selektywną zbiórką odpadów w latach 2009, 2010 objęci byli mieszkańcy gmin Czeremcha i Kleszczele – 100% oraz miasta Hajnówka – odpowiednio 87% i 88%. Na zwiększenie skuteczności selektywnej zbiórki miały wpływ inwestycje umożliwiające selektywną zbiórkę odpadów „u źródła” (ogólnodostępne pojemniki, zaopatrywanie mieszkańców w worki do selektywnej zbiórki).

Na terenie powiatu następuje rozwój systemów zbierania odpadów niebezpiecznych ze źródeł rozproszonych, z uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych wytwarzanych w gospodarstwach domowych. W mieście Hajnówka zorganizowano zbiórkę przeterminowanych leków w aptekach prywatnych. Zebrano 32 kg odpadów.

W latach 2009-2010 nastąpił rozwój zorganizowanego systemu zbierania odpadów wielkogabarytowych, odpadów w postaci zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych organizuje zbiórki odpadów wielkogabarytowych w sposób akcyjny. W 2009 roku zebrano 25,45 Mg, w 2010 roku - 10,58 Mg. W gminach Czyże, Kleszczele i Czeremcha również organizowane są zbiórki zużytego sprzętu RTV i AGD oraz odpadów wielkogabarytowych.

W latach 2009-2010 zwiększyła się aktywność gmin w zakresie działań związanych z utylizacją azbestu. Miasto Hajnówka oraz gminy Białowieża, Kleszczele i Narewka korzystały z dofinansowania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W 2009 roku usunięto z terenu gminy miejskiej Hajnówka 33,99 Mg wyrobów zawierających azbest, natomiast w 2010 roku – 55,96 Mg. Ilość unieszkodliwionych odpadów w gminie Białowieża w 2009 roku - 142,91 Mg. W gminie Kleszczele w 2010 roku usunięto łącznie 198,98 Mg azbestu, z czego: 149,02 Mg azbestu ze składowiska odpadów w Kleszczelach oraz 49,96 Mg wyrobów zawierających azbest od osób fizycznych. W gminie Narewka w 2009 roku z obiektów budowlanych zdjęto 1491 m² azbestu na wyłączny koszt właścicieli budynków. W 2010 roku unieszkodliwiono 20,315 Mg wyrobów zawierających azbest.

ZZO Dubiażyn – Hajnówka - Siemiatycze

Lokalizacja instalacji: ustalona lokalizacja obiektu w Hajnówce (Zakład Pomocniczy w Hajnówce wraz ze składowiskiem odpadów Hajnówka – Górne) oraz Siemiatyczach.

❖ Planowany system gospodarowania odpadami w ZZO Dubiażyn:

- segregacja u źródła (pojemniki, worki),

- odpady komunalne wielkogabarytowe (punkty składowania w miejscowościach, odbieranie bezpośrednio od posiadaczy odpadów),
 - odpady opakowaniowe wysegregowane (folie po sianokiszonkach punkty składowania w miejscowościach, odbieranie bezpośrednio od posiadaczy odpadów),
 - wysegregowane odpady niebezpieczne ze strumienia odpadów komunalnych u źródła (baterie, lampy, świetlówki) odbierane okresowo od posiadaczy,
 - gruz budowlany i odpady porozbiórkowe (gromadzenie w kontenerach na zamówienie, dostarczanie przez wytwórcę odpadów bezpośrednio do ZZO),
 - pozostałe odpady zbierane jako zmieszane (pojemniki, kontenery).
- ❖ Instalacje współpracujące w obszarze ZZO Dubiażyn – Hajnówka - Siemiatycze:
- linie do segregacji odpadów komunalnych (zmieszanych i/lub z selektywnego zbierania) (planowane w rejonach: Siemiatycz, Hajnówki, ZZO Dubiażyn),
 - kompostownia obsługująca cały obszar (ZZO Dubiażyn lub inna lokalizacja).
- ❖ Instalacje pomocnicze:
- kruszarki gruzu (ZZO Dubiażyn),
 - punkt demontażu odpadów komunalnych wielkogabarytowych (ZZO Dubiażyn),
 - magazyn odpadów niebezpiecznych wysegregowanych z odpadów komunalnych (baterie, akumulatory itp.) – planowane w rejonach: Siemiatycz, Hajnówki, ZZO Dubiażyn),
 - instalacje recyklingu odpadów z tworzyw sztucznych (lokalizacja nie ustalona).

8 OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

Analizując cele sformułowane w *Programie...*, oprócz analizy ich wpływu na środowisko, należy dokonać odniesienia tych celów do kierunków działań określonych w dokumentach nadrzędnych (europejskich, krajowych, wojewódzkich i powiatowych) oraz równoległych (regionalnych). Od spójności tych celów w znacznym stopniu zależy możliwość osiągnięcia sukcesu polityki ekologicznej powiatu.

8.1 Cele wynikające z dokumentów Unii Europejskiej

Podstawowym dokumentem określającym cele ochrony środowiska jest VI Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego. Ustanawia on środowiskowy wymiar wspólnotowej strategii zrównoważonego rozwoju i wytycza priorytety w dziedzinie ochrony środowiska, w szczególności cele do realizacji w związku ze zmianami klimatu, przyrodą i różnorodnością biologiczną, zdrowiem i jakością życia oraz zasobami naturalnymi i odpadami.

TABELA NR 11 Powiązanie celów ochrony środowiska określone w Programie... z VI Wspólnotowym Programem Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego.

VI Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego		Program...		Określenie zgodności
Cele działań	Kierunki działań	Cele działań	Kierunki działań	
Zmiany klimatu	Ograniczenia emisji gazów cieplarnianych o przynajmniej 20 % do roku 2020. Częścią pakietu są zobowiązania dotyczące 2020 roku: 20 % udział energii odnawialnej w ogólnej produkcji energii i 10 % udział biopaliw.	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Wdrażanie i realizacja założeń Programów służących ochronie powietrza. ❖ Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie niskiej emisji, • Modernizacja kotłowni, • Zmiana systemu ogrzewania na bardziej efektywny ekologicznie i energetycznie, w tym wymiana ogrzewania węglowego na gazowe, olejowe lub inne bardziej ekologiczne, • Termomodernizacja budynków, • Kontrola zakładów emitujących zanieczyszczenia do powietrza, • Przebudowa, modernizacja/ poprawa stanu technicznego dróg, • Zakup pojazdów transportu publicznego o niskiej emisji spalin (tym: zakup pojazdów spełniających normy emisji spalin euro 4, zastosowanie w komunikacji miejskiej środków transportu zasilanych paliwem alternatywnym np. gazowym cng lub odnawialnym (bioetanol) w miejsce oleju napędowego), • Inne działania mające na celu ograniczenie emisji z transportu (w tym rozwój komunikacji zbiorowej „przyjaznej dla użytkownika”, prowadzenie odpowiedniej polityki parkingowej w centrach wymuszającej ograniczenia korzystania z samochodów). 	Zgodny
Przyroda i różnorodność biologiczna	Zwiększenie ochrony obszarów o znaczeniu wspólnotowym i włączanie cennych obszarów do europejskiej sieci Natura 2000	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Pogłębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych powiatu ❖ Zachowanie lub odtworzenie właściwej struktury i stanu 	<ul style="list-style-type: none"> • kontynuowanie inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej ze szczególnym uwzględnieniem obszarów Natura 2000, • promocja walorów przyrodniczych ze szczególnym uwzględnieniem parku narodowego i obszarów Natura 2000, • edukacja pracowników administracji publicznej oraz 	Zgodny

VI Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego		Program...		Określenie zgodności
Cele działań	Kierunki działań	Cele działań	Kierunki działań	
		<p>ekosystemów</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej na obszarach wiejskich. ❖ Zapobieganie konfliktom ekologicznym na obszarach chronionych 	<p>pozostałych interesariuszy w zakresie prawnych i przyrodniczych podstaw zarządzania obszarami Natura 2000.</p> <ul style="list-style-type: none"> • czynna ochrona terenów podmokłych oraz łąk i pastwisk cennych przyrodniczo, • wzbogacenie składu gatunkowego sztucznych odnowień leśnych w kierunku zgodności z siedliskiem, • opracowanie i wdrażanie programów ochrony gatunków zagrożonych (w tym czynna ochrona fauny np. nietoperzy, bociana białego) • przeciwdziałanie pogorszeniu się stanu siedlisk i gatunków na obszarach Natura 2000 oraz w razie potrzeby podejmowanie działań kompensacyjnych, • monitoring stanu gatunków i siedlisk na obszarach Natura 2000. • szkolenia i wsparcie rolników we wdrażaniu programów rolno-środowiskowych, • szkolenia i wsparcie rolników we wdrażaniu rolnictwa ekologicznego • inwentaryzacja i rozpoznanie obszarów potencjalnie konfliktowych pod kątem sporów ochrona przyrody-rozwój gospodarczy, • wdrożenie procesów mediacji z udziałem profesjonalnych mediatorów w przypadku istniejących konfliktów ekologicznych 	
Zdrowie i jakość życia	Zapewnienie poprawy jakości zasobów wód powierzchniowych i podziemnych oraz ekosystemów od wody zależnych.	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Wzmocnienie monitoringu wody przeznaczonej do spożycia ❖ Zapewnienie dobrej jakości wody pitnej. 	<ul style="list-style-type: none"> • uporządkowanie kwestii planowania przestrzennego i wprowadzenie zapisów dotyczących ochrony przyrody do dokumentów planistycznych gmin i powiatu, • opracowanie i zatwierdzenie planów ochrony dla istniejących rezerwatów przyrody oraz parku narodowego i parków krajobrazowych, • opracowanie planów zadań ochronnych dla 	Zgodny
	Przeciwdziałanie degradacji środowiska dla zdrowia,	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Racjonalizacja gospodarowania 		Zgodny

VI Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego		Program...		Określenie zgodności
Cele działań	Kierunki działań	Cele działań	Kierunki działań	
	szczególnie w miastach (hałas, stres, zanieczyszczenie powietrza i wody leżą u źródeł wielu schorzeń i alergii).	zasobami wód	obszarów Natura 2000, <ul style="list-style-type: none"> • systematyczne wykonywanie ocen oddziaływania na środowisko dla inwestycji mogących niekorzystnie oddziaływać na przedmiot ochrony na obszarach Natura 2000. • modernizacja i rozbudowa systemów poboru i uzdatniania wody, • budowa nowych oraz modernizacja istniejących sieci wodociągowych, • informowanie społeczeństwa o jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi i wykorzystywanej w kąpieliskach. 	
Zasoby naturalne i odpady	Stworzenie możliwości mających na celu zmniejszenie marnotrawstwa i szkodliwego dla zdrowia wpływu odpadów. Recykling, utylizacja odpadów winny zostać usprawnione, uwzględniając w większym stopniu cykl życia materiałów	❖ Zwiększenie wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii ❖ Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalin	<ul style="list-style-type: none"> • termomodernizacja budynków, • modernizacja układów technologicznych skutkująca zmniejszeniem zużycia materiałów, wody lub energii. • eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalin, • wzmocnienie ochrony niezagospodarowanych złóż kopalin w procesie planowania przestrzennego 	Zgodny

Źródło: Program ochrony środowiska dla powiatu hajnowskiego na lata 2012 – 2015,
VI Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego

8.2 Cele wynikające z dokumentów istotnych z punktu widzenia ochrony środowiska na poziomie krajowym

8.2.1. Cele wynikające z „Programu oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009 – 2032”

W „Programie oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009 – 2032” utrzymane zostają następujące cele:

- 1) usunięcie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest,
- 2) minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z włóknami azbestu,
- 3) likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Program przewiduje zgrupowanie zadań w pięciu blokach tematycznych:

- 1) zadania legislacyjne,
- 2) działania edukacyjno - informacyjne obejmujące: działania skierowane do dzieci i młodzieży, szkolenia pracowników administracji rządowej i samorządowej, opracowywanie materiałów informacyjnych i edukacyjnych, ocenę i promocję technologii uniestwiania włókien azbestu w odpadach azbestowych, organizację krajowych i międzynarodowych szkoleń, seminariów, konferencji, kongresów i udział w nich;
- 3) zadania w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest obejmujące: usuwanie wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych, oczyszczanie terenów nieruchomości, oczyszczanie obiektów użyteczności publicznej, miejsc publicznych, terenów byłych zakładów produkujących wyroby zawierające azbest, budowę składowisk odpadów azbestowych oraz budowę instalacji i urządzeń do uniestwiania włókien azbestu w odpadach azbestowych, zadania wspierające, w tym wsparcie finansowe opracowywania programów usuwania wyrobów zawierających azbest oraz oczyszczania terenów z azbestu na wszystkich szczeblach;
- 4) monitoring realizacji *Programu* w postaci elektronicznego Systemu Informacji Przestrzennej monitoringu procesu usuwania wyrobów zawierających azbest;
- 5) działania w zakresie oceny narażenia i ochrony zdrowia, w tym działalność Ośrodka Referencyjnego Badań i Oceny Ryzyka Zdrowotnego Związanych z Azbestem.

Cele Programu ochrony środowiska dla powiatu hajnowskiego na lata 2012- 2015 są zgodne z celami założonymi w Programie oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009-2032.

8.2.2. Cele wynikające z Polityki Ekologicznej Państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016

Cele i instrumenty sformułowane na szczeblu wspólnotowym zostały w przewadze przeniesione do Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016.

Nadrzędnym, strategicznym celem polityki ekologicznej państwa jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju (mieszkańców, zasobów przyrodniczych i infrastruktury społecznej) i tworzenie podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno - gospodarczego.

Realizacja tego celu osiągnana będzie poprzez niezbędne działania organizacyjne, inwestycyjne (w tym wdrażanie postanowień Traktatu Akcesyjnego), tworzenie regulacji dotyczących zakresu korzystania ze środowiska i reglamentowania poziomu tego wykorzystania w najważniejszych obszarach ochrony środowiska. Stąd celami realizacyjnymi Polityki ekologicznej są:

1. kierunki działań systemowych:

- uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych,
- aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska,
- zarządzanie środowiskowe,
- udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska,
- rozwój badań i postęp techniczny,
- odpowiedzialność za szkody w środowisku,
- aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym,

2. ochrona zasobów naturalnych:

- ochrona przyrody,
- ochrona i zrównoważony rozwój lasów,
- racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi,
- ochrona powierzchni ziemi,
- gospodarowanie zasobami geologicznymi,

3. poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:

- środowisko a zdrowie,
- jakość powietrza,
- ochrona wód,
- gospodarka odpadami,
- oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych,
- substancje chemiczne w środowisku.

TABELA NR 12 Powiązanie celów ochrony środowiska określonych w Programie... z Polityką ekologiczną Państwa na lata 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016

Polityka ekologiczna Państwa na lata 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016		Program...	Określenie zgodności
Priorytety	Cele działań	Cele działań	
Ochrona zasobów naturalnych.	Ochrona przyrody.	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona przyrody i krajobrazu. <ul style="list-style-type: none"> – Pogłębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych powiatu – Wzmocnienie monitoringu wody przeznaczonej do spożycia – Zachowanie lub odtworzenie właściwej struktury i stanu ekosystemów – Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej na obszarach wiejskich – Zapobieganie konfliktom ekologicznym na obszarach chronionych 	Zgodny
	Ochrona i zrównoważony rozwój lasów.	<ul style="list-style-type: none"> • Zachowanie lub odtworzenie właściwej struktury i stanu ekosystemów 	Zgodny
	Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi.	<ul style="list-style-type: none"> • Gospodarka wodna <ul style="list-style-type: none"> – Zapewnienie dobrej jakości wody pitnej – Racjonalizacja gospodarowania zasobami wód 	Zgodny
	Ochrona powierzchni ziemi.	<ul style="list-style-type: none"> • Gleby i ich zanieczyszczenia <ul style="list-style-type: none"> – Zagospodarowanie powierzchni ziemi zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju – Wskazanie obszarów zanieczyszczonych i ich rekultywacja 	Zgodny
	Gospodarowanie zasobami geologicznymi.	<ul style="list-style-type: none"> • Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi. 	Zgodny

Poprawa jako jak środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.	Środowisko a zdrowie.	<ul style="list-style-type: none"> • Środowisko i zdrowie. Dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego. • Edukacja ekologiczna. 	Zgodny
	Jakość powietrza.	<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie i realizacja założeń Programów służących ochronie powietrza. • Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych. • Zwiększenie wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii. 	Zgodny
	Ochrona wód.	<ul style="list-style-type: none"> – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych – Zwiększenie retencji w zlewniach oraz zapobieganie suszy i skutkom wezbrań powodziowych – Odtworzenie ciągłości ekologicznej i renaturalizacja rzek. 	
	Gospodarka odpadami.	Gospodarka odpadami - minimalizacja zagrożeń środowiska powodowanych przez odpady.	
	Oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych.	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona przed hałasem. • Promieniowanie elektromagnetyczne. 	
	Substancje chemiczne w środowisku.	Monitoring obszarów zagrożonych wystąpieniem poważnych awarii przemysłowych	Zgodny

Źródło: Program ochrony środowiska dla powiatu hajnowskiego na lata 2012 – 2015, Polityka ekologiczna państwa na lata 2009 -2012 z perspektywa do roku 2016.

8.2.3. Cele wynikające z Krajowego Programu Zwiększania Lesistości

Program opracowany przez Instytut Badawczy Leśnictwa na zlecenie Ministerstwa Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa i zaakceptowany do realizacji przez Radę Ministrów w dniu 23 czerwca 1995 r., a następnie zmodyfikowany w r. 2002, którego głównym celem jest stworzenie warunków do zwiększenia lesistości Polski do 30 % w r. 2020 i 33 % w 2050 r., zapewnienie optymalnego przestrzenno - czasowego rozmieszczenia zalesień oraz ustalenie priorytetów ekologicznych i gospodarczych oraz preferencji zalesieniowych gmin. Oznacza to potrzebę zalesienia około 700 tys. ha do 2020 r. i około 1,5 mln ha do 2050 r.

KPZL został podzielony na etapy, w których określono przewidywane wielkości zalesień. Podczas pierwszego etapu realizacji KPZL (1995 - 2000) zalesiono łącznie 111,3 tys. ha gruntów (o 11,3 tys. ha więcej niż planowano), w tym 70,1 tys. ha gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa i 41,2 tys. ha gruntów niestanowiących własności Skarbu Państwa.

Drugi etap realizacji KPZL objął lata 2001 - 2005. Przewidziano w nim zalesienie 120 tys. ha. Zalesiono łącznie 95,4 tys. ha gruntów, w tym 46,3 tys. ha gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa oraz 49,1 tys. ha gruntów niestanowiących własności Skarbu Państwa. Założenia programu w drugim etapie zrealizowano w 79,5 %. Drugi etap był bardzo zróżnicowany pod względem powierzchni zalesień - w latach 2001 - 2003 powierzchnia zalesień przekraczała 20 tys. ha rocznie, natomiast w latach 2004 - 2005 nastąpiło wyraźne zmniejszenie rocznych zalesień do powierzchni poniżej 13 tys. ha. Nienotowany od lat wzrost powierzchni zalesień, zwłaszcza na gruntach prywatnych, w latach 2002-2003, które objęły łącznie 19,6 tys. ha, był w dużej mierze wynikiem realizacji nieobowiązującej już ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia (Dz. U. Nr 73, poz.764 oraz z 2003 r. Nr 46, poz. 392).

Trzeci etap KZPL zakłada zalesienie 40 tys. ha w latach 2006 - 2010 (po 8 tys. ha rocznie) gruntów będących w zarządzie Lasów Państwowych na gruntach stanowiących własność Skarbu Państwa¹.

Zalesienia wykonane w 2009 r. odpowiadają zaledwie 17,5% średniorocznych oczekiwań. Objęcie siecią Natura 2000 znacznej części terenów leśnych i nieleśnych oraz ograniczenia w ich użytkowaniu, zmiany w uwarunkowaniach prawnych dotyczące zagospodarowania przestrzennego, czy rozwoju obszarów nieurbanizowanych, mają ogromny wpływ na brak możliwości zwiększania lesistości kraju.²

Cele założone w Programie ochrony środowiska dla powiatu hajnowskiego na lata 2012 – 2015 są zgodne z celami zwiększania lesistości zawartymi w Krajowym Programie Zwiększania Lesistości. Jednym z głównych celów krótkoterminowych Programu ochrony środowiska jest: zwiększenie lesistości i ochrona lasów.

¹ „Informacja o realizacji w 2006 r. Krajowego programu zwiększania lesistości”, Ministerstwo Środowiska.

² Informacja o stanie lasów oraz realizacji „Krajowego Programu Zwiększania lesistości” w 2009 roku. Ministerstwo Środowiska

8.2.4. Cele wynikające z Narodowej Strategii Gospodarowania Wodami 2030 (z uwzględnieniem etapu 2015)

Celem Narodowej Strategii Gospodarowania Wodami 2030 jest zapewnienie powszechnego dostępu ludności do czystej i zdrowej wody oraz istotne ograniczenie zagrożeń wywoływanych przez powodzie i susze. Ma to nastąpić w połączeniu z utrzymaniem dobrego stanu wód i związanych z nimi ekosystemów, przy zaspokojeniu uzasadnionych potrzeb gospodarki, poprawie spójności terytorialnej i dążeniu do wyrównania dysproporcji regionalnych.

TABELA NR 13 Powiązanie celów ochrony środowiska określonych w Programie... z Narodową Strategią Gospodarowania Wodami 2030 (z uwzględnieniem etapu 2015).

Narodowa Strategia Gospodarowania Wodami 2030 (z uwzględnieniem etapu 2015)		Program ochrony środowiska dla powiatu hajnowskiego na lata 2012 – 2015
<p>Cel nadrzędny: odpowiednie kształtowanie uwarunkowań i rozwiązań dla programów i planów rozwoju społeczno gospodarczego kraju w celu zapewnienia jego zrównoważonego rozwoju.</p>		<p>priorytety</p>
<p>Cel strategiczny I: osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód i związanych z nimi ekosystemów.</p>	<p>Cele operacyjne Przywrócony i utrzymywany dobry stan i potencjał wód powierzchniowych.</p>	
	<p>Przywrócony właściwy stan wszystkich części wód podziemnych oraz zapewniona równowaga między poborem a zasilaniem tych wód.</p>	
	<p>Wdrożone działania niezbędne dla zapobiegania lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych oraz dla zapobiegania pogarszaniu się stanu wszystkich części tych wód.</p>	
	<p>Wdrożone niezbędne działania w celu stopniowego redukcji zanieczyszczenia wód priorytetowymi substancjami niebezpiecznymi.</p>	
	<p>Wdrożone działania niezbędne dla odwrócenia każdej znaczącej, utrzymującej się tendencji wzrostu stężenia zanieczyszczeń powstających na skutek działalności człowieka, w celu stopniowej redukcji poziomu zanieczyszczenia wód podziemnych.</p>	
	<p>Osiągnięta zgodność ze wszystkimi standardami i celami określonymi w regulacjach prawnych Wspólnoty, zgodnie z którymi utworzono poszczególne obszary chronione.</p>	
	<p>Osiągnięta zgodność z celami dotyczącymi dobrego stanu wód w obszarach chronionych.</p>	
	<p>Cele operacyjne Wdrożone metodyki określania rzeczywistych potrzeb wodnych. Wprowadzone mechanizmy umożliwiające zarządzanie</p>	
<p>Cel strategiczny II: zaspokojenie potrzeb</p>	<p>Priorytet II. Gospodarka wodna (W):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zapewnienie dobrej jakości wody pitnej, - Racjonalizacja gospodarowania zasobami wód, - Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych, - Zwiększenie retencji w zlewniach oraz zapobieganie suszy i skutkom wezbrań powodziowych, - Odtworzenie ciągłości ekologicznej i renaturalizacja rzek. <p>Priorytet III. Ochrona przyrody i krajobrazu (OP):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wzmocnienie monitoringu wody przeznaczonej do spożycia 	

	potrzebami wodnymi.	
	Wdrożone mechanizmy ekonomiczne w relacji do usług wodnych z uwzględnieniem zasady zwrotu kosztów.	
	Kontrola i zmniejszenie strat wody i przecieków do wielkości akceptowalnych pod względem technicznym i ekonomicznym.	
	Wdrożone nowe technologie zmierzające do oszczędzania wody, wykorzystywanie szarej wody do powtórnego obiegu, w określonych przypadkach. w przemyśle i rolnictwie.	
	Osiągnięta trwała świadomość wszystkich użytkowników wód o potrzebie racjonalnego, oszczędnego korzystania z zasobów wodnych.	
Cel strategiczny III: zaspokojenie społecznie i ekonomiczne uzasadnionych potrzeb wodnych gospodarki	Opracowane i realizowane plany powiększania retencji wodnej, z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z RDW 2000/60/WE oraz potrzeb wynikających z realizacji Celu IV i przy zastosowaniu odpowiednich działań kompensujących negatywne oddziaływania hydromorfologiczne.	
	Wdrożone rozwiązania wykorzystujące bezpośrednio zasoby wodne pochodzące z opadów, dla celów lokalnego zaopatrzenia w wodę i nawodnień.	
	Zaspokojone potrzeby wodne ludności, gospodarki i rolnictwa, uwzględniające zróżnicowane warunki naturalne i zagrożenia wynikające z suszy, poprzez odpowiednie rozwiązania techniczne.	
	Wdrożone i utrzymywane ścisłe procedury w planowaniu przestrzennym, uwzględniające możliwości zaopatrzenia w wodę.	
	Wdrożone mechanizmy ekonomiczne dotyczące usług wodnych, uwzględniające zasadę zwrotu kosztów.	
	Wdrożone zasady proporcjonalnej partycypacji w utrzymaniu urządzeń wodnych.	
	Zidentyfikowane grupy objęte pomocą finansową, ustalone zasady wsparcia finansowego użytkowników niezdolnych do ponoszenia pełnych kosztów.	
	Ustabilizowany system edukacji w zakresie gospodarowania wodami.	
	Wdrożone standardy techniczne i projektowe uwzględniające	

	konieczność racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi.	
	Zapewniony szeroki udział reprezentacji użytkowników w procesie podejmowania decyzji.	
Wykreowane możliwości zwiększenia udziału hydroenergetyki w bilansie energetycznym kraju, przy uwzględnieniu ograniczeń wynikających z Ramowej Dyrektywy Wodnej 2000/60/WE.		
Cel strategiczny IV: podniesienie skuteczności ochrony ludności i gospodarki w sytuacjach kryzysowych	Cele operacyjne	
	Skuteczna ochrona ludności i gospodarki w sytuacjach nadzwyczajnych.	
	Wdrożona, tam gdzie jest to niezbędne i możliwe, polityka w zakresie zarządzania ryzykiem powodzi, uwzględniająca odtwarzanie i utrzymywanie wolnej od zabudowy przestrzeni dla wód powodziowych.	
	Wdrożone nowoczesne prawo bazujące na ryzyku zagrożenia.	
	Wdrożony system edukacji w zakresie ochrony przed powodzią.	
	Utworzone podstawy organizacyjne i techniczne umożliwiające sukcesywne wprowadzanie systemów ubezpieczeń.	
Sukcesywnie utrzymywany i modernizowany w miarę postępu technicznego i naukowego system prognoz i ostrzeżeń.		

Źródło: Narodowa Strategia Gospodarowania Wodami 2030 (z uwzględnieniem etapu 2015),
Program ochrony środowiska dla powiatu hajnowskiego na lata 2012– 2015.

Jak wynika z powyższej tabeli, priorytety określone w Programie ochrony środowiska dla powiatu hajnowskiego na lata 2012 – 2015 pokrywają się z celami operacyjnymi zawartymi w Narodowej Strategii Gospodarowania Wodami 2030 (z uwzględnieniem etapu 2015).

8.2.5. Cele wynikające z Strategicznych Ram Odniesienia dla Polski 2007 - 2013

Celem strategicznym Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia dla Polski na lata 2007 – 2013 jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Cel 3 horyzontalny: Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski:

- *Dywersyfikacja źródeł energii oraz ograniczenie negatywnej presji sektora energetycznego na środowisko naturalne:*

Szczególnie ważne z punktu widzenia wzrostu gospodarczego i zwiększenia konkurencyjności kraju jest zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego, rozumianego jako dywersyfikacja źródeł zaopatrzenia w energię, jak i zwiększenie niezawodności infrastruktury. Jak wykazała diagnoza sektora, krajowa infrastruktura energetyczna jest przestarzała i nie doinwestowana, a głównym źródłem energii są źródła nieodnawialne.

- *Zapewnienie i rozwój infrastruktury ochrony środowiska:*

Aby wywiązać się z nałożonych zobowiązań, jak również zapewnić stały i zrównoważony wzrost gospodarczy działania z obszaru sektora środowiska powinny koncentrować się m. in. na wsparciu przedsięwzięć zmierzających do zapewnienia skutecznych i efektywnych systemów gromadzenia i oczyszczania ścieków. Wspierać należy również działania mające na celu zmniejszenie udziału składowanych odpadów komunalnych i rekultywację terenów zdegradowanych, które jednocześnie przyczynią się do wdrażania prawa unijnego. Ponadto działania powinny koncentrować się na zapewnieniu odpowiedniej ilości zasobów wodnych na potrzeby ludności i gospodarki kraju oraz przeciwdziałaniu poważnym awariom, a także minimalizacji skutków negatywnych zjawisk naturalnych.

Rozwój cywilizacyjny i gospodarczy sprawia, że zasoby różnorodności biologicznej i walory krajobrazowe składające się na dziedzictwo przyrodnicze są narażone na postępującą degradację. Środowisko naturalne ma bezpośredni wpływ zarówno na zdrowie człowieka, jak również na różne gałęzie gospodarki. Dlatego należy ograniczać degradację środowiska naturalnego oraz straty zasobów różnorodności biologicznej, poprzez zwiększanie świadomości ekologicznej społeczeństwa, przywracanie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych, wspieranie procesów opracowania planów ochrony dla obszarów chronionych, czy też przywracanie drożności korytarzy ekologicznych.

Działania realizowane w ramach NSRO będą podejmowane z uwzględnieniem postanowień dotyczących zmian klimatycznych, w tym redukcji emisji gazów cieplarnianych do atmosfery określonych przez UE w horyzoncie długoterminowym. Wpływ inwestycji realizowanych w ramach NSRO na zmiany klimatu i wzrost poziomu emisji gazów cieplarnianych w Polsce będzie podlegał okresowej obserwacji w ramach monitoringu i ewaluacji wdrażania NSRO i programów operacyjnych z wykorzystaniem środków pomocy technicznej. Ma to znaczenie zwłaszcza w świetle wzmożonej presji na emisję gazów cieplarnianych związaną z przyspieszonym tempem wzrostu gospodarczego i natężenia planowanych inwestycji infrastrukturalnych w Polsce.

TABELA NR 14 Powiązanie celów ochrony środowiska określonych w Programie... z celami Strategicznych Ram Odniesienia dla Polski 2007-2013

Strategiczne Ramy Odniesienia dla Polski 2007 – 2013 3 cel horyzontalny	Programu ochrony środowiska dla powiatu hajnowskiego na lata 2012 – 2015
Zapewnienie i rozwój infrastruktury ochrony środowiska.	Priorytet 1. Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego (PA): - Wdrażanie i realizacja założeń Programów służących ochronie powietrza, - Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych..
	Priorytet 2. Gospodarka wodami (W): - Racjonalizacja gospodarowania zasobami wód.
	Priorytet 3. Ochrona przyrody i krajobrazy (OP): - Pogłębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych powiatu, - Zachowanie lub odtworzenie właściwej struktury i stanu ekosystemów.
	Priorytet 6. Odnawialne źródła energii (OZE): - Zwiększenie wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii
	Priorytet 7. poważne awarie przemysłowe (PAP): - Zapobieganie powstawaniu poważnych awarii przemysłowych
	Priorytet 9. Gleby i ich zanieczyszczenia (GL): - Zagospodarowanie ziemi zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.
Dywersyfikacja źródeł energii oraz ograniczenie negatywnej presji sektora energetycznego na środowisko naturalne.	Priorytet 6. Odnawialne źródła energii (OZE): - Zwiększenie wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii
	Priorytet 8. Eksploatacja surowców naturalnych (SN): - zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi.

Źródło: Strategiczne Ramy Odniesienia dla Polski 2007 – 2013, Program ochrony środowiska dla powiatu hajnowskiego na lata 2012 – 2015.

Priorytety określone w Programie ochrony środowiska dla powiatu hajnowskiego na lata 2012 – 2015 pokrywają się z 3 celem horyzontalnym Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia dla Polski na lata 2007 – 2013.

8.2.6. Cele wynikające z Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych 2009

Ramy rzeczowe i terminowe działań niezbędnych do wypełnienia zobowiązań traktatowych w zakresie odprowadzania ścieków komunalnych przedstawiają się następująco:

- do 31 grudnia 2015 r. wszystkie aglomeracje ≥ 2000 RLM muszą być wyposażone w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków, o efekcie oczyszczania³⁾ uzależnionym od wielkości oczyszczalni,
- do 31 grudnia 2015 r. powinna być zapewniona 75 % redukcja związków azotu i fosforu ogólnego pochodzących ze źródeł komunalnych na terenie Polski i odprowadzanych do wód,
- do 31 grudnia 2015 r. aglomeracje < 2000 RLM wyposażone w dniu przystąpienia Polski do Unii Europejskiej w systemy kanalizacyjne powinny posiadać do tego terminu oczyszczalnie zapewniające odpowiednie oczyszczenie,
- do 31 grudnia 2010 r. zakłady przemysłu rolno-spożywczego o wielkości > 4000 RLM są zobowiązane do redukcji zanieczyszczeń biodegradowalnych.

Zgodnie z postanowieniami Traktatu Akcesyjnego, wdrażanie wymagań dyrektywy 91/271/EWG dotyczących aglomeracji ≥ 2000 RLM powinno przebiegać etapowo, a mianowicie:

- do 31 grudnia 2005 r. zgodność z dyrektywą powinna być osiągnięta w 674 aglomeracjach, z których ładunek zanieczyszczeń biodegradowalnych stanowi 69 % całkowitego ładunku zanieczyszczeń tego typu pochodzącego z aglomeracji,
- do 31 grudnia 2010 r. zgodność z dyrektywą powinna być osiągnięta w 1069 aglomeracjach, z których ładunek zanieczyszczeń biodegradowalnych stanowi 86 % całkowitego ładunku zanieczyszczeń tego typu pochodzącego z aglomeracji,
- do 31 grudnia 2013 r. zgodność z dyrektywą powinna być osiągnięta w 1165 aglomeracjach, z których ładunek zanieczyszczeń biodegradowalnych stanowi 91 % całkowitego ładunku zanieczyszczeń tego typu pochodzącego z aglomeracji,
- do 31 grudnia 2015 r. zgodność z dyrektywą powinna być osiągnięta we wszystkich aglomeracjach, z których ładunek zanieczyszczeń biodegradowalnych stanowi 100 % całkowitego ładunku zanieczyszczeń tego typu pochodzącego z aglomeracji.

Priorytety określone w Programie ochrony środowiska dla powiatu hajnowskiego na lata 2012 – 2015 pokrywają się z celami wynikającymi z Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

³⁾ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. Nr 137, poz. 984 oraz z 2009 r. Nr 27, poz. 169).

8.3. Cele wynikające z dokumentów istotnych z punktu widzenia ochrony środowiska na poziomie regionalnym

8.3.1. Cele wynikające z Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Podlaskiego na lata 2011 – 2014 z perspektywą do roku 2018.

Głównym celem Programu Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2011- 2014 z perspektywą do roku 2018 jest określenie polityki zrównoważonego rozwoju województwa warmińsko - mazurskiego, która ma być realizacją polityki ekologicznej państwa w skali regionu. Dokument w pełni odzwierciedla tendencje europejskiej polityki ekologicznej.

Program Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2011 – 2014 z perspektywą do roku 2018 uwzględnia uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne, w tym ekologiczne, przestrzenne, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania rozwoju województwa, określa priorytetowe działania ekologiczne oraz harmonogram zadań ekologicznych.

Celem strategicznym Programu Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2011 - 2014 z perspektywą do roku 2018 jest:

**ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO PRZY
PORAWIE I PROMOCJI ŚRODOWISKA NATURALNEGO.**

TABELA NR 15 Powiązanie celów ochrony środowiska określonych w Programie... z Programem Ochrony Środowiska dla Województwa Podlaskiego na lata 2011 - 2014 z perspektywą do roku 2018.

Programu Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2011 - 2014		Program...	Określenie zgodności
Cele			
Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego	<ul style="list-style-type: none"> - wdrażanie i realizacja założeń Programów służących ochronie powietrza - spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych 	<ul style="list-style-type: none"> - wdrażanie i realizacja założeń Programów służących ochronie powietrza • spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych 	Zgodny
Gospodarka wodna	<ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie dobrej jakości wody pitnej - racjonalizacja gospodarowania zasobami wód - poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych - zwiększenie retencji w zlewniach oraz zapobieganie suszy i skutkom wezbrań powodziowych - odtworzenie ciągłości ekologicznej i renaturalizacja rzek 	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczenia eutrofizacji wód (rolnictwo, gospodarka ściekowa na terenie gminy), • rozwój sieci wodno – kanalizacyjnej na obszarze gminy, • przywrócenie prawidłowego funkcjonowania melioracji terenów zagrożonych deficytem wodnym. 	Zgodny
Ochrona przyrody i krajobrazu	<ul style="list-style-type: none"> - pogłębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych województwa - stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody - zachowanie lub odtworzenie właściwej struktury i stanu ekosystemów i siedlisk - ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej na obszarach wiejskich 	<ul style="list-style-type: none"> • ochrona zdrowia i życia ludzkiego, człowiek jako element środowiska naturalnego, • aktywna ochrona przyrody i krajobrazu, • zwiększenie liczby terenów leśnych w celu ochrony atmosfery. 	Zgodny

Programu Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2011 – 2014		Program...	Określenie zgodności
Cele			
	- zapobieganie konfliktom ekologicznym na obszarach chronionych		
Ochrona przed hałasem	- rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców województwa na ponadnormatywny hałas - eliminacja narażenia mieszkańców na hałas	<ul style="list-style-type: none"> ograniczenie hałasu komunikacyjnego, wzmocnienie kontroli w zakresie ochrony przed hałasem w zakładach usługowych produkcyjnych 	Zgodny
Promieniowanie elektromagnetyczne	- utrzymanie poziomów promieniowania elektromagnetycznego poniżej wartości dopuszczalnych	⇒ Zmniejszenie zanieczyszczeń środowiska: <ul style="list-style-type: none"> kontynuacja działań związanych z ochroną przed promieniowaniem elektromagnetycznym. 	Zgodny
Odnawialne źródła energii.	- zwiększenie wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii	⇒ Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii oraz rozwój proekologicznych form działalności gospodarczej: <ul style="list-style-type: none"> zmniejszenie energochłonności gospodarki i wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii. 	Zgodny
Poważne awarie przemysłowe	- monitoring obszarów zagrożonych wystąpieniem poważnych awarii przemysłowych	⇒ Poprawa stanu bezpieczeństwa ekologicznego <ul style="list-style-type: none"> ograniczenie ryzyka wystąpienia awarii przemysłowych i minimalizacja ich skutków poprawa organizacji transportu substancji niebezpiecznych. 	Zgodny
Eksploatacja surowców naturalnych	- ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalin	<ul style="list-style-type: none"> ograniczenie negatywnego wpływu eksploatacji kopalin na środowisko przez eliminację nielegalnych eksploatacji i niedopuszczenie do podejmowania wydobycia kopalin bez wymaganej koncesji, 	Zgodny
Gleby i ich zanieczyszczenia	- zagospodarowanie powierzchni ziemi zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju - wskazanie obszarów zanieczyszczonych i	⇒ Zmniejszenie zanieczyszczeń środowiska: <ul style="list-style-type: none"> kontynuacja działań związanych z poprawą jakości wód. 	Zgodny

Programu Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2011 – 2014		Program...	Określenie zgodności
Cele			
	ich rekultywacją	<p>⇒ Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii oraz rozwój proekologicznych form działalności gospodarczej:</p> <ul style="list-style-type: none"> — zmniejszenie deficytu wód powierzchniowych i podziemnych. <p>⇒ Poprawa stanu bezpieczeństwa ekologicznego: ograniczenie skutków występowania powodzi i suszy.</p>	
Edukacja ekologiczna	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie ochrony powietrza i właściwej gospodarki odpadami - oszczędność wody oraz jej ochrona jako wynik większej świadomości ekologicznej mieszkańców - wzrost świadomości ekologicznej w obrębie pozostałych elementów środowiska 	<p>⇒ Zmniejszenie zanieczyszczeń środowiska,</p> <ul style="list-style-type: none"> — kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza atmosferycznego. 	Zgodny
Gospodarka odpadami.	<ul style="list-style-type: none"> - minimalizacja zagrożeń środowiska powodowanych przez odpady 	<p>⇒ Zmniejszenie zanieczyszczeń środowiska,</p> <ul style="list-style-type: none"> — racjonalna gospodarka odpadami. 	Zgodny
Zagrożenia wynikające z poważnych awarii i stosowania substancji i preparatów niebezpiecznych.	<ul style="list-style-type: none"> - sprawny system ochrony środowiska przed poważnymi awariami - sprawny system pełnej kontroli dystrybucji, składowania i stosowania substancji i preparatów chemicznych dla osiągnięcia pełnego bezpieczeństwa zdrowia ludzi i środowiska 	<p>⇒ Poprawa stanu bezpieczeństwa ekologicznego</p> <ul style="list-style-type: none"> — ograniczenie ryzyka wystąpienia awarii przemysłowych i minimalizacja ich skutków — poprawa organizacji transportu substancji niebezpiecznych. 	Zgodny
Oddziaływanie hałasu.	<ul style="list-style-type: none"> - dobry klimat akustyczny 	<p>⇒ Zmniejszenie zanieczyszczeń środowiska,</p> <ul style="list-style-type: none"> — kontynuacja działań związanych z ochroną przed hałasem. 	Zgodny
Oddziaływanie pól elektromagnetycznych.	<ul style="list-style-type: none"> - poziomy pól elektromagnetycznych 	<p>⇒ Zmniejszenie zanieczyszczeń środowiska:</p>	Zgodny

Programu Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2011 - 2014		Program...	Określenie zgodności
Cele			
	poniżej dopuszczalnych	— kontynuacja działań związanych z ochroną przed promieniowaniem elektromagnetycznym.	
Ochrona klimatu i zapobieganie niszczeniu ozonu stratosferycznego.	<ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie redukcji emisji gazów cieplarnianych - wycofanie z obrotu i stosowania substancji niszczących warstwę ozonową 	⇒ Zmniejszenie zanieczyszczeń środowiska, — kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza atmosferycznego.	Zgodny
Edukacja ekologiczna.	<ul style="list-style-type: none"> - wysoka świadomość ekologiczna - skuteczna edukacja ekologiczna 	⇒ Podnoszenie poziomu wiedzy ekologicznej — poprawa stanu świadomości ekologicznej mieszkańców i administracji — wzmocnienie struktur zarządzania środowiskiem — aktywizacja działań na rzecz zrównoważonego wykorzystania zasobów środowiska w różnych sektorach gospodarki — zwiększanie aktywności podmiotów gospodarczych na rzecz ochrony środowiska.	Zgodny
Monitoring środowiska.	<ul style="list-style-type: none"> - dobrze funkcjonujący pełny monitoring środowiska 		Zgodny

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Województwa Podlaskiego na lata 2011 - 2014 z perspektywą do roku 2018.
 Program ochrony środowiska dla powiatu hajnowskiego na lata 2012 – 2015

8.3.2. Cele wynikające ze Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego dla Województwa Podlaskiego do roku 2020

Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego dla Województwa Podlaskiego do roku 2020 to jeden z najważniejszych dokumentów przygotowywanych przez samorząd, który określa cele i priorytety polityki rozwoju, prowadzonej na terenie województwa. Sporządzona strategia jest zapisem świadomych wyborów społeczności lokalnej i pokazuje koncepcję rozwoju zaplanowaną na kilka kolejnych lat. Zorientowana jest na rozwiązanie kluczowych problemów z wykorzystaniem pojawiających się szans.

TABELA NR 16

Powiązanie celów ochrony środowiska określonych w Programie... ze Strategią Rozwoju Społeczno – Gospodarczego dla województwa Podlaskiego do roku 2020

Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego dla Województwa Podlaskiego do roku 2020			Program...		Określenie zgodności
Cele strategiczne	Cele operacyjne	Kierunki działania	Cele działań		
wzrost aktywności społecznej	poprawa jakości i ochrona środowiska	<p>1. Dobry stan i jakość wód:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opracowanie bilansów i programów zlewniowych, • porządkowanie gospodarki ściekowej, budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków i systemów kanalizacji, z uwzględnieniem terenów wrażliwych, zwłaszcza zlewni jezior oraz obszarów wód podziemnych bez izolacji, • budowa i modernizacja sieci wodnych oraz stacji uzdatniania wody, • zmniejszenie zanieczyszczeń obszarowych pochodzących z rolnictwa, • zwiększenie lesistości na obszarach wododziałowych i wysokich zagrożeń wód. <p>2. Poprawa jakości i ochrony powierzchni ziemi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • utworzenie regionalnych systemów gospodarki odpadami, • prawidłowe rolnicze użytkowanie gleby (nawożenie, hamowanie procesów erozji), zachęty do rozwoju rolnictwa ekologicznego, • racjonalne użytkowanie kopalin i rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych, • zalesianie gruntów. <p>3. Poprawa jakości i ochrona powietrza:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ograniczenie emisji zanieczyszczeń przemysłowych, 	Gospodarka wodna	<ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie dobrej jakości wody pitnej, - racjonalizacja gospodarowania zasobami wód, - poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych, - zwiększenie retencji w zlewniach oraz zapobieganie suszy i skutkom wezbrań powodziowych, - odtworzenie ciągłości ekologicznej i renaturalizacja rzek. 	Zgodny
			Gleby i ich zanieczyszczenia	<ul style="list-style-type: none"> - zagospodarowanie powierzchni ziemi zgodnie z zasadami zrównoważonego, - wskazanie obszarów zanieczyszczonych i ich rekultywacja. 	
			Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego	<ul style="list-style-type: none"> - wdrażanie i realizacja założeń Programów służących ochronie powietrza, - spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych 	
			Ochrona przyrody i krajobrazu	<ul style="list-style-type: none"> - pogłębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych powiatu, - wzmocnienie monitoringu wody przeznaczonej do spożycia, - zachowanie lub odtworzenie właściwej struktury i stanu ekosystemów, - ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej na obszarach wiejskich, - Zapobieganie konfliktom ekologicznym na obszarach chronionych. 	

	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczenie uciążliwości emisji do powietrza ze źródeł rozproszonych, • preferowanie ogrzewania przyjaznego środowisku, • wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii, w tym energii geotermalnej, • preferowanie transportu przyjaznego środowisku, • preferowanie technologii redukujących hałas, a także budowa obwodnic wokół terenów zurbanizowanych i ekranów dźwiękowych w strefach zabudowy. <p>4. Zachowanie walorów krajobrazowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podniesienie rangi ochronnej szczególnie obszarów Puszczy Boreckiej oraz Napiwodzko Ramuckiej, restytucja gatunków fauny i flory, renaturalizacja bagien, łąk i torfowisk, zalesienia i zadrzewienia, zapewnienie warunków dla wędrówek zwierząt. 	Ochrona przed hałasem	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców powiatu na ponadnormatywny hałas, - eliminacja narażenia mieszkańców na hałas.
		Odnawialne źródła energii	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii
		Promieniowanie elektromagnetyczne	<ul style="list-style-type: none"> - utrzymanie poziomów promieniowania elektromagnetycznego poniżej wartości dopuszczalnych
		Poważne awarie przemysłowe	<ul style="list-style-type: none"> - monitoring obszarów zagrożonych wystąpieniem poważnych awarii przemysłowych
		Eksploatacja surowców naturalnych	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalni
		Edukacja ekologiczna	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców zakresie ochrony powietrza i właściwej gospodarki odpadami, - oszczędność wody oraz jej ochrona jako wynik większej świadomości ekologicznej, - wzrost świadomości ekologicznej w obrębie pozostałych elementów środowiska
	monitoring środowiska	<p>rozbudowa systemu monitoringu na wszystkie komponenty środowiska naturalnego i wszystkie uciążliwe obiekty i zjawiska,</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ rozwój współpracy między monitorującymi jednostkami, ◆ utworzenie banku informacji o środowisku, ◆ utworzenie systemu ostrzegania i ratownictwa przed nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska. 	

Źródło Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego dla Województwa Podlaskiego do roku 2020, Program ochrony środowiska dla powiatu hajnowskiego na lata 2012 – 2015

8.3.3. Cele wynikające z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2007- 2013

Oś Priorytetowa V. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY OCHRONY ŚRODOWISKA

Cel główny Osi priorytetowej:

Zachowanie dziedzictwa środowiska naturalnego poprzez inwestycje infrastrukturalne zmniejszające negatywne skutki cywilizacji.

Cele szczegółowe osi priorytetowej:

- Poprawa jakości powietrza poprzez zmniejszenie ilości zanieczyszczeń.
- Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych.
- Minimalizowanie ilości wytwarzanych odpadów oraz wprowadzenie systemu ich odzyskiwania i unieszkodliwiania.
- Wzrost wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii.
- Poprawa stanu infrastruktury technicznej na obszarach słabiej rozwiniętych.

TABELA NR 17 Powiązanie celów ochrony środowiska określonych w Programie z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podlaskiego na lata 2007-2013

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2007 – 2013	Programu ochrony środowiska dla powiatu hajnowskiego na lata 2012 – 2015
<p>Oś Priorytetowa V. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY OCHRONY ŚRODOWISKA</p> <p>Cele szczegółowe osi priorytetowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poprawa jakości powietrza poprzez zmniejszenie ilości zanieczyszczeń. - Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych. - Minimalizowanie ilości wytwarzanych odpadów oraz wprowadzenie systemu ich odzyskiwania i unieszkodliwiania. - Wzrost wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii. 	<p>⇒ Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza atmosferycznego, <p>⇒ Gospodarka wodna:</p> <ul style="list-style-type: none"> — osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania. <p>⇒ Eksploatacja surowców naturalnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> — zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi, <p>⇒ Odnawialne źródła energii:</p> <ul style="list-style-type: none"> — ograniczenie zużycia energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii

Źródło: Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2007 – 2013, Program ochrony środowiska dla powiatu hajnowskiego na lata 2012 – 2015

Cele Programu ochrony środowiska dla powiatu hajnowskiego na lata 2012 – 2015 są zgodne z priorytetem zawartym w Regionalnym Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2007 – 2013.

8.3.4. Cele wynikające z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego

Cele zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego określają intencje polityki przestrzennej samorządu województwa na rzecz realizacji koncepcji jego zagospodarowania w horyzoncie długofalowym i operacyjnym.

Cel generalny zagospodarowania przestrzennego województwa to:

Kształtowanie przestrzeni województwa podlaskiego w kierunku wyrównywania dysproporcji w poziomie jego zagospodarowania w stosunku do rozwiniętych regionów kraju, zgodnie z wymogami integracji europejskiej, współpracy trans granicznej i obronności, w sposób generujący wzrost konkurencyjności, efektywności gospodarczej i poprawę warunków cywilizacyjnych życia mieszkańców, z wykorzystaniem walorów przyrodniczych, kulturowych i położenia.

TABELA NR 18 Powiązanie celów ochrony środowiska określonych w Programie... z celami zawartymi w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego	Program ochrony środowiska dla powiatu hajnowskiego na lata 2012 - 2015
Cele	Cele
<p>2.1.Kształtowanie zrównoważonych struktur przestrzennych, nawiązujących do europejskiego systemu gospodarki przestrzennej, służących integracji europejskiej oraz wzmocnieniu spójności i konkurencyjności województwa.</p> <p>a) gospodarowanie przestrzenią województwa w sposób zrównoważony i dostosowany do wymogów integracji i współpracy europejskiej</p> <p>b) tworzenie warunków przestrzennych do rozbudowy i modernizacji infrastruktury służącej wzmacnianiu konkurencyjności inwestycyjnej i turystycznej przestrzeni województwa oraz pozyskiwaniu europejskich środków pomocowych przedakcesyjnych i funduszy strukturalnych,</p> <p>2.2.Kształtowanie elastycznych struktur przestrzennych, tworzących warunki wzrostu, efektywności gospodarowania bez barier i ograniczeń, w tym: restrukturyzacji bazy ekonomicznej województwa, jej dywersyfikacji oraz racjonalnego wykorzystania zasobów przyrodniczych i kulturowych:</p> <p>a) tworzenie warunków przestrzennych do lokalizacji inwestycji produkcyjnych i usługowych, w tym atrakcyjnych ofert do racjonalnego zagospodarowania istniejącego majątku trwałego i terenów budowlanych,</p> <p>b) tworzenie warunków przestrzennych do rozbudowy „otoczenia biznesu”, w tym: przedsiębiorstw regionalnych oraz przedsiębiorstw i usług komercyjnych,</p>	<p>I Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wdrażanie i realizacja założeń Programów służących ochronie środowiska, <p>II Gospodarka wodna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie dobrej jakości wody pitnej, • racjonalizacja gospodarowania zasobami wód, • poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych, • zwiększenie retencji w zlewniach oraz zapobieganie suszy i skutkom wezbrań powodziowych, • odtworzenie ciągłości ekologicznej i renaturalizacja rzek. <p>III Ochrona przyrody i krajobrazu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pogłębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych powiatu, • wzmocnienie monitoringu wody przeznaczonej do spożycia, • zachowanie lub odtworzenie właściwej struktury i stanu

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego	Program ochrony środowiska dla powiatu hajnowskiego na lata 2012 – 2015
Cele	Cele
<p>c) tworzenie warunków przestrzennych do restrukturyzacji i rozwoju rolnictwa zdolnego sprostać standardom i konkurencji w Unii Europejskiej, a zwłaszcza do poprawy jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, standardu cywilizacyjnego wsi i zwiększenia zatrudnienia w sektorach pozarolniczych,</p> <p>d) kształtowanie zrównoważonych struktur przestrzennych sprzyjających rozwojowi turystyki, wypoczynku, lecznictwa uzdrowiskowego i ochrony zdrowia – warunkujących rozwój bazy ekonomicznej województwa i restrukturyzację rolnictwa</p> <p>2.3. Kształtowanie struktur przestrzennych osadnictwa, stwarzających warunki rozwoju regionalnej infrastruktury społecznej, zwłaszcza w ośrodkach o znaczeniu krajowym i regionalnym,</p> <p>2.4. Kształtowanie struktur przestrzennych tworzących warunki ekorozwoju z aktywną ochroną, wzbogacaniem i racjonalnym wykorzystaniem środowiska przyrodniczego,</p> <p>2.5. Kształtowanie struktur przestrzennych umożliwiających ochronę zróżnicowanego etnicznie krajobrazu kulturowego i obiektów zabytkowych przed zniszczeniem, degradacją i dewaloryzacją oraz ich racjonalne wykorzystanie do celów społecznych i gospodarczych, zgodnie z konwencjami i innymi porozumieniami międzynarodowymi.</p> <p>2.6. Tworzenie warunków przestrzennych do współpracy transgranicznej z Litwą, Białorusią i województwami sąsiadującymi,</p> <p>2.7. Kształtowanie struktur przestrzennych o walorach obronnych zapewniających :</p> <ul style="list-style-type: none"> • bezpieczeństwo i ochronę ludności i mienia, • niezawodność funkcjonowania w warunkach zagrożenia państwa i wojny, • wysoką odporność na skutki nadzwyczajnych zagrożeń środowiska i klęsk żywiołowych. 	<p>ekosystemów,</p> <ul style="list-style-type: none"> • ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej na obszarach wiejskich, • zapobieganie konfliktom ekologicznym na obszarach chronionych. <p>IV Ochrona przed hałasem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców powiatu na ponadnormatywny hałas, • eliminacja narażenia mieszkańców na hałas. <p>VII Poważne awarie przemysłowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • monitoring obszarów zagrożonych wystąpieniem poważnych awarii przemysłowych <p>VIII Eksploatacja surowców naturalnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalni <p>IX Gleby i ich zanieczyszczenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zagospodarowanie powierzchni ziemi zgodnie z zasadami zrównoważonego, • wskazanie obszarów zanieczyszczonych i ich rekultywacja <p>X Edukacja ekologiczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu hajnowskiego.

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego
Program ochrony środowiska dla powiatu hajnowskiego na lata 2012 – 2015

Cele Programu ochrony środowiska dla powiatu hajnowskiego na lata 2012 – 2015 są zgodne z celami założonymi w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego.

8.3.5. Cele wynikające z Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Podlaskiego na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2020.

Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Podlaskiego na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2020 przyjęto następujące cele:

ODPADY KOMUNALNE

Cele główne:

1. Utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB.
2. Zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymaganiami ochrony środowiska.
3. Gospodarowanie odpadami w województwie w oparciu o regionalne zakłady zagospodarowania odpadów (ZZO).
4. Zwiększenie ilości zbieranych selektywnie odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych.
5. Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.
6. Zmniejszenie ilości odpadów unieszkodliwianych przez składowanie.

Cele szczegółowe:

1. Objęcie zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych, w tym zbieraniem selektywnym 100% mieszkańców województwa do końca roku 2010.
2. Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji unieszkodliwianych przez składowanie. W stosunku do ilości tych odpadów wytwarzanych w województwie podlaskim w roku 1995 (128,2 tys. Mg), dopuszcza się do składowania następujące ilości odpadów ulegających biodegradacji:
 - w 2013 r. nie więcej niż 50%,
 - w 2020 r. nie więcej niż 35%.
3. Zmniejszenie masy składowanych odpadów do max. 85% ilości odpadów wytwarzanych w roku 2014.

Cele Programu ochrony środowiska dla powiatu hajnowskiego na lata 2012 – 2015 są zgodne z celami założonymi w Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Podlaskiego na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2020,

8.4. Cele wynikające z dokumentów istotnych z punktu widzenia ochrony środowiska na poziomie lokalnym

8.4.1. Cele ochrony środowiska określone w Planie gospodarki odpadami dla powiatu hajnowskiego na lata 2008 – 2011

Celem głównym planu gospodarki odpadami dla powiatu hajnowskiego wynikającym z KPGO 2010 i WPGO jest stworzenie systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju, w którym realizowane są zasadą:

- zapobiegania i minimalizacji ilości wytwarzanych odpadów,
- ograniczania właściwości niebezpiecznych,
- wykorzystania właściwości materiałowych i energetycznych odpadów.

Odpady komunalne

Priorytetowymi celami w gospodarce odpadami komunalnymi są:

- A. Wszyscy mieszkańcy powiatu zostaną objęci zorganizowanym systemem zbierania odpadów.
- B. Wszyscy mieszkańcy powiatu zostaną objęci zorganizowanym systemem selektywnego zbierania odpadów.
- C. Redukcja ilości odpadów ulegających biodegradacji, tak aby nie było składowanych:
 - W 2013 roku więcej niż 50 %,
 - W 2020 roku więcej niż 35 %masy tych odpadów wytworzonych w 1995 roku.
- D. Redukcja masy składowanych odpadów komunalnych do maksimum 85 % wytworzonych odpadów do końca 2014 roku.

Zbieranie odpadów

Główny cel to zapobieganie powstawaniu oraz minimalizacja wytwarzania odpadów na terenie powiatu hajnowskiego, aby to osiągnąć zostaną podjęte następujące kierunki działań:

- Prowadzenie intensywnej edukacji ekologicznej mieszkańców powiatu hajnowskiego w zakresie właściwego postępowania odpadami, zwrócenie uwagi przede wszystkim na przydomowe kompostownie,
- Opracowanie i kontrola nad realnymi wskaźnikami wytwarzania i morfologii odpadów wytwarzanych na terenach wiejskich i miejskich, które pozwolą na projektowanie rozwiązań w zakresie gospodarki odpadami zharmonizowanych z lokalnymi uwarunkowaniami,
- Intensyfikacja nadzoru nad podmiotami, które prowadzą działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów na terenie powiatu hajnowskiego.

Zgodnie z wytyczonymi celami w zakresie odzysku i recyklingu zalecane jest prowadzenie selektywnego zbierania i odbierania następujących frakcji odpadów komunalnych:

- papieru i tektury (w tym opakowań, gazet, czasopism, itd.),
- odpadów opakowaniowych ze szkła w podziale na szkło bezbarwne i kolorowe,
- tworzyw sztucznych i metali,
- zużytych baterii i akumulatorów,
- zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
- przeterminowanych leków,
- chemikaliów (farb, rozpuszczalników, olejów odpadowych, itd.),
- mebli i innych odpadów wielkogabarytowych,
- odpadów budowlano-remontowych,
- odpadów zielonych z ogrodów i parków.

Odzysk i unieszkodliwianie odpadów

Maksymalizacja odzysku wymaga:

- zapewnienia wymaganej przepustowości instalacji do przetworzenia selektywnie zebranych odpadów,
- monitorowanie zrealizowanych i planowanych inwestycji w gospodarce odpadami,
- stymulowanie rozwoju rynku surowców wtórnych i produktów,
- konsekwentne egzekwowanie obowiązków w zakresie odzysku i recyklingu,
- promowanie produktów, wytwarzanych z materiałów odpadowych poprzez działania promocyjne i edukacyjne,
- zachęcanie inwestorów publicznych i prywatnych do udziału w realizacji inwestycji strategicznych zgodnie z planami gospodarki odpadami,
- wspieranie i promocji badań nad technologiami odzysku i unieszkodliwiania odpadów. Jednym z zasadniczych kierunków działań jest intensywny wzrost zastosowania zarówno biologicznych, jak i termicznych metod przekształcania odpadów komunalnych.

Ograniczenie składowania odpadów ulegających biodegradacji związane jest z koniecznością budowy linii technologicznych do ich przetwarzania:

- biogazowni odpadów,
- kompostowni odpadów organicznych,
- zakładów termicznego przekształcania odpadów komunalnych.

Podstawowym założeniem funkcjonowania gospodarki odpadami komunalnymi w Polsce jest system rozwiązań regionalnych, w których są uwzględnione wszystkie niezbędne elementy tej gospodarki w danych warunkach lokalnych (np. z termicznym przekształcaniem). Istotnym jest, by planowane instalacje, w szczególności obiekty termicznego przekształcania odpadów, spełniały kryteria BAT, a stosowane technologie były sprawdzone poprzez wieloletnie i liczne doświadczenia.

Plan redukcji ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów

W myśl artykułu 16 ustawy o odpadach (Dz. U. z 2001 r. Nr 39, poz. 251) poziomy redukcji odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przeznaczonych do składowania powinny wynosić:

- ❖ W 2013 r. – 50 % wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzonej w 1995 roku,
- ❖ W 2020 r. – 35 % wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzonej w 1995 roku.

Wdrażanie systemowych i kompleksowych rozwiązań w gospodarce odpadami komunalnymi

Podstawą gospodarki odpadami komunalnymi są Zakłady Zagospodarowania Odpadów (ZZO) o przepustowości wystarczającej do przyjmowania i przetwarzania odpadów z obszaru zamieszkałego minimum przez 150 tys. mieszkańców, spełniające w zakresie technicznym kryteria BAT. ZZO winny zapewniać co najmniej następujący zakres usług:

- mechaniczno - biologiczne lub termiczne przekształcanie zmieszanych odpadów komunalnych i pozostałości z sortowni,
- składowanie przetworzonych odpadów komunalnych,
- przetwarzanie odpadów biodegradowalnych,

- sortowanie poszczególnych frakcji odpadów komunalnych zbieranych selektywnie (opcjonalnie),
- zakład demontażu odpadów wielkogabarytowych (opcjonalnie),
- zakład przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (opcjonalnie).

Metodą zagospodarowania zmieszanych odpadów komunalnych może być ich termiczne przekształcanie metodą konwencjonalną lub plazmową. Dopuszcza się unieszkodliwianie frakcji energetycznej, wyselekcjonowanej z odpadów poprzez współspalanie. Powiat hajnowski zgodnie z założeniami PGO dla Województwa Podlaskiego należy do jednego z sześciu rejonów - do Rejonu ZZO Dubiażyn – Hajnówka - Siemiatycze.

Odpady niebezpieczne

Kierunki działań

- selektywne zbieranie odpadów niebezpiecznych przez przedsiębiorców i instytucje, jak również rozwój istniejących systemów zbierania odpadów niebezpiecznych ze źródeł rozproszonych, z uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych wytwarzanych w gospodarstwach domowych
- minimalizacja ilości odpadów niebezpiecznych unieszkodliwianych za pomocą składowania,
- Intensyfikacja nadzoru w zakresie przestrzegania wymagań ochrony środowiska (w tym sprawozdawczości o ilości wytwarzanych odpadów) w szczególności wśród wytwórców odpadów niebezpiecznych,
- Nadzór nad sposobem postępowania z odpadami niebezpiecznymi,
- Popularyzacja prawidłowego postępowania z odpadami niebezpiecznymi, przez podejmowanie kampanii informacyjno- edukacyjnych, szkoleń i konkursów.

Odpady zawierające PCB

Przyjęte cele:

- wyeliminowanie PCB ze środowiska poprzez kontrolowane unieszkodliwianie/dekontaminację.
- uświadomienie mieszkańcom powiatu hajnowskiego i przedsiębiorcom działającym na tym terenie szkodliwości PCB , a także sposobów prawidłowego postępowania z odpadami zawierającymi PCB.
- zmotywowanie podmiotów gospodarczych do składania sprawozdawczości dotyczącej urządzeń z PCB.

Kierunki działań:

Osiągnięcie założonych celów w zakresie wycofywania z użytkowania urządzeń zawierających PCB z powiatu będzie wymagało:

- zachęty dla przedsiębiorców mające na celu przyspieszenie procesu usuwania z urządzeń PCB,
- dekontaminacja i unieszkodliwianie urządzeń zawierających PCB w kraju lub za granicą,
- nadzór nad sposobem postępowania z odpadami i urządzeniami zawierającymi PCB.

Oleje odpadowe

Przyjęte cele

- utrzymanie poziomu odzysku na poziomie co najmniej 50 %, a recyklingu rozumianego jako regeneracja na poziomie co najmniej 35 %,

- wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu w zakresie szkodliwości i prawidłowego postępowania z olejami odpadowymi,
- selektywny system zbierania olejów odpadowych.

Kierunki działań

Dla osiągnięcia założonych celów w zakresie gospodarowania olejami odpadowymi konieczna jest:

- rozbudowa systemu zbierania olejów odpadowych, także ze źródeł rozproszonych,
- nadzór nad sposobem postępowania z olejami odpadowymi, które powinny być w pierwszej kolejności poddawane odzyskowi przez regenerację, a gdy jest to niemożliwe należy poddać oleje odpadowe innym procesom odzysku.

Zużyte baterie i akumulatory

Priorytetowe cele w zakresie zużytych baterii i akumulatorów na terenie powiatu hajnowskiego to:

- ❖ rozwój systemu zbierania zużytych baterii i akumulatorów przenośnych aby osiągnąć poziomy zbierania:
 - 25 % masy wprowadzanych do obrotu przenośnych baterii i akumulatorów do 26 września 2012 roku,
 - 45% % masy wprowadzanych do obrotu przenośnych baterii i akumulatorów do 26 września 2016 roku,

Kierunki działań

- rozbudowa systemu zbierania zużytych baterii i akumulatorów,
- przeznaczenie środków finansowych pochodzących z opłat produktowych na zakup pojemników do selektywnego zbierania baterii i akumulatorów.

Odpady medyczne i weterynaryjne

Głównym celem na terenie powiatu hajnowskiego do roku 2018 będzie wzrost efektywności selektywnego zbierania odpadów medycznych i weterynaryjnych (w tym segregacji odpadów u źródeł powstawania), co spowoduje zmniejszenie ilości odpadów innych niż niebezpieczne w strumieniu odpadów niebezpiecznych

Kierunki działań

Osiągnięcie założonych celów w zakresie gospodarowania odpadami medycznymi i weterynaryjnymi wymaga realizacji następujących działań:

- rozbudowy systemu selektywnego zbierania przeterminowanych leków prowadzona w aptekach, przychodniach, szpitalach,
- prowadzenia akcji informacyjno- edukacyjnych w placówkach świadczących usługi medyczne i weterynaryjne, która ma na celu podniesienie świadomości wśród lekarzy o ciążyących na nich obowiązkach wynikających z obowiązującego prawodawstwa.

Pojazdy wycofane z eksploatacji

Priorytetowy cel odnośnie pojazdów wycofanych z eksploatacji to w pełni sprawny system zbierania i demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji i odzysk i recycling odpadów powstających z pojazdów wycofanych z eksploatacji na poziomach:

- od dnia 1 stycznia 2006 r. odpowiednio 75% i 70% dla pojazdów wyprodukowanych przed dniem 1 stycznia 1980 oraz 85% i 80% dla pozostałych pojazdów,
- od 1 stycznia 2015 r. odpowiednio 95% i 85%, niezależnie od daty produkcji pojazdu.

Kierunki działań

Nadzór nad podmiotami wprowadzającymi pojazdy, jak również punktami zbierania pojazdów w zakresie przestrzegania przepisów ustawy.

Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny

Przyjęte cele

Warunkiem koniecznym do wypełnienia zobowiązań członkowskich UE jest organizacja oraz rozbudowa systemu odzysku i unieszkodliwiania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Celem nadrzędnym jest całkowite wyeliminowanie składowania tych odpadów i osiągnięcie poziomu selektywnego zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych w wysokości 4 kg/mieszkańca/rok.

W związku z powyższym wyznacza się następujące cele cząstkowe w okresie do 2018 r.:

- dla zużytego sprzętu powstałego z wielkogabarytowych urządzeń gospodarstwa domowego:
 - poziomu odzysku w wysokości 80% masy zużytego sprzętu,
 - poziomu recyklingu części składowych, materiałów i substancji pochodzących ze zużytego sprzętu w wysokości 75% masy zużytego sprzętu;
- dla zużytego sprzętu powstałego ze sprzętu teleinformatycznego, telekomunikacyjnego i audiowizualnego:
 - poziomu odzysku w wysokości 75% masy zużytego sprzętu,
 - poziomu recyklingu części składowych, materiałów i substancji pochodzących ze zużytego sprzętu w wysokości 65% masy zużytego sprzętu;
- dla zużytego sprzętu powstałego z małogabarytowych urządzeń gospodarstwa domowego, sprzętu oświetleniowego, narzędzi elektrycznych i elektronicznych z wyjątkiem wielkogabarytowych, stacjonarnych narzędzi przemysłowych, zabawek, sprzętu rekreacyjnego i sportowego oraz przyrządów do nadzoru i kontroli:
 - poziomu odzysku w wysokości 70 % masy zużytego sprzętu,
 - poziomu recyklingu części składowych, materiałów i substancji pochodzących ze zużytego sprzętu w wysokości 50 % masy zużytego sprzętu;
- dla zużytych gazowych lamp wyładowczych - poziomu recyklingu części składowych, materiałów i substancji pochodzących ze zużytych lamp w wysokości 80% masy tych zużytych lamp.

Kierunki działań

Rozbudowa infrastruktury technicznej w zakresie zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego

Odpady zawierające azbest

Cel do osiągnięcia w okresie do roku 2018 to organizowania kampanii informacyjnej skierowanej do społeczeństwa mającej na celu uświadomienie zagrożeń zdrowotnych jakie niesie za sobą usuwanie wyrobów zawierających azbest prowadzone w sposób samodzielny. Kolejny cel to współpraca Powiatowego Wydziału Ochrony Środowiska z Powiatowym Inspektoratem Nadzoru Budowlanego oraz sukcesywne usuwanie wyrobów azbestowych z budynków stanowiących minie powiatu.

Cel na lata 2013-2022 - bezpieczne usunięcie ok. 65 % aktualnej ilości wyrobów zawierających azbest i unieszkodliwienie odpadów azbestowych.

Cele na lata 2023 - 2032 - bezpieczne usunięcie ok. 100 % aktualnej ilości wyrobów zawierających azbest i unieszkodliwienie odpadów azbestowych.

Przeterminowane pestycydy

Kwestie związane z gospodarką odpadami opakowaniowymi po środkach ochrony roślin reguluje ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz. U. Nr 63, poz. 638 z późn. zm.), która wprowadziła obowiązek odbierania, za pośrednictwem sprzedawców, przez importerów i producentów na własny koszt opakowań wielokrotnego użytku i odpadów opakowaniowych po tych substancjach. Powyższa ustawa powinna przyczynić się do zlikwidowania występującej w ubiegłych latach sytuacji, kiedy na składowiska odpadów komunalnych trafiały odpady opakowaniowe po środkach ochrony roślin.

Głównym celem jest rozbudowa systemu zbierania opakowań po środkach ochrony roślin.

Odpady pozostałe

Zużyte opony

W okresie do roku 2018 głównym celem będzie wzrost poziomu zbierania zużytych opon jak również rozwój systemu zagospodarowania tychże odpadów przy jednoczesnym osiągnięciu następujących poziomów odzysku i recyklingu zużytych opon:

TABELA NR 19 Roczne poziomy odzysku i recyklingu zużytych opon do roku 2018.

2010 r.		2018 r.	
% poziomu odzysku	% poziomu recyklingu	% poziomu odzysku	% poziomu recyklingu
85	15	100	20

Źródło: PGO powiatu hajnowskiego na lata 2008 – 2011.

Kierunki działań

Osiągnięcie założonych celów w zakresie gospodarowania zużytymi oponami, wymaga w pierwszej kolejności realizacji rozbudowy infrastruktury technicznej zbierania zużytych opon oraz kontroli postępowania ze zużytymi oponami, w szczególności podmiotów zajmujących się wymianą i naprawą opon.

Kierunki rozwiązania problemu zużytych opon:

- prowadzić nadzór nad sposobem postępowania ze zużytymi oponami w szczególności kontrolować podmioty zajmujące się naprawą i wymianą opon,
- rozbudować system zbierania opon,

Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej

Przyjęte cele

Cel główny w zakresie gospodarki odpadami z budowy i remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej na terenie powiatu to rozwój selektywnego zbierania tych odpadów w celu osiągnięcia w roku 2018 poziomu odzysku na poziomie 80 %. Celem będzie również minimalizowanie ilości odpadów budowlanych unieszkodliwianych poprzez składowanie.

Kierunki działań

Osiągnięcie założonych celów w zakresie gospodarowania odpadami z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej wymaga realizacji następujących działań:

- rozwój selektywnego zbierania tych odpadów,
- wzrost ilości odpadów podlegających przetworzeniu i odzyskowi,
- nadzór nad właściwym postępowaniem z tymi odpadami.

Komunalne osady ściekowe

Przyjęte cele

Priorytetowy cel w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi na terenie powiatu hajnowskiego to ograniczenie składowania osadów ściekowych na korzyść wzrostu ilości osadów wykorzystywanych w rolnictwie, przy jednoczesnym zachowaniu wymogów dotyczących bezpieczeństwa sanitarnego i chemicznego, a także zwiększenie ilości osadów unieszkodliwianych metodami termicznymi.

Kierunki działań

- redukcja ilości osadów ściekowych podlegających składowaniu poprzez budowę przydomowych oczyszczalni ścieków,
- nadzór nad jakością komunalnych osadów ściekowych stosowanych w rolnictwie

Odpady opakowaniowe

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. (Dz. U. 2007 r. Nr 109, poz. 752) w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i poużytkowych określa w/w poziomy w poszczególnych latach do roku 2014.

Plan gospodarki odpadami dla powiatu hajnowskiego na lata 2008 - 2011 zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2007 r. N. 39, poz. 251) jest zgodny z **polityką ekologiczną państwa, krajowym planem gospodarki odpadami oraz wojewódzkim planem gospodarki odpadami.**

Cele Programu ochrony środowiska dla powiatu hajnowskiego na lata 2012 – 2015 są zgodne z celami założonymi w Planie Gospodarki Odpadami dla Powiatu Hajnowskiego na lata 2008-2011.

8.4.2. Cele wynikające z Programu Usuwania Azbestu i Wyrobów Zawierających Azbest dla Powiatu Hajnowskiego na lata 2008-2032.

Nadrzędnym długoterminowym celem „Programu...” jest eliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców powiatu spowodowanych azbestem.

Kierunki działań

- spowodowanie oczyszczenia terytorium powiatu hajnowskiego z azbestu oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest,
- wyeliminowanie ewentualnych (poprzedzonych dokładniejszymi badaniami) negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców powiatu spowodowanych azbestem oraz ustalenie koniecznych do tego uwarunkowań,
- spowodowanie działań zmierzających do sukcesywnej likwidacji oddziaływania azbestu na środowisko i stworzenie warunków do spełnienia wymogów ochrony środowiska w określonym horyzoncie czasowym,
- stworzenie możliwości do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest stosowanych w Unii Europejskiej.

Cele Programu ochrony środowiska dla powiatu hajnowskiego na lata 2012 – 2015 są zgodne z celami założonymi w Programie Usuwania Azbestu i wyrobów Zawierających Azbest dla Powiatu Hajnowskiego na lata 2008-2032.

8.4.3. Cele wynikające z Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Hajnowskiego na lata 2008-2011.

„Program ochrony środowiska dla powiatu hajnowskiego na lata 2012 - 2015” jest aktualizacją i kontynuacją dotychczasowego „Programu ochrony środowiska dla powiatu hajnowskiego na lata 2008– 2011”.

Cele Programu ochrony środowiska dla powiatu hajnowskiego na lata 2012 – 2015 są zgodne z celami założonymi w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Hajnowskiego na lata 2008-2011.

8.4.4. Powiązanie projektowanego dokumentu z dokumentami szczebla niższego (dokumentami strategicznymi obowiązującymi na terenie gmin: Hajnówka-miasto, Kleszczele, Białowieża, Czeremcha, Czyże, Dubicze Cerkiewne, Hajnówka, Narew, Narewka)

Projekt „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Hajnowskiego na lata 2012- 2015” spójny jest z pozostałymi strategicznymi dokumentami szczebla niższego, do których należy zaliczyć:

- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Miejskiej Hajnówka na lata 2004-2013,
- Plan Gospodarki Odpadami dla Miasta Hajnówka na lata 2004 - 2014,
- Program ochrony środowiska Gminy Miejskiej Hajnówka na lata 2004- 2012,

- Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Miejskiej Hajnówka na lata 2007-2032,
- Plany zagospodarowania przestrzennego miasta Hajnówka,
- Strategia Rozwoju Gminy Kleszczele na lata 2000- 2015,
- Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Kleszczele na lata 2008-2032,
- Program Ochrony Środowiska dla gminy Kleszczele na lata 2004-2011,
- Plan gospodarki odpadami dla gminy Kleszczele na lata 2004 – 2015,
- Program Ochrony Środowiska dla gminy Białowieża do roku 2012,
- Lokalna Strategia Rozwiązywania problemów społecznych gminy Białowieża na lata 2005 – 2014,
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Czeremcha na lata 2005- 2013,
- Program Ochrony Środowiska Gminy Czeremcha na lata 2004 – 2011,
- Strategię Zrównoważonego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Czeremcha na lata 2000- 2015,
- Strategia Rozwoju Gminy Czyże na lata 2000- 2015,
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czyże,
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Czyże na lata 2004- 2012,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Czyże na lata 2009- 2012,
- Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Czyże na lata 2009 - 2012,
- Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Dubicze Cerkiewne na lata 2004 - 2015,
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Dubicze Cerkiewne na lata 2006- 2013,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dubicze Cerkiewne na lata 2004- 2011,
- Program usuwania wyrobów zawierających azbest Gminy Dubicze Cerkiewne na lata 2007-2032,
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Hajnówka na lata 2004- 2013,
- Strategię Zrównoważonego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Hajnówka na lata 2000- 2015,
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Hajnówka- 2008,
- Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Hajnówka na lata 2004 - 2011,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Hajnówka na lata 2004- 2011,
- Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terenie Gminy Hajnówka na lata 2007-2032,
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Narew na lata 2007- 2013,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Narew do roku 2012,
- Plan Gospodarki Odpadami Gminy Narew na lata 2004 - 2014,
- Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Narew na lata 2007-2032,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Narew,
- Strategia zrównoważonego rozwoju społeczno - gospodarczego Gminy Narewka w latach 2000-2015,
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Narewka na lata 2004- 2013,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Narewka,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Narewka do roku 2012,
- Plan Gospodarki Odpadami Gminy Narewka na lata 2004 - 2014,
- Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Narewka na lata 2007-2032.

Cele Programu ochrony środowiska dla powiatu hajnowskiego na lata 2012 – 2015 są zgodne z celami założonymi w wyżej wymienionych *Planami... i Programami...*

9 IDENTYFIKACJA I OCENA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO I ZABYTKI ZADAŃ UJĘTYCH W PROJEKCIE DOKUMENTU

Ocenie możliwych oddziaływań na środowisko poddano zadania inwestycyjne jak i nieinwestycyjne ujęte do realizacji w ramach poszczególnych celów *Programu...* Stopień i zakres oddziaływania zależą przede wszystkim od lokalizacji danego przedsięwzięcia, czy będzie ono realizowane na terenach zurbanizowanych, przekształconych antropogenicznie czy obszarach użytkowanych rolniczo lub też na obszarach cennych przyrodniczo i chronionych, gdzie negatywny zakres oddziaływania może być największy. Określenie zmian stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem w odniesieniu do zadań inwestycyjnych zaplanowanych w *Programie...* przy braku informacji o sposobie i dokładnych miejscach realizacji poszczególnych przedsięwzięć jest bardzo trudne. Biorąc jednak pod uwagę, że większość z zamierzeń inwestycyjnych przewidywanych do realizacji w ramach *Programu...* wymagać będzie przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych przyjęto, że na tym etapie wystarczające będzie omówienie typowych oddziaływań i ich potencjalnych skutków środowiskowych. W niektórych przypadkach oddziaływanie, w zależności od aspektu jaki się rozważa, może mieć jednocześnie negatywny lub pozytywny wpływ na dany element środowiska. Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe było generalne określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych zadań. Ponadto ocenę tą dokonano przede wszystkim pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji inwestycji, zakładając, że uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter przejściowy.

Poniżej przedstawiono matrycę oceniającą wpływ zagadnień na poszczególne elementy ochrony środowiska.

TABELA NR 20

Matryca wpływów zagadnień zawartych w „Programie ochrony środowiska dla powiatu hajnowskiego na lata 2012 – 2015” na poszczególne komponenty środowiska.

Cele działań	Oddziaływanie na:												
	Natura 2000	Obszary Krajobrazu Chronionego	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki
OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU (OP)													
Pogłębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych powiatu	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	poś. dł. st. +
Stworzenie instytucjonalnych i prawnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. skum. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. skum. st. +	poś. dł. skum. st. +	bezp. dł. st. +	0	poś. wt. ch. -	0	0	bezp. dł. st. +	0
Zachowanie lub odtworzenie właściwej struktury i stanu ekosystemów	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. skum. dł. st. +	poś. wt. dł. st. +	bezp. skum. dł. st. +	bezp. skum. dł. st. +	poś. wt. dł. st. +	poś. wt. dł. st. +	poś. wt. dł. st. +	poś. wt. dł. st. +	poś. wt. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej na obszarach wiejskich	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. skum. dł. st. +	poś. wt. dł. st. +	bezp. skum. dł. st. +	bezp. skum. dł. st. +	poś. wt. dł. st. +	poś. wt. dł. st. +	poś. wt. dł. st. +	poś. wt. dł. st. +	poś. wt. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0
Zapobieganie konfliktom ekologicznym na obszarach chronionych	bezp. skum. dł. st. +	bezp. skum. dł. st. +	bezp. skum. dł. st. +	poś. wt. dł. st. +	bezp. skum. dł. st. +	bezp. skum. dł. st. +	poś. wt. dł. st. +	poś. wt. dł. st. +	poś. wt. dł. st. +	poś. wt. dł. st. +	poś. wt. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0

Cele działań	Oddziaływanie na:												
	Natura 2000	Obszary Krajobrazu Chronionego	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki
GLEBY I ICH ZANIECZYSZCZENIA (GL)													
Zagospodarowanie powierzchni ziemi zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju	0	0	poś. wt. dł. st. +	poś. wt. dł. st. +	poś. wt. dł. st. +	poś. wt. dł. st. +	poś. wt. dł. st. +	0	bezp. skum. dł. st. +	bezp. skum. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0
Wskazanie obszarów zanieczyszczonych i ich rekultywacja	0	0	poś. wt. dł. st. +	poś. wt. dł. st. +	poś. wt. dł. st. +	poś. wt. dł. st. +	poś. wt. dł. st. +	0	bezp. skum. dł. st. +	bezp. skum. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0
EKSPLOATACJA SUROWCÓW NATURALNYCH (SN)													
Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalin	0	0	poś. wt. dł. st. +	poś. wt. dł. st. +	poś. wt. dł. st. +	poś. wt. dł. st. +	bezp. skum. dł. st. +	poś. wt. dł. st. +	bezp. skum. dł. st. +	poś. skum. dł. st. +	0	bezp. skum. dł. st. +	0
ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII (OZE)													
Zwiększenie wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0
GOSPODARKA WODNA (W)													
Zapewnienie dobrej jakości wody pitnej.	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0
Racjonalizacja gospodarowania zasobami wód	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0

Cele działań		Oddziaływanie na:												
		Natura 2000	Obszary Krajobrazu Chronionego	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki
		st. +	st. +	st. +	st. +	st. +	st. +	st. +		st. +	st. +		st. +	
Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych		poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0
Zwiększenie retencji w zlewniach oraz zapobieganie suszy i skutkom wezbrań powodziowych		poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. -	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. -	bezp. dł. st. -	0	bezp. dł. st. -	bezp. dł. st. +	0	bezp. dł. st. -	poś. dł. st. +
Odtworzenie ciągłości ekologicznej i renaturalizacja rzek.		bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0
ZANIECZYSZCZENIE POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO (PA)														
Wdrażanie i realizacja założeń Programów służących ochronie powietrza		poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +
Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych.		poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +
1	Termomodernizacja Zespołu Szkół z BJN w Hajnówce.	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +
2	Wymiana co w Liceum Ogólnokształcącym w Hajnówce.	poś. dł.	poś. dł.	poś. dł.	bezp. dł.	poś. dł.	poś. dł.	poś. dł.	bezp. dł.	poś. dł.	poś. dł.	bezp. dł.	poś. dł.	poś. dł.

Cele działań		Oddziaływanie na:												
		Natura 2000	Obszary Krajobrazu Chronionego	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki
		st. +	st. +	st. +	st. +	st. +	st. +	st. +	st. +	st. +	st. +	st. +	st. +	st. +
3	Termomodernizacja budynku, w którym mieści się m.in. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +
POWAŻNE AWARIE PRZEMYSŁOWE (PAP)														
	Monitoring obszarów zagrożonych wystąpieniem poważnych awarii przemysłowej	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +
OCHRONA PRZED HAŁASEM (H)														
	Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców powiatu na ponadnormatywny hałas	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	0	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
	Eliminacja narażenia mieszkańców na hałas	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	0	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
1	Przebudowa ulicy 11-go Listopada w Hajnówce (droga powiatowa nr 2326B)	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
2	Przebudowa ulicy Wrzosowej w Hajnówce (droga powiatowa nr 2323 B	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
3	Przebudowa ulic powiatowych na osiedlu Paszki w	poś.	poś.	bezp.	bezp.	bezp.	0	0	poś.	0	bezp.	0	0	0

Cele działań		Oddziaływanie na:												
		Natura 2000	Obszary Krajobrazu Chronionego	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki
	Hajnówce wraz z infrastruktura towarzyszącą (Targowa, Dolna, Prosta, Poddolna, Dziewiatowskiego) wraz z dokumentacją	dł. st. +	dł. st. +	dł. st. +	dł. st. +	dł. st. +			dł. st. +		dł. st. +			
4	Remont mostu na ul. Towarowej w Białowieży (dr. pow. Nr 1649 B)	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
5	Przebudowa przepustu na ul. Granicznej w Białowieży (dr. pow. 1649B)	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
6	Remont istniejącej nawierzchni drogi Nr 1651 B na odcinku dr. woj. -Budy	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
7	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1651B- Budy- Teremiski-Pogorzelce- Białowieża wraz z drogowymi obiektami inżynierskimi	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
8	Przebudowa ulicy Olgi Gabiec w Białowieży (dr. pow. Nr 1649 B) – wykonanie warstwy ścieralnej (w tym dokumentacja)	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
9	Remont istniejącej nawierzchni drogi Nr 1649 B na odcinku Podolany I	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
10	Przebudowa drogi powiatowej nr 1649 B st. kol. Białowieża -Podolany –Zastawa (w tym dokumentacja)	poś. dł. +	poś. dł. +	bezp. dł. +	bezp. dł. +	bezp. dł. +	0	0	poś. dł. +	0	bezp. dł. +	0	0	0

Cele działań		Oddziaływanie na:												
		Natura 2000	Obszary Krajobrazu Chronionego	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki
		st. +	st. +	st. +	st. +	st. +			st. +		st. +			
11	Projekt p.n. Integracja sieci drogowej obszaru przygranicznego - Przebudowa drogi powiatowej Nr 1774 B Miedwieżyki – dr. kr. Nr 66	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
12	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1652B Orzeszkowo- Piaski- Wojnówka- Opaka- Wólka Terechowska wraz dokumentacją projektową	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
13	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1769B Zubacze- dr. kr. Nr 66- Czeremcha (wykonanie poszerzenia jezdni)	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
14	Przebudowa chodników na ulicy Fabrycznej w Czeremsze w ciągu drogi powiatowej Nr 1769 B	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
15	Przebudowa chodników na ulicy 1 Maja, Lipowej (w tym opracowanie dokumentacji)	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
16	Remont drogi powiatowej Nr 1602 B Zbucz – Morze o długości ok. 1,008 km	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
17	Przebudowa drogi powiatowej nr 1617 B Łuszcz - Lady (w tym podział i wykup działek)	poś. dł. st.	poś. dł. st.	bezp. dł. st.	bezp. dł. st.	bezp. dł. st.	0	0	poś. dł. st.	0	bezp. dł. st.	0	0	0

Cele działań		Oddziaływanie na:												
		Natura 2000	Obszary Krajobrazu Chronionego	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki
		+	+	+	+	+			+		+			
18	Przebudowa drogi powiatowej nr 1622B Kotówka- Trywieża-Kuraszewo	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
19	Przebudowa drogi powiatowej nr 1614 B Kotówka- Trywieża-Kuraszewo	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
20	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1613 B dr.Nr 1603 B - Miękisze – Sapowo- Klejniki	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
21	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1604 B dr. Nr 1603 B - Gorodczyno	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
22	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1601 B Bielsk Podlaski – Klejniki – Tyniewiczze Duże	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
23	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1621B Kuraszewo- Nowokornino	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
24	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1666 B Istok-Witowo - Długi Bród (w tym dokumentacja)	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0

Cele działań		Oddziaływanie na:												
		Natura 2000	Obszary Krajobrazu Chronionego	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki
25	Przebudowa ulicy Głównej, ul. Parkowej i ul. Leśnej wraz z chodnikami w Dubiczach Cerkiewnych (dr. pow. Nr 1654B i 1675B)	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
26	Przebudowa drogi powiatowej nr 1667B Witowo – Piaski (w tym dokumentacja)	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
27	Przebudowa drogi powiatowej nr 1676B Rutka – Grabowiec	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
28	Przebudowa drogi powiatowej nr 1675 B Dubicze Cerkiewne – dr. Nr 1655 B	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
29	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1668 B Wojnówka – Górny Gród	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
30	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1619B Dubicze Os. – Jagodniki (w tym dokumentacja)	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
31	Budowa chodników we wsi Nowoberezowo dr. Nr 1619B (w tym dokumentacja)	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
32	Remont przepustu na dr. pow. Nr 1673B do wsi Chytra	poś.	poś.	bezp.	bezp.	bezp.	0	0	poś.	0	bezp.	0	0	0

Cele działań		Oddziaływanie na:												
		Natura 2000	Obszary Krajobrazu Chronionego	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki
		dł. st. +	dł. st. +	dł. st. +	dł. st. +	dł. st. +			dł. st. +		dł. st. +			
33	Przebudowa mostu w Trywieży na dr. pow. Nr 1619 B	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
34	Przebudowa drogi powiatowej nr 1622B Kotówka- Trywieża-Kuraszewo	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
35	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1621B Kuraszewo- Nowokornino	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
36	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1619B Dubicze Os. – Jagodniki (w tym dokumentacja)	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
37	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1625 B dr. Nr 685- Grodzisko-Kotówka	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
38	Przebudowa drogi powiatowej nr 1626 B Kotłówka – dr. Nr 1625 B	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
39	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1919 B Łosinka – Dubicze Osoczne – dr. Nr 685	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0

Cele działań		Oddziaływanie na:												
		Natura 2000	Obszary Krajobrazu Chronionego	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki
		st. +	st. +	st. +	st. +	st. +			st. +		st. +			
40	Remont przepustu na dr. pow. Nr 1619B do wsi Dubicze Osoczne	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
41	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1743 Piotrowszczyzna – Gruzka – dr. woj. nr 693 (w tym dokumentacja)	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
42	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1777 B Kleszczele-Dobrowoda	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
43	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1744 B dr. Nr 1742 B-Pogreby	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
44	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1742 B dr. Nr 1740 B - Kleszczele	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
45	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1652 B Poryjewo - Czeremcha	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
46	Przebudowa drogi powiatowej nr 1777B we wsi Dobrowoda	poś. dł. st.	poś. dł. st.	bezp. dł. st.	bezp. dł. st.	bezp. dł. st.	0	0	poś. dł. st.	0	bezp. dł. st.	0	0	0

Cele działań		Oddziaływanie na:												
		Natura 2000	Obszary Krajobrazu Chronionego	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki
		+	+	+	+	+			+		+			
47	Przebudowa ul. Boćkowskiej w Kleszczelach dr. pow. Nr 1747B (w tym dokumentacja)	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
48	Remont przepustu w Policznej (dr. pow. Nr 1775B)	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
49	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1744 B dr. Nr 1742 B - Pogreby	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
50	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1747 B Kleszczele - Wólka	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
51	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1481B Trześcianka - Puchły	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
52	Remont istniejącej nawierzchni drogi powiatowej Nr 1630 B we wsi Rohozy	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
53	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1630B Białki - Ogrodniki - Iwanki	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0

Cele działań		Oddziaływanie na:												
		Natura 2000	Obszary Krajobrazu Chronionego	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki
54	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1601B na odc. Tyniewicze – Narew (w tym dokumentacja)	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
55	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1627B Tyniewicze – Łopuchówka (w tym dokumentacja)	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
56	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1626B Kotłówka – Koweła – Rzepiska (w tym dokumentacja)	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
57	Opracowanie dokumentacji na przebudowę drogi powiatowej Nr 1620B Tyniewicze – Kamień – Kuraszewo – Kojły – Nowoberezowo	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
58	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1640B Krzywiec – Bernadzki Most – Narewka (w tym dokumentacja)	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
59	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1560 B Żywkowo - Białki	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
60	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1604 B dr. Nr 1603 B - Gorodczyno	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
61	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1605 B dr. Nr 1604 B-	poś.	poś.	bezp.	bezp.	bezp.	0	0	poś.	0	bezp.	0	0	0

Cele działań		Oddziaływanie na:												
		Natura 2000	Obszary Krajobrazu Chronionego	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki
	Lachy	dł. st. +	dł. st. +	dł. st. +	dł. st. +	dł. st. +			dł. st. +		dł. st. +			
62	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1625 B dr. nr 685 – Grodzisko-Kotówka	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
63	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1628 B Łosinka- dr. Nr 1634 B	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
64	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1631 B Trześcianka- dr. Nr 1629 B	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
65	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1633 B Hoźna- Potoka	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
66	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1478 B Sieški - Soce	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
67	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1601 B Tyniewiczze Duże - Narew	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
68	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1480B Dawidowicze – Soce – Trześcianka (w tym dokumentacja)	poś. dł. +	poś. dł. +	bezp. dł. +	bezp. dł. +	bezp. dł. +	0	0	poś. dł. +	0	bezp. dł. +	0	0	0

Cele działań		Oddziaływanie na:												
		Natura 2000	Obszary Krajobrazu Chronionego	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki
		st. +	st. +	st. +	st. +	st. +			st. +		st. +			
69	Remont przepustu w Zabrodach (dr. pow. Nr 1646B) w tym dokumentacja	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
70	Przebudowa ciągu drogi powiatowej Nr 1638B Lewkowo Nowe – Lewkowo Stare – Kapitańszczyzna oraz budowa chodników (w tym dokumentacja)	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
71	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1636B Podlewkowie – Minkówka – Zabłotczyzna	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
72	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1645 B Leśna - Olchówka	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
73	Remont istniejącej nawierzchni drogi powiatowej nr 1561 B Narewka – Mikłaszewo – Leśna	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
74	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1642 B droga przez wieś Skupowo	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
75	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1641B dr. Nr 687 – st. Kolejowa - Gnilec	poś. dł. st.	poś. dł. st.	bezp. dł. st.	bezp. dł. st.	bezp. dł. st.	0	0	poś. dł. st.	0	bezp. dł. st.	0	0	0

Cele działań		Oddziaływanie na:												
		Natura 2000	Obszary Krajobrazu Chronionego	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki
		+	+	+	+	+			+		+			
76	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1637B dr. Nr 1635B - Michnówka	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
77	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1640B Krzywiec-Bernadzki Most-Narewka (w tym dokumentacja)	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	bezp. dł. st. +	0	0	poś. dł. st. +	0	bezp. dł. st. +	0	0	0
PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE (PEM)														
	Utrzymanie poziomów promieniowania elektromagnetycznego poniżej wartości dopuszczalnych.	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	0	wt. dł. st. +	0	0	0	0	0	0	0	0	0
EDUKACJA EKOLOGICZNA (EE)														
	Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców zakresie ochrony powietrza i właściwej gospodarki odpadami	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +
	Oszczędność wody oraz jej ochrona jako wynik większej świadomości ekologicznej	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +
	Wzrost świadomości ekologicznej w obrębie pozostałych elementów środowiska	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +	poś. dł. st. +

Skróty użyte w tabeli: – *bezp.* – oddziaływanie bezpośrednie, – *poś.* – oddziaływanie pośrednie, – *wt.* – oddziaływanie wtórne, – *skum.* – oddziaływanie skumulowane, – *kr.* – oddziaływanie krótkookresowe (przyjęto do 4 lat), – *śr.* – oddziaływanie średnioterminowe (przyjęto 4-8 lat), – *dł.* – oddziaływanie długookresowe (przyjęto ponad 8 lat), – *ch.* – oddziaływanie chwilowe, – *st.* – oddziaływanie stałe, – *+* – oddziaływanie pozytywne, – *-* – oddziaływanie negatywne, – *0* – brak oddziaływania ewentualnie śladowe oddziaływanie.

Źródło: Program ochrony środowiska dla powiatu hajnowskiego na lata 2012 – 2015

Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach *Programu...* mają na celu poprawę stanu środowiska na terenie powiatu i nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na siedliska przyrodnicze i gatunki wymienione w SDF-ach dla Obszarów Natura 2000. Realizacja projektowanego dokumentu nie będzie naruszała zakazów ustanowionych dla obszarów chronionego krajobrazu (występujących na terenie objętym projektem programu).

10 ŚRODKI ZAPOBIEGAJĄCE, OGRANICZAJĄCE LUB ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGELNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY ORAZ INTEGRALNOŚĆ OBSZARU NATURA 2000

Patrząc przez pryzmat celu w jakim jest opracowywany i realizowany program ochrony środowiska, należy uznać, że środkami zapobiegającymi negatywnemu oddziaływaniu na środowisko są w istocie rzeczy rozwiązania zaproponowane w aktualizacji tego dokumentu. Niemniej należy pamiętać, iż w wyniku realizacji zapisu dokumentu mogą powstać negatywne oddziaływania, o których mowa była w poprzednim rozdziale.

Adekwatnie do wskazanych negatywnych oddziaływań, przewiduje się przede wszystkim następujące środki zapobiegające oraz ograniczające negatywne oddziaływanie na środowisko:

- zapewnienie wysokiego poziomu przebiegu procedur oceny oddziaływania na środowisko dla poszczególnych przedsięwzięć stanowiących praktyczny wymiar realizacji POŚ; w proces ten powinni być zaangażowani nie tylko projektanci i przedstawiciele administracji samorządowej, ale i służby ochrony przyrody, środowisko naukowe i organizacje społeczne,
- ścisły nadzór merytoryczny nad prawidłową realizacją POŚ oraz miarodajny monitoring stanu środowiska, analiza wyników monitoringu oraz podejmowanie działań adekwatnych do otrzymanych wyników,
- minimalizowanie oddziaływań środowiskowych powodowanych przez instalacje unieszkodliwiania odpadów (składowiska) oraz stała kontrola oddziaływań środowiskowych ww. instalacji,
- zapewnienie zgodności wydawanych decyzji administracyjnych z POŚ oraz zasadami ochrony środowiska – m.in. poprzez włączanie się do postępowań administracyjnych różnych kompetentnych podmiotów na prawach strony (m. in. służb administracji),
- ścisła egzekucja zapisów określonych w decyzjach administracyjnych oraz w przepisach prawnych,
- konsolidacja informacji o stanie i ochronie środowiska (obecnie są one w posiadaniu różnych podmiotów – Urząd Wojewódzki, WIOŚ, Urząd Marszałkowski, Starostwo Powiatowe, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny, i inne),
- podejmowanie działań rekomendowanych w POŚ oraz prowadzenie procesów w taki sposób, by finalny produkt procesów spełniał rekomendowane przez POŚ wymagania,
- promowanie nowoczesnych rozwiązań technicznych w ochronie środowiska, uwzględniających wymogi najlepszej dostępnej techniki oraz zasad dobrej praktyki i rzetelnej wiedzy technicznej i naukowej,
- cykl działań edukacyjnych dla społeczeństwa;
- wzmocnienie (finansowe, merytoryczne, sprzętowe, kadrowe) funkcji kontrolnej służb ochrony środowiska.

Realizacja założeń zawartych w projekcie *Programu...* dla powiatu hajnowskiego nie przewiduje skutków czy oddziaływań środowiskowych wymagających przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej, w związku z czym nie przewiduje się podjęcia działań kompensacyjnych, choć nie można wykluczyć że szczegółowy raport oddziaływania na środowisko którejś z planowanych inwestycji wymusi podjęcie takich działań.

Do przedsięwzięć realizowanych w ramach POŚ, które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko należą przede wszystkim na etapie budowy inwestycje w zakresie infrastruktury komunalnej tj. modernizacji drogi powiatowe, gminne.

Inwestycje, które na obecnym etapie można uznać za wymagające lub mogące wymagać raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko (według rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. z 2004 r. Nr 257, poz. 2573 ze zm.) zestawiono w poniższej tabeli. Należy zaznaczyć, że jest to jedynie wstępna, bardzo ogólna kwalifikacja przedsięwzięć do procedury oceny oddziaływania na środowisko, natomiast szczegółowe kwalifikowanie należy prowadzić na etapie projektowania i realizacji przedsięwzięć.

TABELA NR 21 Inwestycje, które na obecnym etapie można uznać za wymagające lub mogące wymagać raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko (według rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. z 2004 r. Nr 257, poz. 2573 ze zm.).

Nazwa Inwestycji	Potencjalny negatywny wpływ na etapie realizacji inwestycji	Potencjalny negatywny wpływ na etapie użytkowania
Prowadzenie bieżących remontów dróg na terenie powiatu	<ul style="list-style-type: none">• naruszenia powierzchni ziemi,• wytwarzanie odpadów budowlanych oraz powstawanie nieużytecznych w danym miejscu mas ziemnych,• emisja spalin i hałasu z maszyn budowlanych.	brak

Źródło: rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. z 2004 r. Nr 257, poz. 2573 ze zm.).

Negatywne oddziaływanie ww. inwestycji na środowisko można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez odpowiedni dobór rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych, ponieważ skala (a zwłaszcza percepcja) wywoływanych przez nie oddziaływań środowiskowych zależy będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań i zastosowanych rozwiązań ograniczających negatywny wpływ na środowisko. Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jak i w fazie eksploatacji inwestycji, także pozwoli istotnie ograniczyć te oddziaływania.

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu, wegetacji, okresów lęgowych, itp.,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m. in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji, tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt. Niemniej na obecnym etapie nie przewiduje się zaistnienia szkód w środowisku wywołanych realizacją *Programu...*, które wymagałyby kompensacji.

Przy realizacji poszczególnych rozwiązań należy szczegółowo przebadać już konkretne przedsięwzięcia pod kątem ich oddziaływania na środowisko. W wyniku tej analizy koniecznym może okazać się podjęcie odpowiednich działań zapobiegawczych bądź nawet kompensacyjnych, np.:

- translokacje populacji gatunków podlegających ochronie prawnej i zagrożonych w siedliska zastępcze, jeśli nie istnieje racjonalny sposób na ich zachowanie *in situ*,
- wykupywanie gruntów przeznaczonych dla realizacji celów ochrony przyrody jako rekompensaty za spowodowane straty w środowisku przyrodniczym,
- stosowanie nasadzeń kompensacyjnych w przypadku konieczności likwidacji fragmentów zakrzewień lub zadrzewień w dolinach rzecznych,
- budowa niewielkich zbiorników w dolinach rzecznych jako imitacji starorzeczy (w przypadku konieczności likwidacji naturalnych starorzeczy w związku z budową obwodnic, obwałowań, czy innych prac hydrotechnicznych),
- przeznaczanie jak największej powierzchni rekultywowanych wyrobisk czy innych terenów pod naturalną sukcesję, w umownym „ekologicznym” kierunku rekultywacji.

10.1. Cele, przedmiot ochrony integralność obszaru Natura 2000

Z uwagi na położenie niektórych projektowanych funkcji w znacznych odległościach (kilku km) od obszaru Natura 2000, nie przewiduje się negatywnego wpływu na cele, przedmiot ochrony i jego integralność. Projektowane funkcje i ich oddziaływanie poprzez brak powiązań nie będą ingerować w funkcjonowanie występujących w jego obrębie siedlisk chronionej ornitofauny.

Wyposażenie projektowanych terenów w kanalizację oraz oczyszczanie ścieków czy modernizacje dróg przyczyni się do realizacji ważnych z punktu widzenia potencjalnych obszarów specjalnej ochrony ptaków zadań, jakimi jest ograniczenie eutrofizacji wód oraz właściwe zagospodarowanie ścieków, a także zmniejszenie uciążliwości hałasu i niskiej emisji z zanieczyszczeń komunikacyjnych.

Na podstawie przeprowadzonej analizy i oceny oraz przy założeniu zastosowania działań minimalizujących potencjalny negatywny wpływ można stwierdzić, iż ustalenia rozpatrywanego projektu *Programu...* nie będą powodować negatywnych skutków dla obszarów Europejskiej Sieci Natura 2000. Nie spowodują oddziaływań zagrażających siedliskom flory i fauny chronionej skutkujących, wymieraniem gatunków lub spadkiem liczebności populacji.

Realizacja projektowanych funkcji nie spowoduje zagrożeń i utraty przypisanych obszarom Natura 2000 funkcji ochronnych.

Przewiduje się, iż oddziaływanie realizacji projektu *Programu...* na przedmiotowe obszary Natura 2000 będzie miało w przewadze charakter neutralny, nie powinno spowodować oddziaływań skumulowanych, ponadlokalnych, ani wtórnych, zagrażających gatunkom i siedliskom chronionym.

11 ANALIZA ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAPROPONOWANYCH W PROGRAMIE...

Zadania przewidziane do realizacji w ramach *Programu...* będą miały pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma środowiskowego uzasadnienia. Ponadto brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań.

Skutki środowiskowe podejmowanych działań silnie zależą od chłonności lokalnego środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych. W związku z tym podczas budowy infrastruktury transportowej, ciepłowniczej, wodno - kanalizacyjnej należy rozważać warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko. Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozważać: warianty lokalizacji, warianty konstrukcyjne i technologiczne, warianty organizacyjne czy wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”. Wariant „0” nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może także powodować konsekwencje negatywne dla środowiska.

Warunkiem prawidłowego funkcjonowania zaproponowanych w *Programie...* założeń jest zachowanie określonych terminów realizacji przyjętych zadań, dostępność środków finansowych i brak protestów mieszkańców. W związku z tym, iż bardzo często inwestycje w początkowej fazie (np. podczas budowy) wydają się być inwestycjami degradującymi środowisko, należy wówczas szczególnie nacisk położyć na rozwinięcie szeroko pojętej edukacji mieszkańców w tym zakresie.

12 WYKAZ MATERIAŁÓW ŹRÓDŁOWYCH

1. Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016,
2. Program oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009 – 2032,
3. Raport o Stanie Środowiska Województwa Podlaskiego w latach 2009- 2010,
4. Krajowy Program Zwiększania Lesistości,
5. Narodowa Strategia Gospodarowania Wodami 2030,
6. Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia dla Polski na lata 2007 – 2013,
7. Krajowy Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych 2009,
8. Programu Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2011 – 2014 z perspektywą do roku 2018,
9. Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego 2011-2014,
10. Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego dla Województwa Podlaskiego do roku 2020,
11. Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego 2007 – 2013,
12. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego,
13. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Podlaskiego na lata 2009- 2012 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2020,
14. Dziennik Urzędowy Województwa Podlaskiego Nr 54 z dnia 8 marca 2005r.,
15. SDF-ach dla Specjalnych Obszarów Ochrony: Ostoja w Dolinie Górnej Narwi (PLH 200010), Puszcza Białowiecka (PLC 200004), Jelonka (PLH 200019), Obszarów Specjalnej Ochrony: Puszcza Białowiecka (PLC 200004), Dolina Górnego Nurca (PLB 200004), Dolina Górnej Narwi (PLB 200007)
16. Plan gospodarki odpadami dla powiatu hajnowskiego na lata 2008 – 2011,
17. Program ochrony środowiska dla powiatu hajnowskiego na lata 2012 – 2015.
18. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Miejskiej Hajnówka na lata 2004-2013,
19. Plan Gospodarki Odpadami dla Miasta Hajnówka na lata 2004 - 2014,
20. Program ochrony środowiska Gminy Miejskiej Hajnówka na lata 2004- 2012,
21. Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Miejskiej Hajnówka na lata 2007-2032,
22. Strategia Rozwoju Gminy Kleszczele na lata 2000- 2015,
23. Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Kleszczele na lata 2008- 2032,
24. Program Ochrony Środowiska dla gminy Kleszczele na lata 2004-2011,
25. Plan gospodarki odpadami dla gminy Kleszczele na lata 2004 – 2015,
26. Program Ochrony Środowiska dla gminy Białowieża do roku 2012,
27. Lokalna Strategia Rozwiązywania problemów społecznych gminy Białowieża na lata 2005 – 2014,
28. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Czeremcha na lata 2005- 2013,
29. Program Ochrony Środowiska Gminy Czeremcha na lata 2004 – 2011,
30. Strategię Zrównoważonego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Czeremcha na lata 2000- 2015,
31. Strategia Rozwoju Gminy Czyże na lata 2000- 2015,
32. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czyże,
33. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Czyże na lata 2004- 2012,
34. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Czyże na lata 2009- 2012,
35. Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Czyże na lata 2009 - 2012,
36. Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Dubicze Cerkiewne na lata 2004 - 2015,
37. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Dubicze Cerkiewne na lata 2006- 2013,
38. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dubicze Cerkiewne na lata 2004- 2011,

39. Program usuwania wyrobów zawierających azbest Gminy Dubicze Cerkiewne na lata 2007-2032,
40. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Hajnówka na lata 2004- 2013,
41. Strategię Zrównoważonego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Hajnówka na lata 2000- 2015,
42. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Hajnówka- 2008,
43. Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Hajnówka na lata 2004 - 2011,
44. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Hajnówka na lata 2004- 2011,
45. Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terenie Gminy Hajnówka na lata 2007-2032,
46. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Narew na lata 2007- 2013,
47. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Narew do roku 2012,
48. Plan Gospodarki Odpadami Gminy Narew na lata 2004 - 2014,
49. Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Narew na lata 2007-2032,
50. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Narew,
51. Strategia zrównoważonego rozwoju społeczno - gospodarczego Gminy Narewka w latach 2000-2015,
52. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Narewka na lata 2004- 2013,
53. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Narewka,
54. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Narewka do roku 2012,
55. Plan Gospodarki Odpadami Gminy Narewka na lata 2004 - 2014,
56. Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Narewka na lata 2007-2032.

13 SPIS TABEL

TABELA NR 1	WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.	8
TABELA NR 2	KLASYFIKACJA JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD (JCW) RZEK WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO ZA 2010 ROK (STAN NA 31.06.2011R.).....	17
TABELA NR 3	KLASYFIKACJA ELEMENTÓW FIZYKOCHEMICZNYCH STANU WÓD PODZIEMNYCH W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM W 2010R. WG BADAŃ PIG.	19
TABELA NR 4	WIELKOŚĆ EMISJI W STREFIE HAJNOWSKIEJ WOJ. PODLASKIEGO [MG/ROK].	21
TABELA NR 5	WYNIKOWE KLASY STREF DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ, UZYSKANE W OCENIE ROCZNEJ DOKONANEJ Z UWZGLĘDNIENIEM KRYTERIÓW USTANOWIONYCH W CELU OCHRONY ZDROWIA.	21
TABELA NR 6	ZESTAWIENIE CZYNNYCH SKŁADOWISK ODPADÓW INNYCH NIŻ NIEBEZPIECZNE I OBOJĘTNE- STAN NA DZIEŃ 31.12.2010R.	26
TABELA NR 7	ZBIORCZE ZESTAWIENIE POWIERZCHNI LASÓW I LESISTOŚCI [HA].	28
TABELA NR 8	GMINY I POWIERZCHNIE O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONE.	30
TABELA NR 9	ODDZIAŁYWANIE NA WARTOŚCI PRZYRODNICZE FORM OCHRONY PRZYRODY.....	41
TABELA NR 10	IŁOŚĆ I RODZAJE ODPADÓW KOMUNALNYCH ZEBRANYCH I ZAGOSPODAROWANYCH NA TERENIE POWIATU W LATACH 2009-2010.	49
TABELA NR 11	POWIĄZANIE CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA OKREŚLONE W PROGRAMIE... Z VI WSPÓLNOTOWYM PROGRAMEM DZIAŁAŃ W ZAKRESIE ŚRODOWISKA NATURALNEGO.....	53
TABELA NR 12	POWIĄZANIE CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA OKREŚLONYCH W PROGRAMIE... Z POLITYKĄ EKOLOGICZNĄ PAŃSTWA NA LATA 2009 – 2012 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2016	58
TABELA NR 13	POWIĄZANIE CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA OKREŚLONYCH W PROGRAMIE... Z NARODOWĄ STRATEGIĄ GOSPODAROWANIA WODAMI 2030 (Z UWZGLĘDNIENIEM ETAPU 2015).....	62
TABELA NR 14	POWIĄZANIE CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA OKREŚLONYCH W PROGRAMIE... Z CELAMI STRATEGICZNYCH RAM ODNIESIENIA DLA POLSKI 2007-2013.....	66
TABELA NR 15	POWIĄZANIE CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA OKREŚLONYCH W PROGRAMIE... Z PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO NA LATA 2011 - 2014 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2018.	69
TABELA NR 16	POWIĄZANIE CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA OKREŚLONYCH W PROGRAMIE... ZE STRATEGIĄ ROZWOJU SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO DLA WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO DO ROKU 2020.....	74
TABELA NR 17	POWIĄZANIE CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA OKREŚLONYCH W PROGRAMIE Z REGIONALNYM PROGRAMEM OPERACYJNYM WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO NA LATA 2007-2013	76
TABELA NR 18	POWIĄZANIE CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA OKREŚLONYCH W PROGRAMIE... Z CELAMI ZAWARTYMI W PLANIE ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO.	77
TABELA NR 19	ROCZNE POZIOMY ODZYSKU I RECYCLINGU ZUŻYTYCH OPON DO ROKU 2018.....	85
TABELA NR 20	MATRYCA WPŁYWÓW ZAGADNIENI ZAWARTYCH W „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU HAJNOWSKIEGO NA LATA 2012 – 2015” NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA.	90
TABELA NR 21	INWESTYCJE, KTÓRE NA OBECNYM ETAPIE MOŻNA UZNAĆ ZA WYMAGAJĄCE LUB MOGĄCE WYMAGAĆ RAPORTU O ODDZIAŁYWANIU PRZEDSIĘWZIĘCIA NA ŚRODOWISKO (WEDŁUG ROZPORZĄDZENIA RADY MINISTRÓW Z DNIA 9 LISTOPADA 2004 R. W SPRAWIE OKREŚLENIA RODZAJÓW PRZEDSIĘWZIĘĆ MOGĄCYCH ZNACZĄCO ODDZIAŁYWAĆ NA ŚRODOWISKO ORAZ SZCZEGÓLOWYCH UWARUNKOWAŃ ZWIĄZANYCH Z KWALIFIKOWANIEM PRZEDSIĘWZIĘCIA DO SPORZĄDZENIA RAPORTU O ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO (DZ. U. Z 2004 R. NR 257, POZ. 2573 ZE ZM.)	107